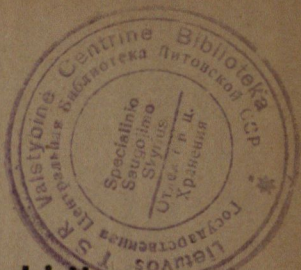

SKAUTYBĖ
MAŽIEMS
VAIKAMS
LIETUVOJE

1935

210146

Skautiškasis auklėjimas mažiems vaikams Lietuvoje

Parengė

Vyriausio Skautų Štabo
Jaunesniųjų Skautų Skyrius

210146

SKAUTŲ AIDO LEIDINYS

KAUNAS

1935 m.

A 276168 -1

Kauno Viešoji
BIBLIOTEKA

~~Sp 2449~~ ✓

A 276169

Atspausdinta 2000 egz. „Vilniaus“ sp.

„Tauta yra stipri, kai gerai, dorai auklėjama. Vyresnieji moko, o jaunesnieji klauso ir mokosi, kad patys būtų paskum vyresni ir taptų vadais“. 1934.IX.9.

Antanas Smetona

Respublikos Prezidentas
Lietuvos Skautų Sąjungos Šefas

TURINYS

PUSL.

I.	IVADAS	7
II.	MŪŠŲ ŠEFO MINTYS APIE SKAUTIŠKĄJĮ AUKLĖJIMĄ	9
III.	SKAUTYBĖS PAAIŠKINIMAS	11
IV.	SKAUTYBĖ MAŽIEMS VAIKAMS IR JOS UŽ- DAVINIAI LIETUVOJE	17
V.	JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ-ČIŲ ĮSTATAI, ĮŽODIS, ŠŪKIS, PASISVEIKINIMAS	32
	Jaunesniųjų skautų įstatai	32
	Įžodis	33
	Šūkis	35
	Pasisveikinimas	35
VI.	JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ PATYRIMO LAIPSNŲ PROGRAMA	38
	III patyrimo laipsnio programa	40
	II patyrimo laipsnio programa	40
	I patyrimo laipsnio programa	41
VII.	RELIGINIS JAUN. SKAUTŲ-ČIŲ AUKLĖJIMAS	42
	Rytmetinė ir vakarinė malda	43
	Prieš valgant	43
	Pavalgius	44
	Stovyklos malda	44
VIII.	SPECIALYBĖS	45
	A. Berniukams ir mergaitėms	46
	B. Berniukams	53
	C. Mergaitėms	53
IX.	UNIFORMA IR ŽENKLAI	57
	Uniforma berniukams ir mergaitėms	58
	Ženklaai berniukams ir mergaitėms	59
	Vadų uniforma ir ženklai	60
X.	JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ-ČIŲ VIENETAI, JŲ SUDĖTIS IR ŽENKLAI	65

	PUSL.
Būrelis	65
Draugovė	66
XI. JAUN. SKAUTŲ-ČIŲ VIENETŲ VADAI, JŲ PA- REIGOS IR PASKYRIMAS	74
Būrelio vadas	74
Draugovės vadas	75
Draugovės adjutantas	76
Būrio vadas	77
XII. SUEIGOS	78
Sueigų elementai	80
Kaip vesti sueigas	86
Tvarka ir susiklausymas	91
XIII. IŠKYLOS	93
Bendros pastabos	93
Trumpalaikės iškylos pavyzdys	95
Ilgesnės iškylos	98
XIV. JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ LAVINIMASIS IR EGZAMINAI	100
Egzaminai	105
XV. IŽODIS	107
Kokia diena parenkama įžodžiui	107
Įžodžio išskilmėms aplinka	107
Įžodžio apeigos	109
Linksmoji įžodžio sueigos dalis	112
XVI. KAIP ĮSTEIGTI JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ-ČIŲ DRAUGOVĘ	113
Kelios pastabos pradedant jaunesniųjų skautų-čių vienetą organizuoti	114
Pirmosios sueigos	118
XVII. MEDŽIAGA JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ VADUI ..	120
Knygos	120
Rašiniai jaunesniųjų skautų vadams Skautų Aide, Skautų Vade ir Vadovėje	121

I.

IVADAS.

Šiuo metu jaunesniųjų skautų, skaučių organizavimas plinta visuose Lietuvos kampeliuose.

Daugelis pradžios mokyklų mokytojų ir šiaip subrendusių asmenų, susiinteresavę skautiškoju auklėjimu mažiems vaikams, patys tapę skautais, mėgina šią praktišką auklėjimo sistemą vykdyti, organizuodami jaunesniųjų skautų-čių vienetus.

Apie skautybės judėjimą ir jo reikšmę jaunuomenės auklėjimui jau turime rimtos, nuodugnios šį reikalą nušvietusios literatūros ir lietuvių kalba.

R. Baden-Powellio knygoje *Skautų Vadas* išdėstyti patys pagrindiniai skautiškojo auklėjimo bruožai, nurodyta vadams, kaip jie turi suprasti jaunimo auklėjimą, kokie jie patys privalo būti.

To paties autoriaus knygoje *Skautybė berniukams* jau konkrečiai nurodyta, kaip ir kokiomis priemonėmis teigiamas jaunolių auklėjimas gali būti vado įgyvendintas.

Be to, konkrečios medžiagos skautiškajam auklėjimui teikia periodiniai skautų sąjungos leidiniai: išimtinai vadų reikalams skiriami *Skautų Vadas* ir *Vadovė* bei skautams skiriamas *Skautų Aidas*.

Šiuo leidinėliu norima painformuoti išimtinai apie jaunesniųjų skautų-čių auklėjamąsias priemones tuos asmenis, kurie skautiškąją auklėjimo sistemą, taikoma mažiems vaikams, yra susidomėję.

Ši knygelė, tačiau, netiekia visų žinių, kurios yra reikalingos įsteigusiam ar norinčiam steigti jaunesniųjų skautų-čių vienetą vadui. Tai tik mažutis prieangis laukiant pilno, visus jaunesniųjų skautų-čių auklėjimo ir organizavimo reikalus apimančio vadovėlio.

II.

MŪSŲ ŠEFO MINTYS APIE SKAUTIŠKĄJĮ AUKLĖJIMĄ.

„Auklėti žmogus yra, tur būt, saugoti, globoti ir brandinti jo gerosios kūno ir sielos savybės, turint akivaizdoje tobulo asmens idealą.

Žmogus yra draugijos narys, visuomenės gyvis, bendraujas su kitais į save panašiais, nuo lopšio ligi karsto lentos augas, bręstas, senstas, kasdien siekdamasis su visokiais žmonėmis. Šeima, draugija, pagaliau visa tauta, yra toji aplinka, kurią jis veikia, kurios jis yra veikiamas. Žmogus pats auga ir kitus auklėja, pasireiškia savo asmeninio gyvenimo rinkyje savo tau-toje ir už jos ribų, visur palieka savo įtakos ir iš kitų jos pa-tiria. Ir kuo geriau išauklėtas, kuo tvirčiau užgrūdintas, tuo jis pranašesnis, tuo stipresnis būvio kovoje.” (*Iš paskaitos Valst. Teatre 1934 m. IV.21.*)

„Skautų organizacijos prasmė išauklėti stiprų žmogaus būdą, padaryti jį visuomeningą, o per jį iš palaidos minios eiti į orga-nizuotą visuomenę.” (*Iš kalbos 1933.XI.5.*)

„Skautų šūkis, Dievui, Tėvynei ir Artimui yra kilnių kil-niausias, o aplinkuma, su kuria jiems tenka susidurti, labai įvairi ir dažnai nepatogi. Žmonės dar toli nuo to brolijos idealo. Skautai imasi jį artinti.” (*Iš kalbos, pasakytos 1931 m. skautų vadų suvažiavimo metu.*)

„Sujudo visos tautos, visas pasaulis. Visur jaunimas auklė-jamas šituo metodu, kuris nurodytas skautizmo įkūrėjo. Ir

pasižymėkime, kad tai tuo metu, kada vyrauja didžiausias nacionalizmas, pasakysiu, gal būt, per opus, perdėtas tautišku-
mas. Šituo metu, sakau, prigyja visuotinė, universalinė idėja auklėjimo jaunuomenės.

Šituo metodu pasiekama labai daug. Pasiekama to, ko jokie teoretikai negali pasiekti. Tai yra, keliamas tautiškas susipratimas, ir betgi tautos nepalieka užsidariusios savyje, o bendrauja viena su kita. Tuo būdu perauklėjamas jaunimas, visuomenė, tautos ir artinasi taikai, taikai, kuriai nuolat graso pavojus dėl to, kad yra ir kitokių auklėjimo institucijų, kurios kaip ir paraližuoja šią darbą.

Skautizmo organizacijoj auklėja vadovai ir vyrai, ir moterys, auklėjami mergaitės ir berniukai. Savotiška drausmė, savotiška disciplina. Čia įsakymų klausoma ne iš baimės, ne iš grasmės, o iš gilios sąmonės, iš sąžinės. Ir, be abejo, kada pasiseka drausmę ant tokio pagrindo padėti, jos nepakeis jokia viršinė drausmė. Tai yra skautų brolijos, taip sakant, kertinis akmuo: sąmoninti, gaivinti sielos pajėgą kiekviename asmenyje ir tai jauname asmenyje, vaike, jaunikaityje, kol jis lankstus, kol turi entuziazmo.

Ne tik auklėjimas, bet ir mokymas eina ranka rankon. Mokymas kas tai yra tėvynė, pažinimas artimiausios aplinkos. Ir čionai, žinoma, visos tautos, stovėdamos ant vieno pagrindo, skiriasi, nes kiekvienos tautos tėvynė pasireiškia savitu pavidalu, savaiminga forma. Kiekviena tauta turi savotišką idealą ir dėl to skautų vadovybės uždavinys yra didelis tuo atžvilgiu, kad jis reikalauja daug takto, daug ir supratimo apie savo tėvynę. Dėl to dar pasakysiu: nors siekimai ir pagrindai skautų brolijos visame pasauly yra vienodi, bet keliai, formos, lytys, kuriomis šitos idėjos kūnijamos, yra skirtingi." (1933.XI.5).

„Skautams rūpi savo tėvynė ir ją privalo parodyti kitų tautų tėvynėms, kad yra graži ir prakilni, — parodyti gražiai išauklėtu lietuvio būdu." (Iš kalbos 1933.X.5).

„Skautų organizacijon turėtų dėtis visi, kurie tik pritaria šioiam auklėjimo tikslui". (Iš linkėjimų skautams 1932 Naujiems metams).

III.

SKAUTYBĖS PAAIŠKINIMAS.

Robertas Baden-Powellis.

I skautybę galima žiūrėti kaip į mokyklinio auklėjimo papildą, kuriuo galima užkisti kai kurias neišvengiamas paprastos mokyklinės programos spragas. Žodžiu, skautybė — per gamtą dėstomos pilietybės mokykla.

Skautybė užkaišioja šiaip mokyklinio auklėjimo spragas plėtodama individualinį pajėgumą, o tai pasiekama ugdant —

Būdą,
Sveikatą,
Individo nagingumą ir
Pilietinę sąmonę,

naudojant tą pajėgumą artimui tarnauti.

Skautybės mokslas išeinamas trimis programomis, vilkiukams**), skautams ir skautams vyčiams pritaikytais auklėjimo laipsniais.

Skautybės siekiamas tikslas visiškai skirias nuo to, kurio galima siekti šiaip mokykliniame auklėjime. Skautybės tikslas — išmokyti berniukus gyventi, o ne tik gyventi pragyvenimui užsidirbti. Pavojinga žadinti individe troškimą vien tik dovanas

---

*) Iš knygos „Skautybė berniukams“. (Skautų Aido leidinys, 1934). R e d.

**) Lietuvoje vilkiukai vadinami jaunesniaisiais skautais. R e d.

ir stipendijas laimėti ir skatinti siekti pasisekimo vien tik todėl, kad tokiu būdu galima prisikasti prie gero atlyginimo, geros padėties ir galybės, jei tuo pačiu laiku neįkvėpiamas ir reikalas kitiems tarnauti.

Todėl visai nenuostabu, kad įdiegus šį savanaudiškumą visuose visuomenės luomuose, pasaulyje nėra vienybės, kad savanaudžiai individai neskrupulingai rungtiasi vieni su kitais dėl pirmenybės ir kad panašiai yra nusigyvenusios klikos, politinės partijos, religinės sektos ir visuomenės luomai, nors iš to tautos gerovei ir vienybei susidaro didžiausia žala.

Todėl skautybės tikslas — pakeisti savanaudiškumą tarnavimu artimui, padaryti vaikus dvasiškai ir kūniškai pajėgius, kad tą pajėgumą galėtų panaudoti visuomenei tarnauti.

Nuostabus skautų sąjūdžio išsiplėtimas per tuos 21 metus, kaip jis gyvuoja, yra nustebinęs jo ugdytojus tiek pat, kiek jam pritariančius pašaliečius.

Tai rodo du dalykus: pirma, skautybė patraukia berniukus, ir, antra, kiek įgimto patriotizmo, nežiūrint netikusiai paimtos auklėjimo krypties — savanaudiškumo link — vyruose ir moteryse glūdi po paviršiumi. Per 35.000 sudaro tikrą armiją savanorių darbininkų iš įvairiausių visuomenės luomų, kurie švenčia laiką ir energiją, negaudami už tai jokio atlyginimo, tik dėl vieno patenkinimo, kad padeda berniukams tapti geraisia piliečiais.

Skautininkai-ės — kvalifikuoti skautų vadai, vadovės.

Mokoma pavyzdžiu, ir berniukai, kur tik mato skautininkus vykdant tą mokslą, greitai išmoka tarnauti. Šito auklėjimo vaisiai, kur tik jis buvo sugebančių ir išmanančių žmonių rankose, yra pranešę visa tai, ko buvo tikėtasi susilaukti laimingų, sveikų ir naudingų piliečių auklėjimo linkme.

Tie vadai stengias padėti ne tik gabiems, bet dar ypatingiau negabesniems berniukams. Ir jiems norima suteikti šiek tiek gyvenimo džiaugsmo ir tuo pačiu laiku apdovanoti kai kuriais savumais ir pragumais, kurių jų laimingesni broliai turi, kad bent ir jie gautų žmoniškos progos pasireikšti gyvenime.

Todėl skautų brolija dabar yra plačiai išsiplėtusi po pasaulį. Jos narių skaičius dabartiniu metu siekia apie 1.785.560. Visi jie dirba dėl to paties idealo, vykdo tą patį įžodį ir įstatus, laiko vieni kitus broliais ir, plačiai keisdamiesi laiškais ir lankydamiesi tarpusavyje, geriau susipažįsta vieni su kitais.

Nereikia ypatingai lakios vaizduotės numatyti tų didžiulių tarptautinių galimų, kuriuos šita greitai auganti brolija žada artimai ateičiai. Tautų Sąjunga gali tuo tarpu būti, kaip kad jos kritikai ją vadina, besiele įstatymų vykdoma mašina. Bet šita asmeninio draugingumo ir plačiaprotės geros valios dvasia tarp būsimųjų Tautų Sąjungą remiančių tautų piliečių galės jai ne tik sielą suteikti, bet ir virsti dar stipresniu laidu nuo tarptautinio karo pavojaus ateityje. Tai gali rodytis tik drąsi svajonė, bet juk prieš dvidešimt metų irgi būtų buvę drąsu svajoti, kad ši maža knygutė pagimdys milijono ir trijų ketvirčių skautų brolių ir panašią apie 750.000 skaučių seriją.

Bet taip yra.

Ir tokios svajonės įvykimas nebus neįmanomas, jei vyrai ir moterys prisidės ir padarys, ką gali šitam darbui pirmyn pavaryti.

Mažyčiai jūros vabzdžiai bendradarbiaudami sukūrė koralines salas. Joks sumanymas nėra per didelis, kai yra geros valios ir žmonės bendradarbiauja jam įvykdyti. Mums kasdien tenka atsakyti priimti norinčių į mūsų sąjūdį įstoti berniukų, nes neturime vyrų ir moterų jiems vadovauti. Šiandien tautose glūdi nepraizgi didžiulė atsarga ištikimo patriotizmo ir krikščioniškos dvasios, daugiausia, todėl, kad nėra tiesioginės progos pasireikšti. Čia šioje džiugioje brolijoje yra didelė, visiems prieinama proga padėti dirbti smagų darbą, kur vaisių bereginti galima susilaukti, — darbą, kurį verta dirbti, nes jis suteikia progą kiekvienam patarnauti artimui ir Dievui.

Senasis Sokratas tiesą pasakė pareiškęs: „Niekas nesiekia tauresnio tikslo už tą, kuris rūpinas dorai išauklėti ne tik savo, bet ir kitų vaikus“.

Žodžiu „skautybė“ žymima „užgirių“ ir tolimų pasienių ir nežinomų kraštų tyrinėtojų veikla ir savumai.

Visiems tiems pradams berniukams įdiegti yra parūpinta žaidimų ir pratimų sistema, kuri atitinka jų norus ir instinktus ir tuo pačiu laiku yra pamokoma.

Berniukų požiūriu, skautybė suspiečia juos į broliškus būrius, — į natūralią jų organizaciją, vis tiek, ar žaisti, ar išdykauoti, ar dykinėti, aprūpindama juos gražiu rūbu ir šiaip manta, žadindama vaizduotę ir romantiką, be to, suteikdama progos veikliai gryname ore gyventi.

Tėvų požiūriu, skautybė ugdo berniukų sveikatą ir juos pačius vysto, žadina energiją, sumanumą ir nagingumą, diegia bernikuose drausmę, drąsą, riteriškumą ir patriotizmą, žodžiu, auklėja „charakterį“, kurio berniukui, kad galėtų skintis kelią gyvenime, būtinai reikia.

Principas, kuriuo skautybė yra pagrįsta, yra šitoks: iš pagrindų pažinti berniuko nuomones ir pažiūras ir, užuot mokius, skatinti jį auklėtis.

Tas principas sudera su naujajam laikui auklėjimo mokslo principais. Auklėjimas vyksta palaipsniui, prisitaikant prie kintančios augančio berniuko psichologijos.

Vilkiukai, nuo 8 iki 11 metų: skatinami protišcai ir kūniškai save kaip individus vystyti.

Skautai, nuo 11 iki 17 metų: auklėjas charakterį ir sąmoningas tarnauti artimui.

Skautai vyčiai, nuo 17 m., vykdo skautišką tarnavimo idealą per pilietybę.

Mūsų varomą auklėjimo darbą galima paskaidyti į keturis skyrius:

1. *Individualinio charakterio auklėjimo.* Siekiant skauto ženkluko, ugdomas berniuko sumanumas, pastabumas ir pasitikėjimas savimi.
2. *Rankdarbių ar nikių.* Jie gali padėti berniukui gyvenime kelią skintis. Už juos duodami „specialybės“ ženklai.

3. *Sveikatos*. Berniukas skatinamas mankštintis ir rūpintis savo kūnu.
4. *Tarnavimo valstybei*. Tarnaujama sudarant gaisrininkų komandas, teikiant greitąją pagalbą, gelbstint gyvybę, ar berniukams, kaip draugovei, atliekant kitą kokią kolektyvinę viešą pareigą.

Skautybė traukia visų luomų berniukus, ir ją galima vykdyti tiek miestuose, tiek kaimuose.

„Vilkiukų auklėjimas taikomas berniukams tuo momentu, kada jų protai kaip ir kūnai labiausiai nepribrendę, bet gabiausi orientacijai. Šis auklėjimas sudaro progresuojančios sistemos dalį ir tęsiasi iki tikrųjų skautų mokslo.

Vilkiukų draugovės turi būti jaunųjų grupės skautų judėjime ir patenkinti norą daugelio mažų berniukų, kurie nori būti skautais, bet tam yra per jauni. Tie būreliai jų taip neįpareigoja, kaip vyresniųjų, neuždeda jiems tų pačių bandymų, jų užsiėmimai drauge nedaromi: mažučiai rizikuotų išsemti visas jėgas, kad būtų lygūs su didžiaisiais.

Normalus vilkiukų būrelis tai nėra paskira organizacija, bet tai tik dalis skautų grupės*). Vilkiukų vadovai turi drauge dirbti su skautų draugininkais, skautais ir skautais vyčiais. Jie turėtų ryškiai išaiškinti kiekvienam tokiam rekrūtui ir jo tėvams, kad vilkiukų būrelis tai tik prieškambaris skautų grupės. Todėl visada reikia vilkiukams prieš pastatyti „gero skauto“ idealą.

Tarp vilkiukų ir skautų programų, pasižadėjimo ir įstatų yra tik laipsniško skirtumo. Bet negalima reikalauti, kad mažieji pasižadėtų tai, ko jie nesupranta arba apsikrautų pareigomis, kurių negalės atlikti.

Mūsų metodas nori parodyti tokį auklėjimą, kuris išplaukia daugiau iš vidaus, negu iš išorės; duoti mažam vaikui tokių

---

*) Mūsų krašte skautiškajam darbui yra tokios sąlygos, kad tuo tarpu daugiausia jaun. sk. vienetų turime atskirai nuo skautų vienetų.

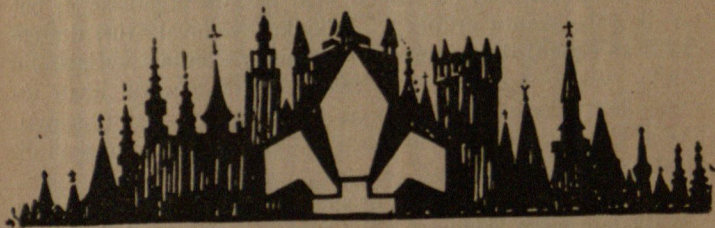

žaidimų ir darbų, kurie jį trauktų ir jam duotų morališką auklėjimą — fiziniai ir protiniai rimtą. Iš kitos pusės vilkiukų vado rolė yra pakreipti berniuko entuziazmą gera linkme.

Senasis Platonas jau senai parodė auklėjimo gerą kelią, ir mes tik šiandien imam jį sekti sakydami, kad kiekvienas vaikas turi kažin ką gera savo viduje ir kad svarbu išvystyti jo dorybes, natūralius instinktus tinkamais lavinimais.

Vadovo psichologija. Tik toks žmogus, kuris bus vilkiukams jų „vyresnysis brolis“, gali tikėtis vilkiukų tarpe pasisekimo. Nei „įsakantis karininkas“, nei „mokyklos mokytojas“ neturės pasitikėjimo.

Kalbėdamas apie „vyresnį brolių“, aš regiu kažin ką, kas moka su savo berniukais gyventi draugiškuose santykiuose, moka dalyvauti jų žaidimuose ir juoktis drauge, norėdamas pelnyti jų pasitikėjimą; kažin ką, kas gali neatleidžiamą dalyką ispėti, būti vadu, kurs žygiuoja prieš juos geru keliu, o ne koku kelrodžiu, dažnai per aukštai virš jų galvų pastatytu.”

IV.

SKAUTYBĖ MAŽIEMS VAIKAMS IR JOS UŽDAVINIAI LIETUVOJE.

Jaunuomenės auklėjimo reikalas.

Benagrinėjant tautų ir žmonijos ateities problemas, jaunuomenės auklėjimo klausimas iškyla pirmą eilėn. Ypač tuo klausimu turi susirūpinti mažos tautos, kurioms prie ilgos eilės rūpesčių prisideda ir nepriklausomybės išlaikymo ar apsisaugojimo — apsigynimo rūpestis. Lietuvių tautai dėl jos geopolitinės būklės visais laikais grėsė ir dabar gresia daugybė pavojų; mes tikime, kad, išauklėjus visais atžvilgiais tvirtus ir atsparius piliečius, tie pavojai bus ne tokie baisūs. Rodos, nėra pasauly atsitikimo, kad pražūtų tauta, kurios žmonės tikrai kultūringi, kilnūs ir geri. Pagaliau, ir visai žmonijai bus patikrintas aiškesnis ir geresnis rytojus, kada visose tautose priaugančios kartos bus išmintingai, sąžiningai ir kilniai auklėjamos.

Auklėjimo klausimas, visi pripažįsta, labai svarbus. Jis yra gana painus ir sunkus. Norint tinkamai jaunuomenę auklėti, reikia padėti daug sutelkto visų ugdymo veiksnių darbo; o ir patys auklėtojai turi gerai savo darbą ir jo metodus išstudijuoti.

Skautybė — gera ugdymo sistema.

Skautybė, kaip ugdymo sistema, kiekvienam auklėtojų patartina pastudijuoti; tai yra viena iš moderniausių ir praktiškiausių auklėjimo sistemų. Kiekvienas rimtas darbininkas

darbą turi dirbti tvarkingai, tam tikru metodu; auklėtojas, kurs dirbs neturėdamas metodo — nekoks auklėtojas. Todėl kiekvienam auklėtojiui ir reikia susipažinti su aukl. metodais. Skautiškojo auklėjimo metodas rimtai apsvarstytas, pagrįstas giliu auklėtinio pažinimu, praktikoje vispusiškai išbandytas visuose pasaulio kraštuose ir visose rasėse, davęs visur geriausių rezultatų ir įgijęs visur simpatijų ir pritirimų; tatau leidžia mums pasiūlyti su juo susipažinti kiekvienam auklėtojiui.

Skautybė neliko, kaip kitos auklėjimo sistemos, vien tik knygoje surašytu mokslu. Skautybė — tai žodis ir mintis realizuota gyvenime. Arti 2½ milijonų jaunuomenės susispietusios po lelijos ženklų visame pasauly. Tai, be abejonės, viena gausiausių pasauly organizacijų, turinti vieną bendrą tikslą ir veikianti daugiau ar mažiau vienodais metodais. Tokiu būdu skautybę kaip organizaciją turim laikyti drauge ir auklėjimo veiksmu. Ar reikalingas tas naujasis auklėjimo veiksnys? Jeigu reikalingas, tai kurios jo pareigos ir tikslas? Kad lengviau surastume atsakymus, pasižiūrėkime į svarbiuosius mūsų jaunuo-
menės auklėjimo veiksmus: šeimą ir mokyklą.

Auklėjimas šeimoje.

Šeimose dėl įvairių priežasčių auklėjimo reikalai kartais būna pašliję. Duonos klausimas, kuriam tėvai turi atiduoti didelę dalį savo dėmesio ir jėgų, ypač vargingesnėse darbo žmonių šeimose, yra viena iš rimtų priežasčių, dėl kurių šeimoje auklėjimas nėra pastatytas reikiamoje aukštumoje. Lygiai taip pat moralė atsakomybė už vaikų nepakankamą auklėjimą sumažėja toms šeimoms, kuriose tėvai yra bemoksliai ir nesiorientuoja elementariškiausiuose auklėjimo klausimuose. Kalbėdami apie pasiturinčias šeimą arba apie inteligentų šeimą, taip pat pamatysim, kad ir jose auklėjimo darbas reikėtų papildyti tokiomis elementais, kurių trūksta tų šeimų auklėjime. Čia mes susiduriame su populiariu klausimu, vaikų lepinimu. Niekas, tur būt, nebandys paneigti tvirtinimo, kad vaikų lepinimas tai jau yra šeimos silpnybė. Visi, ir patys tėvai — lepiniojai, sutinka,

kad iš lepinto žmogaus nei patiems tėvams, nei visuomenei, nei valstybei daug gero nėra ko laukti. Toks žmogus visur ir visada aukščiau savo reikalų nepakils; pakaks jam savo paties naštos. Lepinimas vyksta kažin kaip nejučiomis, sakytume, nesąmoningai. Tat yra greičiau išdava perdaug stropaus, (tiesa, truputį paviršutiniškai suprasto) meile ligi kraštutinumų persunkto auklėjimo ir priežiūros. Vaikų meilė, kuri pastebima ypač negausingose šeimose, labai dažnai pasunkina tėvams išlaikyti pedagoginį taktą ir vykdyti protingus sprendimus. Yra dar viena reikšminga aplinkybė, kuri duoda mums teisės šeimoms auklėjimą laikyti per siauru. Turime galvoj žmogaus paruošimą visuomeniniam gyvenimui; tą paruošimą, kaip ir visą kitą auklėjimo darbą, jau nuo mažens reikia pradėti. Tačiau šeima perdaug uždara ir dažnai perdaug mažas kolektyvas, kad joje vaikas išaugtų ne individualistas su gera egoizmo priemaiša. Dėl visų šitų priežasčių turim sutikti, kad šeimai, auklėjant jaunuolį, reikia talkininkų, kurie papildytų jos, kaip auklėtojos, trūkumus ir padėtų išspręsti klausimus, kurie dėl vienos ar kitos priežasties tėvams būna sunkiai išsprendžiami.

Mokyklinis auklėjimas.

Mokyklos reikšmė, ypač tuose kraštuose, kur įvestas privatomas pradžios mokslas, yra labai didelė. Todėl iš mokyklos daug tikimasi ir laukiama. Tačiau ir mokyklose net šiais laikais pilnutinio auklėjimo darbas nevyksta tokiu tempu, kaip laukiama ir reikalaujama. Tiesa, kalbėdami apie mokyklą, kaip auklėjimo veiksnį, mes susidursime su ištisa eile įvairiausių priežasčių, kurios kartais trukdo, o kartais ir visiškai neleidžia dirbti pilnu tempu auklėjimo darbą.

Pirmiausiai neturėtume pamiršti ir to fakto, kad auklėti daug sunkiau, negu mokyti; tai yra viena priežasčių, kad kai kuriose mūsų mokyklose auklėjimo darbas nustumtas į antraeilį tikslų vietą, o pati mokykla tėra daugiau protinimo, mokslinimo įstaiga. Kita reikšminga priežastis yra ta, kad daugelis mūsų mokyklų neturi reikalingų sąlygų pilnutinio auklėjimo darbui

dirbti. Užmokyklinis vaikų gyvenimas, kur dažnai per 19 valandų vaikas pamiršta tai, ką mokytojas vargais negalais įkalė jam į galvą per 5 valandas, ankštos ir nepritaikintos mokyklų patalpos, mokytojų apsikrovimas pašaliniais darbais, per didelis mokinių skaičius vienam mokytojui, plačios mokymo programos, atimančios didžiąją laiko ir energijos dalį — visa tai net geram auklėtojui labai sunkina darbą.

Pagaliau mokyklos programos yra taikomos lygiai kiekvienam vaikui išeiti. Todėl mokinių individualūs palinkimai ir gabumai neturi čia progos pasireikšti.

Yra ir daugiau trūkumų, pavadintume, specifinių, iš mokyklos santvarkos atsirandančių, kurie taip pat trukdo susidaryti tinkamas auklėjimo darbo sąlygas.

Sveikas ir normalus vaikas visada yra judrus, aktingas, gyvas, niekada nenurimstąs. Tuo tarpu mokyklos disciplina, kaip būtina darbo ir kolektyvaus sugyvenimo sąlyga, verčia kuone kiekvieną mokytoją noroms nenoroms siekti senoviško melaingo idealo ir ugdyti „seną tylintį džentelmeną“, kuris ramiai sėdėtų salono kampe, nepajudėtų mokyklos suole pamokų metu. Tai yra viena iš daugelio priežasčių, dėl kurių mokyklos pasaulis, nežiūrint didžiausių auklėtojo pastangų ir sugebėjimų, dažniausiai liks svetimas vaikui, kuris, paprastai, turi savo, vaikišką, originalų pasaulį, visiškai skirtingą nuo to, kurį nori jam sudaryti tėvai, mokytojai ar „dėdės, kur knygas rašo“. „Savo pasaulį jie (vaikai) padaro patys ir sau patiems, ir nei mokytojas, nei pamokos nėra įleidžiami į šį pasaulį. Vaikų pasaulis turi savotiškų įvykių, savo ypatingus palyginimus, savo įstatus, savo kalbą, pasaulėžiūrą ir savo papročius“^{*)}. Dėl šių priežasčių tarp auklėtojo ir auklėtinio dažnai atsiranda „kažin kas“, kas trukdo abiem artimai pasikalbėti ir bendrauti; o tatau, kiekvienas žino ir supranta, jau labai nepageidaujama auklėjimo darbe. Laimingas auklėtojas, kuriam bet kokių būdu pasiseka susidraugauti su auklėtiniu ir sugriauti šalta „kinų

---

^{*)} Casson, *Teachers World*.

siena", kuri taip dažnai geriausius auklėtojo norus paverčia niekais.

Mokykla su savo mokslo programa, su savo darbo sistema, su dideliu mokinių skaičium, daugelio vaikų neįvertina, juos atstumia, o ne patraukia. Beaugančios stipresnės asmenybės verčiamos laukti, stabdomos to vidutinio ar kartais visiškai lėto darbo tempo, kuris nustatomas mūsų mokyklose taikantis prie atsilikėlių mokinių, kurių neišvengia jokia klasė. Dėl tų atsilikėlių, negabiųjų stipresni intelektai, negaudami progos rimtai dirbti, ima dažnai tinginiauti arba savo energiją nukreipia visiškai nepageidaujama linkme. Mus stebina gyvenimo pavyzdžiai. Edisonas, prieš kurį nulenkia galvą visa žmonija už jo puikius išradimus, buvo išvartytas iš mokyklos su raštu, kad jis yra per kvailas, kad neverta jį mokyti. Niutonas, Darvinas savo mokytojų buvo laikomi idijotais. Mes matome daug žmonių, mokykloje buvusių paskutinių pastumdėlių, kurie gyvenime prasimušę ir užėmę vadovaujamas vietas. Ir priešingai, daug gabių ir drausmingų mokinių gyvenime pasirodė kaip silpni ir nesavarankūs. Visa tai mums duoda teisės tvirtinti, kad šių dienų tipo mokykla, kaip pilnutinio ugdymo veiksnys, turi trūkumų. Ji nepajėgia sudaryti pakankamai tinkamų sąlygų augti ir plėtotis asmenybei ir vaikų charakteriui.

Skautybė — talkininkė auklėjimui.

Bekalbant apie šeimos ir mokyklos auklėjimo trūkumus, bus paaiškėjęs reikalas turėti dar vieną talkininką ir padėjėją, kuris atliktų tai, ko nepajėgia atlikti šeima ir mokykla. Toks padėjėjas ir yra skautiškasis auklėjimas.

Pradžioj skautybė buvo taikoma tik 12—18 metų amžiaus berniukams. Nūnai šis sąjūdis apima visus žmones, vyrus ir moteris pradedant nuo 7 metų amžiaus. Ypač skautybė daug pritarimo randa mokyklinio amžiaus vaikuose.

Šioje vietoje kalbėsime apie skautybę mažiems vaikams nuo 7 ligi 12 metų amžiaus. Lietuvoje šis „mažosios skautijos" sąjūdis prasidėjo, rodos, 1924 metais. Šiais laikais sąjūdis pas mus

smarkiai plečiasi. Vis naujos eilės vadovų, ypač pradžios mokyklų mokytojų, stoja į darbą ir organizuoja savo mokyklose skautų draugoves. Iš kilo gyvas reikalas mažųjų skautų judėjimą daugiau pritaikinti prie mūsų krašto sąlygų ir reikalavimų ir duoti jam tinkamą kryptį. Kitų kraštų pavyzdžiu mažieji skautai pas mus anksčiau buvo vadinami vilkiukais ir paukštytėmis. Kadangi „vilkiukų“ vardas pasirodė mūsų krašte netinkamas (vilkas mūsų žmonėse tamsios reputacijos žvėris, visokių blogybių simbolis), tai ir vilkiukai vadinami dabar kitu vardu: jaunesnieji skautai.

Skautybė nepretenduoja pakeisti mokyklos dirbamą lavinimo ir auklėjimo darbą, nei šeimos globą, aprūpinimą ir auklėjimą įtaką vaikui. Skautybė tėra tik papildomoji sistema, pagalbinė kitiems ugdymo veiksniams.

Skautybės tikslas.

Skautybės tikslas suburti jaunuomenę ir vaikus atliekamam nuo darbo laiku sveikai pramogai, duoti jiems užsiėmimų, kuriuose vaikai ir jaunuoliai įgytų kuo daugiausiai gerų papročių ir naudingų patyrimų. Trumpiau galima būtų pasakyti, jog skautybės vyriausias tikslas yra charakterio ir būdo auklėjimas jaunosiose kartose. Kalbėdami apie šeimos ir mokyklos trūkumus, kaip tik ir paminėjom, kad tie trūkumai pasirodo tada, kai reikia auklėti jaunuomenės būdas ir valia. Tuo tarpu mes žinome, jog tvirtas būdas ir valia asmenybei yra reikalingiausi elementai. Mūsų Prezidentas ir Lietuvos Skautų Šefas Antanas Smetona mūsų mokyklose auklėjimui — būdo ir valios stiprinimui atiduoda pirmąją vietą. Nes — „Jaunikaitis, kurio būdas yra užgrūdintas, paskum greičiau išgyja mokslo, reikalingų žinių. Būdas yra asmens pagrindas — tik tvirto būdo žmogus gali pasiekti atjaustą ir suprastą tikslą“. (Iš A. Sm. raštų). Cituojame skautijos įkūrėjo R. Baden-Powellio mintis: „Visas mūsų auklėjimo tikslas — pagauti berniuko būdą, kada jis yra raudonai įkaitusio entuziazmo stadijoje, jį atitinkamai suformuoti ir paskatinti ir pavystyti jo indivi-

dualybę, kad berniukas galėtų save išauklėti būti geru žmogui ir brangiu piliečiu tėvynei ateityje”*)).

Kuriuos savumus auklėja skautybė jaunuolio būde? Atsako R. B.-Powellis: „Būdu aš vadinu šiuos savumus: vyriškumas, pareigos jausmas, ryžtumas, kantrumas, patvarumas, pasitikėjimas savim, sugebėjimas susiorientuoti nepalankiose aplinkybėse, dvasios kilnumas ir geraširdiškumas santykiuose su kitais”**).

Be savo specifinio tikslo, būdo auklėjimo, skautybė, auklėdama jaunuomenę, siekia ir kitų tikslų. Lietuvos jaunesniųjų skautų programiniai tikslai yra nustatomi šitaip:

1. Ugdyti vaikuose norą ir pasiryžimą gera daryti.
2. Ugdyti meilę pasaulio Kūrėjui ir Jo tvariniams.
3. Ugdyti meilę savo tautai, valstybei ir jos vadams.
4. Ugdyti drausmingumą ir mandagumą.
5. Grūdinti vaikus fiziniai ir dvasiniai.

Skautiškasis auklėjimas grindžiamas vaiko psichika.

Siekiant šių tikslų, skautiškam auklėjime visą laiką turima dėmesys vaiko psichika, jo interesai, jo, pasakytume, ir silpnybės. Visur ir visada skautiškam gyvenime krepiamasi į berniuką, mergaitę betarpiškai. Tat yra naudinga, nes vaikas tada paprastai ima pats mokytis to, kas jam reikėtų kitais atvejais kalti per prievartą. Savarankus darbas lavina būdą ir paruošia žmogų gyvenimo kovai. Berniukai ir mergaitės skautijoje, kiek leidžia sąlygos, yra pavedami patys sau. Tada juose atsiranda atsakingumo jausmas už savo elgesius, savo pasisekimus ir išsilavinimą.

Mes bandome schematiškai patiekti jaun. skautų auklėjimo darbo gaires, nurodyti metodo pagrindą ir siekiamus auklėjimo tikslus. Kaip jau esame minėję, skautybės sistema pagrįsta vaiko—jaunuolio psichika, jo palinkimais. Skautiško darbo programa ir stengiamasi kiek galima daugiau derinti su vaiko palinkimais.

*) L. Baden-Powellis **Skautybė berniukams.**

**) Citata iš P. Jurgelevičiaus knygų apie skautybę.

Vaiko palinkimai	P r i e m o n ė s	Siekiami rezultatai
1. Mėgimas žaisti.	Žaidimai, sportas, gimnastika.	Fizinis tvirtėjimas. Tvirtas būdas. Iš- tvermė. Drausmingumas. Visuomeniš- kumas. Susivaldymas. Draugiškumas. Vaiko energijos nukreipimas į gerą.
2. Paslaptiškumo ir nuo- tykių mėgimas.	Įvairūs slapti ženklai: kelionės ženklai, švilpesiai, slapti raštai—šriftai, signali- zacija. Specialūs skautiški žaidimai. Pėdsakų sekimas ir tyrimas. Naktinės iškylos su skautiškais žaidimais.	Orientacija, protinis jaudrumas. Pasta- bumas, vikrumas, drąsumas.
3. Lenktyniavimo po- linkis.	Konkursai. Partiniai žaidimai.	Tvirtas pasiryžimas. Mokėjimas kon- centruoti energiją vienam tikslui. Ben- dry interesų supratimas ir gynimas. Darbo meilė.
4. Noras būti savaran- kišku.	Sau tarnavimas. Stovyklos, iškylos.	Savarankiškumas. Pratinimas taikintis prie gyvenimo aplinkybių. Ruošimasis gyvenimui. Tvarkingumas, darbštumas.

Vaiko palinkimai	P r i e m o n ė s	Siekiami rezultatai
5. Domėjimasis aplinka ir įvykiais.	Gamtos stebėjimas. Gimtojo krašto tyrimas, savo tautos praeities pažinimas.	Gamtos meilė. Žmogus ir Kūrėjo meilė (religingumas). Savojo krašto meilė (patriotiškumas).
6. Noras būti geru ir naudingu.	Mokymas ir pratinimas kitiems patarnauti. Pirmosios pagalbos teikimas. Mokymas ir pratinimas būti mandagiu. Rankų darbai. Keliarodystė. Darbai namuose.	Žmonių meilė. Žmoniškumas ir kilumumas. Pagarba vyresniesiems. Taupumas. Darbštumas. Ištvėrmė.
7. Noras mėgdžioti didelius.	Savarankūs darbai namuose. Savęs priežiūra. Mandagaus elgesio mokymas. Įvairių darbų išmokymas.	Mokėjimas gyventi ir santykiuoti su aplinka. Mokėjimas įvertinti ir pagerbti darbą.
8. Noras kuo nors skirtis nuo kitų, noras turėti ką nors nepaprasta.	Uniforma, vėliavos, ženklai.	Skatinimas tobulėti ir lavintis. Drausmingumas. Tvarkingumas.

Ugdydama jaunuolyje dorybes skautybė tuo pačiu kovoja su silpnybėmis. Ta kova, tačiau, vyksta patiems vaikams to nepastebint ir neįjuntant. R. Baden-Powellis savo knygoje jaun. skautams įveda šitokią schemą*).

Berniukų trūkumai ir skautų vaistai.

(Žiūr. schemą 27 psl.).

Pedagogas, rimtai įsigilinęs į šią schemą, visada galės suprasti, kuriuo pagrindu duodami darbai vaikui, norint pašalinti vieną ar kitą jo negerą palinkimą.

Buvimas gamtoje.

Su jaunesniaisiais skautais, kaip ir su visais skautais, vadovai stengiasi kiek galima daugiau būti gamtoje. Tatai labai naudinga ypač miestų vaikams. Pirmiausiai pramogos ir gyvenimas po atviru dangumi, lauke ar miške, turi geriausios įtakos fizinei vaikų sveikatai. Be to, nuolatinis betarpiškas santykiavimas su gamta žmogui ugdo meilę jai ir jos Kūrėjui; tuo būdu žmogus lieka kilnesnis ir žmoniškesnis. Tasai santykiavimas reiškiasi gamtos stebėjimu, jos gyvenimo sekimu. Maži vaikai taip nuteikiami, kad iškylose ir stovyklose, sumaniai draugininkų vadovaujami, jie dideliu susidomėjimu stebi ir seka vabzdžių, paukščių, žvėrių ir augalų gyvenimą miške ir laukuose: jų prisitaikymą aplinkai, bendradarbiavimą, apsisaugojimo būdus ir kita. Kažin kodėl daugiausia netobulybių ir žmogaus giminės pažeminimų įvyksta kaip tik namuose ir tarp tų žmonių, kurie mažiau bendrauja su gamta?

Pagaliau, daromose išvykose ir stovyklose jaunoji bendruomenė laiką praleidžia darbščiai statydami palapines, darydami įrengimus, papuošalus, patys virdamiesi valgyti ir t. t. Iškylos ir stovyklos turi labai didelės auklėjamosios reikšmės.

---

*) Lordas Baden-Powellis, *Le livre des Louveteaux*, 158 psl.

Trūkumai, pasitaikę pas jaunos berniukus	Priežastys	Būtinumas ugdyti savaimingą	Vaistų grupės	J. skautų darbai ir ženklai
Laikysena. Gymnasis. Bailumas. Melagingumas.	Stoka patyrimo		Pastovumas. Proto judrumas.	Signalai. Kolekcijos. Gamtos stebėjimas.
Noras ir palinkimas naikinti. Nerūpestingumas. Nekantrymas.	Stoka susidomėjimo.	Charakteri.	Rankų darbai.	Audimas. Piešimas. Darbai iš medžio.
Neklusnumas. Egoizmas. Žiaurumas.	Stoka dėmesio kitiems	Fizinę sveikatą.	Pagalba kitiems.	Pirmoji pagalba. Namų darbai. Keliarodystė.
Nemitrumas. Fiziškas silpnumas Pataisomi fiziški trūkumai,	Stoka pažinimo ir lavinimosi.		Gimnastika ir individualinė higiena.	Plaukiojimas. Gimnastika. Žaidimai. Savęs priežiūra.

Žaidimų reikšmė.

Didžiausios reikšmės skautiškam auklėjime turi žaidimai. Skautiški žaidimai charakteringi tuo, kad juose ypatingai stipriai pabrėžtas vaikų vikrumo, pastabumo, orientacijos, visų pojūčių lavinimas ir ugdymas. Net visas jaunuolio buvimas skautuose dažnai pavadinamas „didžiuoju žaidimu“. Reikia pabūti kurį laiką žaidžiančių skautų būryje ir įsitikinsime, suprasime, jog vaikui patraukti ir auklėti nėra geresnės priemonės kaip žaidimas. Dėl to žaidimas ir yra visos sistemos pagrindas.

Pašnekesiai.

Sueigose daromi skautiški pašnekesiai skiriasi nuo šiaip jau gyvenime girdimų pamokymų ir pamokslų savo prisitaikymu prie vaiko nuotaikos, galvojimo ir psichikos. Dažnai jie, daromi po atviru dangumi, miške, naktį ar vakarą prie degančio laužo, palieka neišdildomų atsiminimų jaunose sielose ir yra daug įspūdingesni už tuos, kurie sakomi tarp keturių sienų.

Skautybės priemonių vertingumas.

Skautybė turi labai daug konkrečių ir vertingų priemonių, kuriomis uždega vaikuose nenykstantį entuziazmą, palenkia jų dėmesį ir valią geriems tikslams. Tokiomis priemonėmis vadiname uniformą, įvairius ženklus, vėliavas, įžodį, savotišką pasisveikinimą, šūkius, net skirtingas maldas, papročius, programas, specialybes ir kita. Skautiškos tradicijos, išskilmės, ceremonialai turi tą brangią ir retą ypatybę, kad jais padaroma dalyvaujantiems tokio efekto, kurio šiaip jau nepasisiektų padaryti nė gausiausiomis priemonėmis ir pastangomis. Kas nors kartą matė naktį miške prie sukurto laužo iškilmingą jaunuolių pasižadėjimą tarnauti Dievui, Tėvynei ir Artimui, tas buvo kupinas nepaprastos nuotaikos, gavo neišnykstančio įspūdžio ir galėjo pamatyti, kaip tikslus supratimas ir prisitaikymas prie jaunuolio dvasios užtikrina pasisėkimą.

Skautiškasis auklėjimo ir darbo metodas yra tas metodas, kuris nereikalauja iš auklėtojo ypatingos iniciatyvos, ypatingų sugebėjimų. Viskas vyksta kažin kaip savaime. Vadovui lieka tik žiūrėti, kad nebūtų nukrypimų. Tai metodas, kada sudaryta situacija daugiau veikia auklėtinį, negu auklėtojo žodis. Auklėtojui — vadovui tereikia rūpintis sudaryti sąlygas savarankiškam berniukų, mergaičių veikimui. Tame ir glūdi skautybės originalumas ir naujoviškumas. Daugely šalių skautybės metodai ir taktika praktikuojami, daugely šalių skautybė globojama ypatingais įstatymais, nes suprasta, kad toji sistema yra tikriausia talkininkė šeimai, mokyklai, tautai, bažnyčiai ir žmonijai.

Gerų auklėtojo ir auklėtinio tarpe santykių reikšmė.

Esam pastebėję, kaip naudinga auklėtojui susidaryti gerus, draugiškus santykius su auklėtiniu. Daug mokytojų dėl įvairiausių priežasčių turi vargo, sveikatos padėti ir nervus sugadinti drausmei palaikyti mokykloje. Nuolatinis oficialus, įtemptas tonas, kaip nepageidaujama pasekmė auklėtojo kovos ir nuolatinių konfliktų su judriais nenuoramomis vaikais (dažnai sveikos, nesugadintos ir geros prigimties vaikais) mokytojo darbą ir nuotaiką apkartina; jis sukuria bedugnę tarp mokytojo ir mokinių, ir du lageriai ima vienas kito nebesuprasti ir neįvertinti. Tada daug geriausių norų eina niekais. Tat ir yra auklėtojo tragedija.

Skautybė yra viena iš nedaugelio priemonių susidaryti geriems santykiams su savo berniukais, mergaitėmis. Nuo tos dienos, kada pradedama skautiškai gyventi, ligšiolinis „ponas mokytojas“ virsta „broliu draugininku“, ligšiolinė „panelė ar ponia mokytoja“ — „seselė draugininke“. Visi „Steponavičiai, Petrauskai...“ virsta broliukais. Susidaro šeima, glaudi, vieninga šeima, kur mažasis broliukas visiškai gali pamiršti, kad jo „brolis draugininkas“ pirmiau mokykloj jam buvo kažin kas nepasiekiamas, išdidus, piktas ir nesuprantamas. Toji broliška nuotaika ima pamažu persimesti ir į kasdieninį darbą, santykiavimą.

Skautybė — puikus vaistas gydyti vienos pusės išdidumui, oficialumui, kitos pusės nedrąsumui, nepasitikėjimui. Tai saulė, greit ištirpinanti ledus, kurie anksčiau skyrė ir šaldė auklėtoją ir auklėtinį.

Skautybė nėra militarinis sąjūdis.

*Yra auklėtojų, kurie skautybę mažiems vaikams traktuoja su abejingumu ar net su nepasitikėjimu. Tatai įvyksta dėl nepakankamo susipažinimo su skautiškojo auklėjimo sistema teorijoje ir praktikoje bei dėl pačių auklėtojų pasaulėžiūros ar nusiteikimo.

Pacifistai nepatenkinti ir prikaišioja skautybei, kad ji ugdanti militaristus. Tiesa, šitą priekaištą daryti duoda pagrindą skautiškojo gyvenimo, darbo ir pramogų tam tikras panašumas į kariuomenės darbą ir gyvenimą. Mes to neneigame ir pabrėžiame, kad visas tas ypatybės, kurių skautas įgyja skautiškam gyvenime ir kurios daro jį aukštą kvalifikaciją kovotoju, laikome vienu iš skautiškojo auklėjimo tikslų ir pasiektų vertybių. Skautų organizacija stengiasi išauklėti tautai gerų ir drausmingų gynėjų, lygiai taip pat, kaip stengiasi išauklėti ir gerų bažnyčios sūnų, ir gerų žmonių. Neveltui ir obalsį pasirinko „Dievui, Tėvynei ir Artimui“. Skautybė nėra militarinis sąjūdis. Tai grynai pedagoginis sąjūdis, kurs teisingai suprastą militariškumą traktuoja visu rimtumu ir dėmesiu, bet nelaiko vyriausiu tikslu.

Skautiškas sąjūdis yra tautinė organizacija.

Atsiranda ir tokių, kurie prikiša skautybei kosmopolitiškumą. Ir čia turime pasakyti, kad šis priekaištas atsiranda gerai nesusipažinus su lietuviškąja skautybe, remiantis vien tik jos bendravimu su viso pasaulio skautais faktų. Tiesa, mes sutinkame, kad skautai susidraugauja su kitų kraštų skautais, išmoka vieni kitus pagerbti ir vieni su kitais bendrauti; gal aštrus, uždaras nacionalizmas tada sušvelnėja; bet taip pat pareiškiame, kad tai laikome skautiškosios auklėjimo sistemos

laimėjimu, kurs padės švelninti šiurkštumus, atsirandančius tarp paskirų kraštų ir tuo būdu padės žmonijai siekti taikos ir gėgo gyvenimo.

Charakteringa ir svarbu tai, kad kiekvieno krašto skautai, būdami viso pasaulio skautijos šeimos nariais, drauge yra ir tautinė organizacija. Tarnavimas tėvynei — kiekvieno skauto pirmaeilė pareiga. Panaudodami visas gausias auklėjimo priemones, skautų organizacijos vadai ir išsprendžia tautinio auklėjimo problemą praktikoje. Bendraudami su kitų kraštų skautais, mūsų skautai turi daug puikių progų garbingai atstovauti savąją tėvynę, gražiai ją reklamuoti ir visomis savo tautinėmis vertybėmis ir laimėjimais prisidėti prie bendrosios pasaulio kultūros kūrimo.

Akivaizdoje naujųjų laikų reikalavimų ir mūsų mokyklos turės daugiau susirūpinti geru jaunuomenės auklėjimu. Skautybė mūsų auklėtojams daug padės tais atvejais, kai reiks susidurti su to darbo sunkenybėmis.

JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ-ČIŲ ĮSTATAI, ĮŽODIS, ŠŪKIS, PASISVEIKINIMAS.

JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ ĮSTATAI.

Jaunesniojo skauto įstatai:

1. *Jaunesnysis skautas klauso vado.*
2. *Jaunesnysis skautas stengiasi būti geras.*

Jaunesniosios skautės įstatai:

1. *Jaunesnioji skautė klauso vado.*
2. *Jaunesnioji skautė stengiasi būti gera.*

Kai žmonės susirenka kuriam bendram darbui, jie turi laikytis bendrų, visiems privalomų taisyklių. Jeigu jų pastangų ir darbo niekas nereguliuos, tai ir tas bendras darbas bus neįmanomas, jis išsirs. Taip yra ir jaun. skautų organizacijoje. Ši organizacija turi savo nariams privalomus du dėsnius, dvi taisykles, arba įstatus. Šie du įstatai yra organizacijos pagrindas, kuriuo remiasi visos kitos organizacijos taisyklės ir nuostatai, tvarką jos gyvenimą.

Pirmasis jaunesniųjų skautų įstatas iš savo narių reikalauja klausyti vado. Ilgus amžius gyvendami žmonės patyrė, kad laimingi tie vaikai, kurie klauso savo tėvų, klauso savo mokytojų ir kitų vadų, kurie gera daryti moko; patyrė, kad ir tautos ar visuomenės grupės sustiprėjo ir išaugo tik tos, kurios turėjo gerus vadus ir kurios tų savo vadų valios klausė. Maži vaikai mažiausiai patyrė, jie visko dar mokosi. Tad jiems kaip tik svarbu uoliai klausyti savo vyresniųjų pamokymų ir sekti

jų pavyzdžiu. Jaunesniųjų skautų organizacija, norėdama suteikti ko didžiausios laimės ir naudos tiek savo mažiesiems nariams, tiek savo tautai, ir įpareigoja narius klausyti savo vadų.

Jaunesniojo skauto(-ės) pirmasis vadas yra draugininkas. Tad jaunesnysis skautas uoliai turi klausyti vado pamokymų ir sekti jo pavyzdžiu.

Antrasis jaunesnio skauto įstatas įpareigoja stengtis būti geru. Tiek mokytas, tiek nemokytas, tiek senas, tiek jaunas, tiek geras, tiek blogas žmogus skiria, kas gera ir kas bloga. Geru ir blogu suvokimas žmogui lyg įgimtas. Tad ir tie, kurie bloga daro, žino ką darą. Tik jie nesusilaiko, neatsispiria pagundai ir sunkiai nusideda Dievui ir žmonijai. Jaun. skautai kaip tik ir stengiasi kovoti su visu piktu ir nugalėti visas iš to pikto plaukiančias pagundas. Dėl to jie gera daro sau ir kitiems.

ĮŽODIS.

Aš pasižadu stengtis: mylėti Dievą, tėvynę, pildyti jaunesniųjų skautų-čių įstatus ir kasdieną padaryti gerą darbėlį.

Įžodis yra viešas, gera valia daromas pasižadėjimas. Tik įžodį davę berniukai, mergaitės tampa jaunesniaisiais skautais, gali dėvėti pilną su ženklais uniformą ir kaklaryšį. Iki įžodžio yra tik kandidatais.

Kuo gi įžodis remiamas? Įžodis visuomet rišamas su pačiu jautriausiu žmogui dalyku: su jo garbe ar religiniu jausmu.

Visais amžiais tikėta pažadams, ypatingai senais laikais, kai nebuvo raštų, daugiau pasitikėta garbės žodžiu, pasižadėjimu. Yra istorijoje atsitikimų, kad dėl garbės žodžio gyvybė aukota.

Turint galvoje įžodžio reikšmę, ar verta uždėti vaikams tokią sunkią pareigą?

Tačiau taip galvodami sustingtume ir dvasios kultūros srity nepasiektume jokios pažangos.

Kas dabar užtikrins sielų ganytoją, kad nusidėjėliai, kurie su ašaromis akyse mušasi į krūtinę prie jo klausyklos ir žada

pasitaisyti, rytoj ar dar šiandieną ne kartą nusidės? Kas užtikrins mokytoją, kad jo sėkla nekrenta į uolas, ir kad didelė dalis jo mokinių nenueis blogais keliais. Vienok su didžiausiu pasišventimu vargsta klausykloje kunigas, dirba su įkarščiu klasėj mokytojas, nors tai ir dešimtas grūdas teatneštų vaisių.

Skautybei kaip tik rūpi sukurti vaiko sieloje ugnį, kuri pakeltų visas jo gerąsias galias ir tą ugnį nuolat kurstyti, kad ji visuomet rusentų. O priemonių paveikti vaiko sielą skautų praktikoje daug yra. Tad ir įžodis, tinkamai panaudotas, gali turėti didelės reikšmės auklėjimo darbe.

Ką gi reiškia vaikui įžodžio turinys?

1. *Mylėti Dievą* — reiškia, kad Dievo niekumet nereikia užmiršti, kad jį reikia atsiminti visus darbus dirbant. Vaikai mokomi pasimelsti Aukščiausiam prieš valgį ir po valgio. Baden-Powellis sako: „Aš manau, jūs, vaikučiai, tą turėtumėt padaryti (pasimelsti) po kiekvieno darbo — ar tai būtų pamokos, ar gerai pasisekęs žaidimas, ar galų gale gražiai praleista diena. Dievulis jums suteikė galėjimą džiaugtis, už tai jūs turite atsidėkoti taip pat, kaip jūs atsidėkojat kiekvienam, kas tik jums ką patinkamo padaro“).

2. *Mylėti tėvynę* — reiškia mylėti tą kraštą, kuriame gimai ir augai, mylėti tuos žmones, kurių tautai pats priklausai! Gimtoji žemė mums teikia maistą, orą, leidžia mums džiaugtis jos gražiausiomis pievomis, miškais, žydriąja padange; krašto žmonės, tauta, savo praeitimi ir dabartimi, su savo buvusiais ir esamais vadais moko mus išminties, turtina mūsų sielą gražiais jausmais ir dorybėmis. Už tat skautai, dėkingumo kupini, savo tėvynei ir tautai, stengiasi ištikimai tarnauti. Tėvynė bus galinga ir visiems bus gera joje gyventi, jei kiekvienas dirbs sąžiningai savo darbą ir nekliudys kitiems.

3. *Pildyti jaunesniųjų skautų įstatus...* Kiekvienas žaidimas turi savo taisykles. Kad žaidimas sektųsi, reikia tiksliai laikytis taisyklių. Jaun. skautų įstatatai yra skautiško žaidimo —

---

*) Iš Baden-Powellio knygos „Vilkiukai“ 27 pusl.

skautiško gyvenimo taisyklės. Jie tēra du, dēl to juos lengva atsiminti ir stengtis pildyti.

4. *Kasdien padaryti gerą darbėlį.* Skautai ir jaunesnieji skautai nori ir stengiasi būti laimingesni. Kokiu būdu? Ar tik lakstydami ir žaisdami? Ar stovyklaudami? Gal kurendami laužą ir gamindami sau maistą? Ar tik stebėdami gyvulėlius ir tyrinėdami jų gyvenimą?

Taip, tais būdais jie ieško laimės. Bet jie turi dar vieną priemonę tapti laimingais, labai paprastą — *darydami kitus žmones laimingus*. O tai pasiekama kasdieniniais gerais darbeliais, patarnaujant visiems: draugams, pažįstamiems ar nepažįstamiems, vyrui, moteriai ar vaikui, senam ar jaunam. Šie patarnavimai ar geri darbiai ne būtinai turi būti dideli. Paprastai yra daug progų padaryti gerų darbėlių namie: mamytei, tėveliui ar tarnaitai.

ŠŪKIS.

Jaunesniųjų šūkis *Vis budžiu!* Tą šūkį kiekvienas(-a) jaun. skautas(-ė) sako sveikindamasis(-osi) su skautais ir vyresniaisiais. Ką gi tai reiškia? Tais žodžiais jaun. skautas pasisako, kad kiekvienu momentu yra pasirengęs atlikti savo pareigas, kad jis atsimena savo įstatus, savo duotą įžodį ir vadų pamokymus. Jis budi namie, gatvėje, mokykloje, svečiuose ir visur. Jis nuolat įvairiais būdais lavina savo pojučius (akis, ausis, uoslę), savo jauną kūnelį, kad tik geriau galėtų atlikti savąjį budėjimą. Ir taip iš pat jaunystės jis rengiasi savo didžiajam budėjimui — tėvynės stiprybei ir garbei.

PASISVEIKINIMAS.

Mažasis saliutas — sveikinamasi pakeliant dešinę ranką dviem pirštais ištiestais (rodомуоju ir didžiuоju). Ranka sulenkta alkūnėje, jos pirštai lygiuojasi su petimi. (*Žiūr. pieš. 1*).

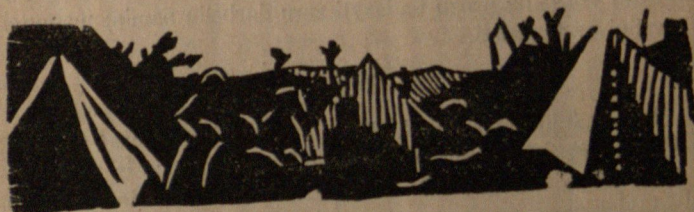
Didysis saliutas — pakeliama aukštyн priekin 45° dešinė ranka su dviem ištiestais (rodомуоju ir didžiuоju) pirštais. (*Žiūr. pieš. 2*)

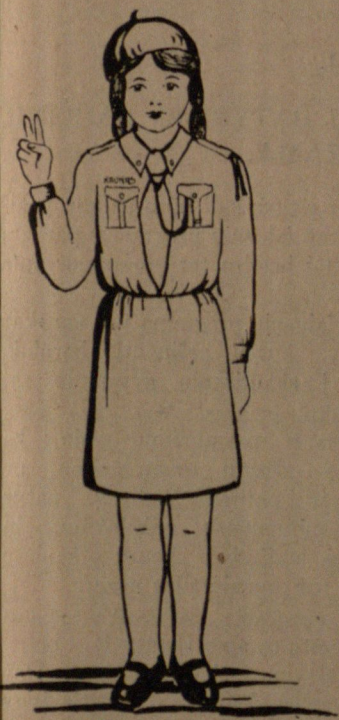
Mažuoju saliutu sveikinamas vadas, visi skautai esant pačiam uniformuotam.

Didžioju saliutu sveikinami iškilmingų sueigų metu aukštieji svečiai, gerbiama vėliava (įnešant, išnešant ar pakeliant, nuleidžiant), tautos himnas.

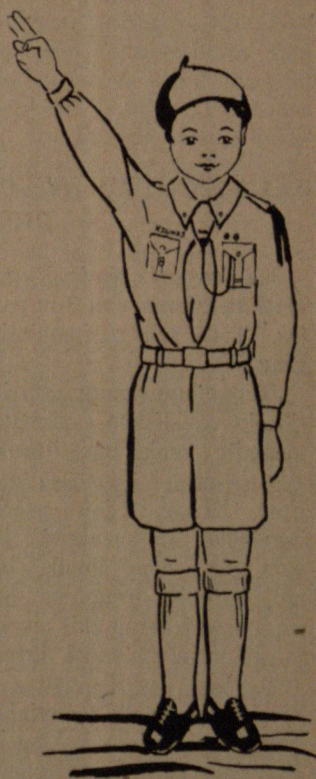
Kodėl du pirštai ištiesti? Tai ženklina du jaunesniųjų skautų įstatus. Be to, dar ženklina, kad j. skautas savo darbu ir pastangomis nori būti dvigubai geresnis už kitus berniukus ar mergaites.

1. Mažasis salutas.

2. Didysis salutas.

VI.

JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ PATYRIMO LAIPSNŲ PROGRAMA.

Šios knygtės rėmėliai yra per siauri, kad būtų galima paaiškinti kiekvienas visų 3-jų patyrimo laipsnių programos paragrafas. Todėl teks pasitenkinti tikrai bendru tos programos aptarimu.

Jaunesniųjų skautų patyrimo laipsnių programa yra tas skautiškojo auklėjimo minimumas, kurio nežinantį berniuką, mergaitę sunku bus įtraukti į skautiškojo gyvenimo ratą ir skautišku auklėjimu palenkti į gerą. Visi trys patyrimo laipsniai jau pačiu savo pavadinimu rodo, kad berniukas ar mergaitė, įstoję skautų organizacijon, privalo ne vien žinoti, bet ir patirti. Vadinas, patyrimo laipsnių programa yra minimumas reikalavimų, kurie statomi berniukui, mergaitei, įstojusiai skautų organizacijon ir norinčiam tapti tikruoju tos organizacijos nariu.

Išeidami patyrimo laipsnių programą, skautukai, skautukės įsigyja ne tik teoretinį supratimą apie skautystę, bet ir praktiškai patiria, kokius reikalavimus skautystė jiems stato. Patyrimo laipsnių programa verčia skautukus stengtis įsigyti minimumą tokių gerų privalumų, kaip: vikrumo, fizinio užsigrūdinimo, drąsos, punctualumo, taupumo, pasiruošimo artimui padėti, pasiruošimo stovykliniam gyvenimui ir kt.

Kad berniukas, mergaitė iš pat mažens suprastų, jog negalima, kaip tvenkinio vandeniui, vietoje stovėti, kad reikia besilaikant ko nors daugiau siekti ir savo žinių akiratį plėsti, paty-

rimo laipsnių programa suskirstyta į 3 skyrius. Vadinas, skautukui, išėjusiam III-ji patyrimo laipsnį, prieš akis stovi vėl naujas tikslas (žinoma, ir uždavinys) — II-is patyrimo laipsnis, kuriam įsigyti vėl nauji sunkumai reikia nugalėti. O juk nugalėjimas įvairių kliūčių ir sunkumų nėra tuščias dalykas. Nugalėti sunkumai, vadinas, nepasiduoti sau, o nepasiduoti sau, reiškia save nugalėti. Bet save nugalėti jau ne kiekvienas gali. Gi skautystė patyrimo laipsnių programa to siekia: skautukus ugdo, kad jie mokėtų save nugalėti. Be to, šios jaunųjų skautų patyrimo laipsnių programos suskirstymas į tris laipsnius padarytas ne taip sau pripuolamai, bet atsižvelgiant ir į metodiškos reikalavimus: nuo lengvesnio eiti prie sunkesnio. O pats programos turinys sudarytas taip, kad pagrindan paimta dėsniai, kurie konkrečiai ir suprastintai nusako, ko jaunesnieji skautai siekia. (Žiūr. 23 pusl.).

Visas patyrimo laipsnių programų turinys kaip tik tais dėsniais persunktas ir prisotintas. Paskaičius iš karto gal taip ir neatrodo. Rodos, ką bendra su tais dėsniais gali turėti, sakysim, mokėjimas nušokti tam tikrą tolį ir kiti panašūs programos dalykai. Bet įsigilinus nesunku pastebėti, kad tas menkutis reikalavimas taip pat išplaukia iš anksčiau minėtų dėsnių. Ir taip vaikučiai, atėję į jaun. sk. organizaciją su visais gerais ir blogais palinkimais, skautų vadų mokomi, *stengiasi* visa daryti taip, kad kasdieną būtų vis geresni. Pabrėžiau *stengiasi*, nes tik įstojęs skautų organizacijon vaikutis, negali tuoj savo prigimtį ir įpročius pakeisti. Tas vyksta palengva, per pratimus. Taigi patyrimo laipsniai skautams būtini, nes jie iš skautų reikalauja ne vien teoretiškai apie skautystę žinoti, bet ją patirti. O žinoti ir patirti ne lygiai svarbūs dalykai. Teorija — tik mokykla, praktika — pats gyvenimas. Skautystė auklėja ne mokyklai, bet gyvenimui.

III patyrimo laipsnio programą.

I III pat. laipsnį egzaminus gali laikyti kandidatas ne anksčiau 4 mėn. po įstojimo į organizaciją, kuris rūpestingai lankė sueigas.

1. Moka Lietuvos himną. Žino vasario 16 d. šventę ir jos reikšmę. Žino Lietuvos sostines. Moka pagerbti vėliavas.
2. Žino, kaip elgtis bažnyčioje. Moka pagerbti bažnytinius ženklus. Moka skautų rytmetinę ir vakarinę malda.
3. Susitaupo mažiausiai 30 centų ir juos paaukvoja labdarin-giems tikslams.
4. Moka patarnauti sau ir mandagiai elgtis namuose ir mo-kykloj.
5. Moka jaun. skautų-čių įstatus, įžodį, šūkį, pasisveikini-mą, saliotą. Moka papasakoti apie savo uniformą ir jos dėvėjimą.
6. Moka rišti ir pritaikinti gerąjį mazgą, piemens mazgą. Žino švilpesius: „ramiai“, „išsiskirstyt“, „subėgt“, „pavo-jus“.
7. Moka papasakoti apie vieną gyvį.
8. Moka išuoti sągą.
9. Moka paaiškinti, kodėl reikia kvėpuoti pro nosį, kaip valyti dantis, praustis veidą, kaklą ir nosį.
10. Moka tris žaidimus, tris pasakas, tris mįsles. Moka ge-rai gaudyti sviedinį.

II patyrimo laipsnio programa.

I II patyr. laipsnį egzaminus gali laikyti ne anksčiau 4 mėn. po įžodžio jaun. skautas-tė, kuris-i stengėsi pildyti savo įstatus.

1. Žino spalį 9 dienos reikšmę. Moka papasakoti padavi-mą apie Vilniaus įkūrimą. Moka bent vieną patriotinę dainą, moka bent vieną padavimą apie Lietuvos did-vyrius.
2. Žino didžiausias bažnytines šventes ir jų reikšmę.
3. Žino skautų papročius ir moka juos vykdyti.
4. Moka mandagiai elgtis svečiuose, krautuvėj, gatvėj, įstaigoj.
5. Moka skautų himną. Moka papasakoti apie berniuką, mergaitę, kurie tinka būti gerais skautais. Žino savo ir savo draugininko adresą.

6. Moka rišti ir pritaikinti slankiojamą kilpą, markę. Moka sutartinius kelionės ženklus: „šiuo keliu eik“, „paslėptas laiškas“, „pavojus“, „lauk mūsų čia“.
7. Moka pasodinti ir auginti vieną naudingą augalą ir papasakoti apie vieną augalų kenkėją.
8. Moka susiūti drabužį, parašyti ir išsiųsti laišką.
9. Moka aprišti lengvą žaizdą, vartoti jodą.
10. Nušoka į tolį: berniukai ne mažiau 2 metrų, mergaitės — 1,5 mtr. Moka 2 gimnastikos pratimus. Moka sustoti eilėn, linijon, moka sukinius, stovėti ramiai, lygiuoti, išsiskaičiuoti. Moka žygiuoti į koją.
11. Moka tris skautiškus žaidimus, tris daineles.
12. Turi įsigijęs bent vieną specialybę.

I patyrimo laipsnio programa.

I patyr. laipsnį egzaminus gali laikyti ne anksčiau kaip 4 mėn. praėjus po II laipsnio egzaminų jaun. skautas-tė, kuris tiksliai moka vykdyti vado įsakymus, moka ir stengiasi visur tinkamai elgtis, yra tvarkingas-a ir paklusnus-i.

1. Moka papasakot apie Lietuvos nepriklausomybės atgavimą. Pažįsta atvaizdą ir gyvenimą Respublikos Prezidento. Moka bent 2 patriotinius eilėraščius.
2. Žino, kokią religinę praktiką turi atlikti jaun. skautas.
3. Pats užsidirba 1 litą ir jį skiria draugovei.
4. Moka būti naudingas kitiems. Žino ir moka nurodyti adresus: gydytojo, vaistinės, gaisrininkų, policijos.
5. Žino, kas yra Lietuvos skautų Šefas, Vyriausias Skautininkas, Vyriausia Skautininkė. Žino, kas ir kur įkūrė pirmuosius skautus. Žino, kur susikūrė pirmieji skautai Lietuvoje.
6. Moka pirštų kalbą. Moka rišti gelbėjimo kilpą, virvės trumpinimą.
7. Pats turi padaręs inkilėlį arba paukščiams lesyklą.
8. Moka užsakyt laikraštį, išsiųst siuntinį, registruotą laišką. Mergaitės moka adyti kojines.
9. Moka sustabdyt kraujo bėgimą iš nosies, ištraukt rakštį, gydyt sumuštą guzą, suskilusias kojas.
10. Dalyvauja iškyloj su nakvyne, moka parinkt laužui vietą. Šoka į aukštį: berniukai 70 cm, mergaitės 50 cm. Moka žygiuoti su daina.
11. Saulės ir kompasu pagalba moka surasti pasaulio šalis.
12. Turi įsigijęs bent 3 specialybes.

VII.

RELIGINIS JAUN. SKAUTŲ-ČIŲ AUKLĖJIMAS.

R. Baden-Powellis pabrėžia, kad skautybė nepasiektų savo tikslo, jei nepažindintų savo narių su tikėjimu.

Moralinio akiračio plėtimas prasideda Dievo garbinimu. Todėl, kai nagrinėjama jaunuolio būdo sudaromosios ypatybės, tai pirmoje vietoje ir statomas religijos reikalas.

Tačiau religingumo auklėjimas skautų organizacijoje tai nėra teoretinis mokymas Dievui tarnauti. Juk jaunikaitis ar mergaitė gali puikiai mokėti visus praktikuojamos tikybos dėsnius, maldas, ir tuo pačiu metu būti visai šaltas tikybai.

Skautybė auklėtojai padeda rimtai ir praktiškai, nurodydama, kokios priemonės vartotinos vaikų religinimui.

Čia jos trumpai nusakomos.

1. *Auklėtojo pavyzdys.* Vaikai klauso žodžių, o pavyzdį seka. Tad ir auklėtoją, nuoširdžiai atliekantį religines pareigas, vaikai lygiai tokiu pat nuoširdumu seka.

2. *Gamtos pažinimas.* Sakoma: „Daugiau žmonių į Dievą atvedė Jo kūrinių pažinimas, kaip pamokslininkai“. Pačioje gamtoje glūdi pamokslai.

Įvairiausios gėlių rūšys, visi augalai, jų pumpurai, gyvuliai, jų papročiai ir rūšys, žvaigždės danguje ir jų nustatytas judėjimas parodo mums didžią Kūrėjo galybę.

Visa tai žadina įgimtą vaiko smalsumą ir mokėjimą stebėti, verčia jį betarpiškai pažinti Dievo ranką stebuklų pasaulyje.

3. *Geri darbai.* Skautiški geri darbeliai, auklėtojai padėjus kiek pastangų, virsta vaikų papročiu. Tai yra geriausias būdas,

padaryti juos darbo, ne teorijos krikščionimis. Vaikai turi įgimto palinkimo gera daryti, jiems reikia tik praktiškos progos tai atlikti. Šis palinkimas kaip tik ir kelia vaikuose krikščioniškos labdarybės artimui jausmą.

Šitaip auklėjamas religingumas pasireiškia ir vaikų maldinimu: jie nuoširdžiai prašo Dievą suteikti reikalingų gėrybių, džiaugsmingai dėkoja už visa tai, ką yra jau gavę ir noriai atlieka tikybinę praktiką.

Žemiau sutrauktai įdedama religijos reikalu patarimai, kurių sėkmingai laikosi daugelis skautų organizacijų ir kuriems ten yra pritarę religijų galvos:

1. Kiekvienas skautas turi priklausyti prie kurios nors tikybinės bendruomenės ir lankyti jos pamaldas.

2. Kur draugovė susideda iš vienos kurios religinės bendruomenės narių, draugininkas turi parūpinti tokias pamaldas ir tokią religijos mokymą, kurį, pasitaręs su kapelionu ar tikybine vyresnybe, laiko geriausią.

3. Kur draugovė susideda iš skautų, priklausančių prie įvairių tikybinių bendruomenių, juos reikia skatinti lankyti savo bendruomenių pamaldas.

Čia paduodamos jaunesniųjų skautų-čių maldelės. Jos j. ek. kalbamos ir dvasinės vadovybės yra aprobuotos. Tačiau jos neatstoja privalomų vaikams rytmetinių ir vakarinių poterių.

Rytmetinė ir vakarinė malda*).

Gerasis Dieve, ačiū Tau, kad leidi man gyventi, džiaugtis ir žaisti Tavo gražiajam pasaulyj. Padėk man, kad vis labiau Tave mylėčiau ir būčiau geresnis-ė, kaip ligi šiol buvau. Saugok ir globok, o Dieve, mano tėvelius, mūsų brangią Tėvynę ir visus žmones. Amen.

Prieš valgant.

Visagalis Dieve, palaimink mus ir tas dovanas, kurias dabar valgysim iš Tavo malonės. Amen.

*) Aprobuota.

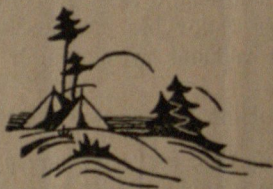

Pavalgius.

Ačiū Tau, Visagalis Dieve, už tas dovanas, kurias dabar valgėme iš Tavo malonės. Amen.

Stovyklos malda.

Gražios gamtos ir viso pasaulio Kūrėjau, Dieve, stiprink mūsų brangios Lietuvos skautų dvasią, kad mes tobulėtumėm šviesaus proto žiniomis, kilnių jausmų švelnumu ir veiklios valios tvirtumu. Padėk mums, Visagalis, semtis reikalingų jėgų iš Tavęs, Kursai esi tiesos, grožio ir gėrio šaltinis, kad nugalėdami visas kliūtis ir kasdien eidami geryn, su gryna sąžine ir linksmu veidu dirbtumėm mūsų tėvynės ir žmonijos naudai. Amen.

VIII.

SPECIALYBĖS.

Kiekvienam auklėtojui tenka pastebėti, kad veikimas yra įgimta vaiko savybė: vaikai žaidžia, dirba, stebi. Ir niekas, tur būt, nėra matęs, kad sveikas berniukas, mergaitė nieko neveiktų. Vaikų bedarbių nėra!

Įgimtas vaikų aktingumas, veiklumas mažiausiai yra varžomas ligi to laiko, kada jie pradeda lankyti mokyklą.

Šių dienų mokyklos įstaigose yra tokios sąlygos, kad auklėtojas nenoromis verčiamas yra vaikų aktingumą mažinti ir duoda progos vaikams pratintis būti neveikliais.

Čia ateina mokytojui į pagelbą skautybė, kuri kaip tik suburtiems į skautiškąjį vienetą berniukams ir mergaitėms duoda progos veikti, dirbti. Skautybė įgimtą vaiko palinkimą dirbti atsargiai suveda į konkrečius uždavinius — specialybių pavidale.

Berniukas, pavyzdžiui, turi palinkimą drožinėti, kalti. Jam duodami tos rūšies nesunkūs darbeliai, kuriuos gerai atlikęs jis gauna pripažinimą, lyg ir diplomą. Mergaitė, išmokusi programoje numatytų virėjos darbų, jau turi virėjos diplomą.

Pripažinus berniuką, mergaitę mokant kurios specialybės, jiems suteikiamas ir tam tikras regimas ženklelis.

Specialybės yra labai reikšminga jaun. skautų auklėjime priemonė. Vaikai pratinasi gerai darbą atlikti ir išmoksta naudingų, gyvenime reikalingų dalykų.

Be to, tėvai ir auklėtojai turi progos stebėti, į kurią darbo sritį vaikas rodo didesnį palinkimą. Iš šito galima nustatyti ir tolimesniame vaiko lavinimui specialę kryptį.

Geriausiai, kada specialybių vaikai patys mokosi. Ko nežinodami klausia namiškių, paties vieneto vado ar šiaip galinčių juos pamokyti kitų asmenų. Vieneto vadas, sudaręs komisiją, tik patikrina vaikų mokėjimą.

Tačiau ir sueigose draugininko prižiūrimi būreliai gali mokytis pasirinktų specialybių.

A. BERNIUKAMS IR MERGAITĖMS.

1. Artistas-ė.

1) Moka gerai deklamuoti 5 eilėraščius. 2) Moka gyvai papasakoti 2 juokus. 3) Moka parodyti bent du pokštus (šposus). 4) Išmoko vaidinti trumpa vaizdelį. 5) Pats yra vaidinęs bent 2 kart.

2. Dailininkas-ė.

1) Moka piešti pieštuku ir dažais. 2) Atmintinai moka nupiešti bent 3 naminius gyvulius ir paukščius. 3) Moka piešti keletą Lietuvos medžių ir gėlių. 4) Moka nupiešti gamtos vaizdelį. 5) Moka nupiešti žmogų judesyje. Turi nupiešęs keletą paveikslų: Vytį, Gedimino pilį, tautinę ir valstybės vėliavą, senovės pilių, liet. ornamentų.

3. Daržininkas-ė.

1) Moka pasodinti bent 3 rūšis daržovių. 2) Moka kovoti su daržų kenkėjais. 3) Pažįsta daržuose augančias piktžoles ir moka jų daigelius atskirti nuo daržovių daigelių. 4) Pažįsta bent 3 rūšių daržovių ir gėlių sėklas. 5) Moka paruošti lysvėles daržovėms ar gėlėms sodinti. 6) Pats išaugina vieną gėlę, 1 daržovių rūšį.

4. Dainininkas-ė.

1) Moka padainuoti 5 dainas. 2) Moka išmokyti savo būrelį jas dainuoti. 3) Moka diriguoti: parodyti dainos pradžią, pabaigą, parodyti dainuojantiems ženklą tyliai dainuoti, stipriai dainuoti. 4) Moka dainuoti žygiuojant.

5. Grybautojas-a.

1) Žino kuriose vietose, kada ir kokie grybai auga. 2) Moka išskirti bent 3 gerųjų grybų rūšis. 3) Moka išdarinėti grybus ir juos paprasčiausiu būdu išvirti ar iškepti. 4) Žino į kur reikia kreiptis prašant leidimo grybauti miške.

6. Gamtininkas-ė.

1) Pažįsta: a) 3 laukinius gyvulius ir jų gyvenimą, pažįsta jų pėdas, b) 3 naudingus mūsų krašto paukščius, c) žino kuo naudinga rupūžaitė. 2) Pažįsta daugiausia mūsų krašte auginamus javus ir daržoves (padaro jų kolekciją). 3) Pažįsta augalus: a) 3 medžius, b) 3 naudingas žoles ir piktžoles (daro kolekcijas). 4) Pažįsta 3 rūšis vabzdžių. Žino kaip kovoti su bent vienos rūšies kenksmingu vabzdžiu.

7. Keliarodys-ė.

1) Moka susekti pasaulio 4 šalis: a) pagal saulę, b) kompasą, c) šiaurės žvaigždę, medžius, akmenis, šiaudinius stogus. 2) Žino gerai savo miesto svarbiausias gatves arba savo apylinkės kaimus. 3) Žino adresu: a) policijos, b) ligoninės, c) gaisrininkų, d) pašto, e) muziejaus. Moka nupasakoti kelią ir jame esamus žymiausius daiktus.

8. Knygrišys-ė.

1) Moka pačiu paprasčiausiu būdu įrišti knygas. 2) Moka senas knygas sutaisyti.

9. Laikraštininkas-ė.

1) Turi parašyti ir spausdintus parodyti 2 dalykėlius „Skautų Aide“ ar kitam kuriam vaikų laikraštėly. 2) Žino keletą Lietuvos laikraščių vardų. 3) Išskiria bent dviejų laikraščių paskirtis. 4) Žino kaip laikraščiai gaminami. 5) Surenka „Skautų Aidui“ 1 prenumeratą. 6) Moka daryti laikraščių iškarpas.

10. Muzikas-ė.

1) Moka groti vienu šių instrumentų: 1) kanklėmis, 2) skudučiais, 3) vamzdeliu, 4) birbyne, 5) vargonėliais, 6) bet kuriuo kitu instrumentu.

11. Paukščių globėjas-a.

1) Pažįsta gyvenimą 2 paukščių (ne iš patyrimo programų)
2) Žino būdų paukščiams globoti žiemos metu. 3) Žino kada uždrausta medžioti bent dviejų rūšių paukščius. 4) Padaro inkilėlį ir įkelia į medį. 5) Veda paukščių globojimo propagandą.

12. Sodininkas-ė.

1) Moka pasodinti vaisinį medelį, krūmų gyvatvorę. 2) Žino kaip reikia sutvarkyti sodas žiemai artėjant. (Lapų išgrėbstymas ir sudeginimas, jaunų medelių paraišiojimas ir t. t.). 3) Žino kaip reikia daryti darbus sode pavasarį (medžių kalkiavimas, sausų šakų nupiaustymas ir moliu aptepimas). 4) Moka tinkamai nuimti vaisius nuo medžių ir juos pakuoti turgun vežant, žiemai padedant. 5) Pažįsta 3 vasarines obuolių atmainas, 3 žieminės obuolių atmainas, visas sode auginamas uogas, porą kriaušių atmainų.

13. Seklys-ė.

1) Pažįsta trijų naminių gyvulių ir paukščių pėdas. 2) Žino bent vieną maskavimosi (prisitaikymo prie vietos, gero pasislėpimo) būdų. 3) Žino kelionių sutartinius ženklus. 4) Moka gerai žaisti 5 pastabumui ir orientacijai lavinti žaidimus.

14. Stovyklautojas-a.

1) Moka parinkti pernaktavimui vietą miške. 2) Moka užkurti laužą ir išsivirti vieno patiekalo pietus, pusryčius ir vakarienę. 3) Moka pastatyti palapinę ar trobelę iš šakų. 4) Žino kas reikia pasiimti vienos paros iškylai ir moka sutvarkyti ūkį. 5) Moka iškasti stalą. 6) Žino kokių kuru galima miške naudotis. 7) Moka tinkamą miške žaisti žaidimų.

15. Siuvėjas-a.

1) Moka susiūti ar susilopyti iširusį drabužį. 2) Moka suadyti kojines. 3) Pasiūti maišelį. 4) Moka siuvinėti raides. 5) Moka siūlėti.

16. Sportininkas-ė.

1) Perbėga per vieną minutę 200 m. 2) Iššoka į aukšį 80 cm. 3) Nušoka išbėgėjęs į tolį 2 m. 4) Moka 4 mignastikos prat. 5) Moka gerai žaisti: muštuką, kvadratą, pilį ginti, medžiotojai ir stirnos. 6) Žino kaip elgtis sušilus.

17. Signalizuotojas-a.

1) Moka Morzės abėcėlę, teisingai siųsti ir priiminėti paprastus žodžius vėliavėlėm. 2) Moka sutartinius ženklus ir švilpesius. 3) Moka švilpimo signalizaciją. 4) Moka pirštų kalbą.

18. Sanitaras-ė.

1) Moka aprišti sužeistą vietą. 2) Moka žaizdą perrišti. 3) Moka gydyti suskilusias rankas ir kojas. 4) Moka naudotis termometru. 5) Moka sustabdyti kraujo plūdimą iš žaizdos. 6) Moka ištraukti rakštį. 7) Žino vaistus ir jų vartojimą: a) jodą, b) nuo danties skaudėjimo, c) nuo galvos skaudėjimo, d) nuo vidurių skaudėjimo. 8) Žino kas reikia veikt žmogui apalpus. 9) Moka panaudoti kuo daugiausia priemonių ligonio pernešimui. 10) Moka paaiškinti, kodėl žmogus turi švariai gyventi, nevarioti svaigalų, nerūkyti.

19. Uogautojas-a.

1) Pažįsta miškų ir šlaitų uogas. 2) Žino kuriuo metu jos sirpsta. 3) Moka išvirti žiemai bent vienos rūšies uogų.

20. Vainikų pynėjas-a.

1) Moka iš gėlių (nelūžtamais koteliais) nupinti vainiką be virvutės. Moka ant virvės vienašonį nupinti vainiką ir apvalų. 2) Moka iš lapų suvarstyti vainiką ir iš šakelių suraišioti.

21. Vaistinininkas-ė.

1) Atmintinai žino kelis svarbiausius naminės vaistinėlės vaistus. Moka juos tinkamai laikyti. 2) Pažįsta keletą vaistinių augalų (ramunėlės, liepžiedžiai, avietės) ir žino kam jie tinkami.

22. Visadirbis-ė.

1) Padaro vieną naudingą daiktėlį: krepšelį, rėmelius, dėžutę, suriša šluotą ir t.t. 2) Moka pataisyti sugedusius daiktus ar įrankius: suklijuoti sudužusį indą, suklijuoti perplėštą knygą, susiūti perplėštą rūbą.

23. Žaidėjas-a.

1) Moka žaisti 12 įvairių žaidimų, jų tarpe 3 žaid. su dainomis, 3 su kamuoliu bei su sviediniu, 3 poromis sustojus ir 3 kitokius. 2) Žino, kurie žaidimai tinka žaisti lauke ir kurie kambary. 3) Moka išaiškinti vaikams nežinomą žaidimą ir jį praveisti.

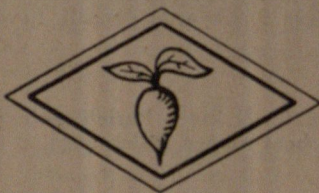
**Specialybių ženklai berniukams ir
mergaitėms.**

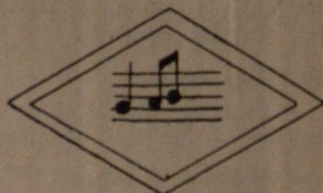
Artistas-ė.

Dailininkas-ė.

Daržininkas-ė.

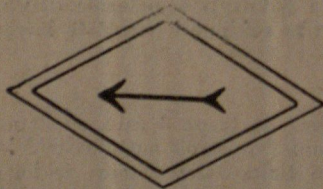
Dainininkas-ė

Grybautojas-a.

Gamtininkas-ė.

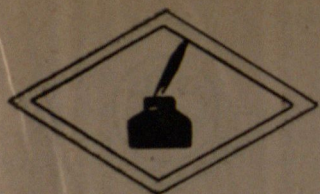

Keliarodys-ė.

Knygrišys-ė.

Laikraštininkas-ė.

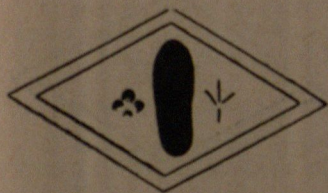
Muzikas-ė.

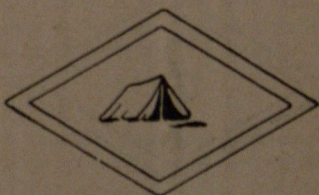
Paukščių globėjas-a.

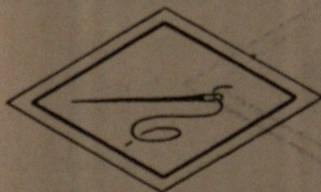
Sodininkas-ė.

Seklys-ė.

Stovyklautojas-a.

Siuvėjas-a.

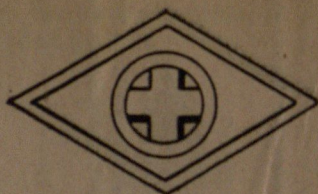

Sportininkas-ė.

Signalizuotojas-a.

Sanitaras-ė.

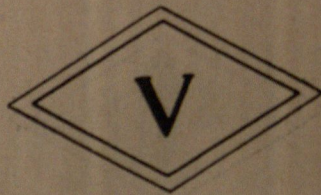
Uogautojas-a.

Vainikų pynėjas-a.

Vaistinė-ė.

Visadirbis-ė.

Žaidėjas-a.

B. BERNIUKAMS.

1. Pynėjas.

1) Moka naudoti pynimui šiaudus, linus, pakulas, vyteles. 2) Moka nupinti vieną šių daiktų: krepšį, rezgines, vadžias, skrybėlę, gamaką, takelį, dėžutę.

2. Stalius.

1) Pats padaro vieną šių daiktų: lentynėlę, kuprinę, skrynelę, rankšluostinę, kedutę, skudutį, birbynę, karutį, malūnėlį ar kitą kurį naudingą daiktą. 2) Iš faneros išpiausto rėmelius, ar kitką.

3. Šaulys.

1) Moka pasidirbti lanką ir strėles. 2) Šauna į tolį ne mažiau kaip 40 metrų. 3) Pataiko į 40 cm. diametro skritulį — taikinį iš 20 metrų atstumo 5 kart iššovus.

C. MERGAITĖMS.

1. Auklė.

1) Moka švariai pavalgydinti kūdikį. 2) Žino kas jam gali lauke pakenkti. 3) Moka lopšinių dainelių. 4) Moka padaryti žaislelių mažam vaikui. 5) Žino vaikų gydytojo adresą.

2. Gailestingoji sesutė.

1) Žino kaip reikia prižiūrėti ligonį (žino kas jam kenkia). Žino kaip reikia saugotis užkrečiamų ligų. 2) Moka aprišti ir perrišti lengvą žaizdą. 3) Žino kas reikia vartoti, kad nepriptų prie žaizdos tvarstis (vazelinės vartojimas). 4) Pažįsta termometrą. Žino normalią žmogaus temperatūrą. 5) Moka surasti ir suskaičiuoti ligonio pulsą.

3. Juostų audėja, siuvinėtoja.

1) Moka išaust raštuotų juostų. 2) Moka siuvinėti. 3) Turi padariusi 3 rankdarbius.

4. Mezgėja.

1) Moka megzti pirštines, ar kitą kokią mezginį. Mezga virbalais ar vašeliu.

5. Pienininkė.

1) Moka švariai pamelžti karvę. 2) Moka nugriebti grietinę, sumušti sviestą, suslėgti sūrį. 3) Moka švariai laikyti pieno indus. 4) Moka matuoti pieną.

6. Skalbėja.

1) Moka išskalbti smulk. skalbinius. 2) Moka laidyti (prosuoti). Moka vartoti mėlynukę. Moka išimti dėmes drabužiams.

7. Šokėja.

Moka bent 5 plastiškus žaidimus. Gali pati sukurti lengva plastišką žaidimėlį. Sugeba išmokyti kitas mergaites plastiškai šokti ir žaisti.

8. Šeimininkė.

1) Moka gražiai sutvarkyti kambarį: pakloti lovas, nušluostyti dulkes, išmazgoti grindis, langus ir duris. 2) Moka išplauti indus, iššveisti puodus, peilius ir šakutes. 3) Moka iškūrenti krosnį. 4) Moka auginti kambarines gėles. 5) Moka naikinti nenaudėlius vabzdžius. 6) Moka valyti stiklo ir metalo daiktus.

9. Verpėja.

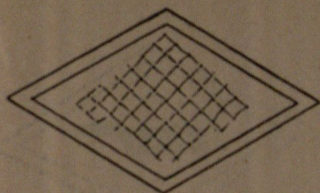
1) Moka brukti ir šukuoti linus. 2) Moka padaryti kuodelį. 3) Moka verpti pakulas, linus.

10. Virėja.

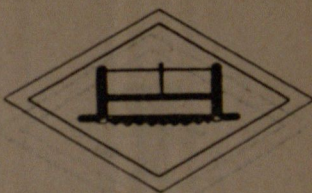
1) Moka arbatos, kakao ir kavos išvirti. 2) Moka išvirti vieno patiekalo pietus ir paruošti pietums stalą. 3) Moka duoninės geros padaryti. 4) Moka paduoti valgius.

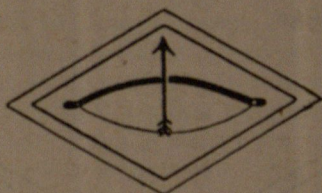
Specialybių ženklai berniukams.

Pynėjas.

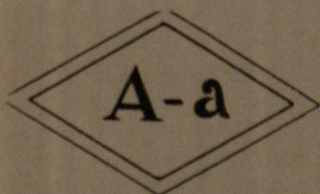

Stalius.

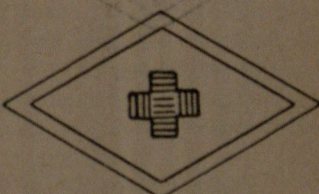

Saulys.

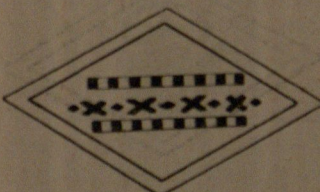
Specialybių ženklai mergaitėms.

Auklė.

Gailestingoji sesutė.

Audėja, siuvinėtoja.

Mezgėja.

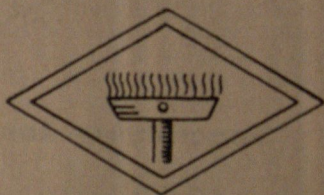
Pienininkė.

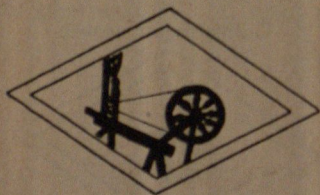
Skalbėja.

Šokėja.

Šeimininkė.

Verpėja

Virėja.

IX.

UNIFORMA IR ŽENKLAI.

Skautystės tikslas yra išugdyti žmogų, kuris pajėgtų, turėtų noro ir pasiryžimo visur ir visuomet gera daryti, būti žmoniškui vien dėl paties gėrio ir grožio idealo, tokį žmogų, kuriam sąžinė ir Dievo balsas būtų vieninteliai ragintojai nuolat tobulėti.

Kiekvienam žmogui šiame gyvenime yra paskirtas atpildas už visa tai, ką jis gera ar bloga padaro. Jeigu mūsų sąžinė nepajėgia dar jautriai budėti ir nejaučia to teisingo atpildo, tai ji sudaro išoriniai visiems matomi įvykiai.

Skautų organizacija, imdama auklėti vaikus nuo 7 metų amžiaus ligi, galima sakyti, senatvės, ir priemonės asmenybės teigiamam ugdymui parengia atitinkamas bet kuriam žmogaus gyvenimo laikotarpiui. Tos priemonės kaip tik taikomos asmens dvasinės kultūros laipsniui. Skiriamas regimas atpildas už jo gerus darbus vis labiau sudvasinamas, kol, pagaliau, asmuo, įpratęs gera daryti, jau pasiekia tokio tobulybės laipsnio, kad jam nėra reikalingi išoriniai ragintojai.

Čia turime galvoj vaikus nuo 7 iki 12 metų amžiaus.

Žmogui kiekvienam jau iš pat mažens yra įgimtas noras būti geram. Tad ir sakyto amžiaus vaikai nori būti geri.

Tačiau tam nuoširdžiam vaiko norui palajkyti, nuolat reikia turėti vis naujų ir išorinių ragintojų. Išorinės vaikų geriems norams palaikyti priemonės, sakytume, turi sudaryti lyg ir regimus laiptelius, kuriais vaikas pajėgtų kilti vis aukštyn.

Mūsų tikslas nėra auginti vaikuose palinkimas gera daryti tik atpildo laukiant, bet pasinaudojant tais regimais laipteliais, išugdyti vaikuose kuo daugiau gerų įpročių.

Šis atpildo pagrindas auklėjant vaikus kaip tik žymu ir mūsų grynai lietuviškose šeimose. Taigi ši skautiškoji priemonė sutampa su mūsų krašte įsigyvenusia vaikų auklėjimo tradicija.

Be to, pagrindinio tikslo uniformos ir ženklai dar turi ir kitais atvejais didelės reikšmės:

1. Uniforma verčia berniuką, mergaitę daugiau budėti, sekėti savo elgesį.
  2. Uniforma ir ženklai visuomet dėvimi tvarkingai, todėl įpratina vaikus gražiai dėvėti rūbelius.
  3. Uniforma kelia gerą vieningumo nuotaiką skautukų tarpe.
  4. Yra vieneto tvarkingumo ir drausmės pažymys.
  5. Uniforma reklamuoja pagaliau ir pačią organizaciją.
- Tad visų mūsų, vadų, pareiga yra rūpintis, kad draugovės skautukai būtų uniformuoti.

UNIFORMA BERNIUKAMS IR MERGAITĖMS.

(Žiūr. pieš. 1, 2).

Kepurė. Tamsiai mėlynos spalvos vienypis beretas. Uždėjus ant galvos visa kepurė šiek tiek patraukiama į dešinę pusę. Kairėj pusėj ties smilkiniu per 1 cm. nuo krašto įsegamas jaun. skautų-čių ženklelis.

Kaklaraistis. Aiškiai raudonos spalvos, status lygiašonis, trikampis su 70 cm. ilgio statiniais.

Batai. Juodi. Vasarą galima nešioti sandaliukai.

Berniukams.

Bliūzė. Tamsiai mėlynos spalvos sukišama į kelnes. Apikaklė angliška atlenkiama 9 cm. pločio. Apikaklės kampai prisegami sagomis. Ant krūtinės dvi kišenės 9 cm. pločio ir 10 cm. ilgio su uždangalėliu 4 cm. platumo per patį vidurį. Kraštuose — 2 cm. platumo. Per vidurį kišenės 2 cm. platumo raukšlė.

Kišenių viršaus atstumas nuo apikaklės pradžios 10 cm. Vienos kišenės atstumas nuo kitos 9 cm. Rankovės ilgos, rankogaliai 6 cm. platumo, užsegami 2 sagom. Antpečiai plačiajam gale (prie rankovės) 4 cm. platumo ir siaur. gale 2,5 cm. platumo.

Siaurasis galas apvalus. Siauruoju (apvaliu) galu prisegama sagma. Kairysis antpetis su kilpa būrelių juostelėms prisiūti. Kilpos juostelė 0,5 cm. pločio, lengvai užmaunama ant kairiojo antpečio. (Žiūr. pieš. 3).

Kelnaitės. Tokios pat medžiagos kaip ir bliūzė. Trumpos, aukščiau kelių, prisegamos prie bliūzės 4 sagomis ir sujuosiamos diržu (diržui keturios kilpos 2 cm. pločio). Užpakaly 2 kišenės tokio pat didumo kaip ir bliūzės, tik į vidų įsiuvamos. Kišenių angos iš viršaus pridengiamos užsegamu dangteliu. Kelnaičių blauzdos plotumas 46 cm. (Žiūr. pieš. 4)

Kojinės. Juodos. Vasarą — ligi kelių, žiemą — aukščiau kelių. Vasarą, ne paradui, kojines gali būti šviesios, visai trumpos.

Mergaitės.

Bliūzė. Apačioj sutraukta gumele. Visa kita kaip berniukų. Sijonėlis. Tos pat spalvos. Aukščiau kelių; prisiūtas prie liemenėlės. (Žiūr. pieš. 5).

Kojinės. Juodos. Žiemą aukščiau kelių, vasarą, ne paradui, gali būti trumpos, šviesios.

ŽENKLAI BERNIUKAMS IR MERGAITĖMS.

Jaun. skautų-čių ženklelis. Metalinis, geltonos spalvos, nešiojamas dešinės kišenės raukšlėje ir beretės kairia-me šone. (Žiūr. pieš. 6).

Vietos pavadinimas. Įsiuvamas ant 2×9 cm. dydžio mėlynos medžiagos juostelės didžiosiomis 1 cm. aukščio raidėmis šniūreliniu siuvimu raudonais siūlais („DMC“ Nr. 16). Vietos pavad. siuvamas ties dešine kišene, viršų. (Žiūr. pieš. 1 ir 7).

Draugovės numeris. Baltas, pasidabruoto metalo numeris ant dešiniojo antpečio 1 cm. atstu nuo rankovės.

Specialybių ženklai. Rombas 2 cm. kraštine išsiuvinėtas raudonais siūlais ant tamsiai mėlynos medžiagos. Spec. ženklai siuvami ant dešinės rankovės virš alkūnės aukšty. (Žiūr. pieš. 8).

Būrelių juostelės. 2 spalvotos 10×1 cm. dydžio juostelės ant kairiojo antpečio. Kiekvieno vieneto 1-as būrelis privalo nešioti dvi geltonas juosteles, II būrelis — 2 raudonas, III — 2 violetines, IV — 2 baltas, V — 2 pilkas, VI — 2 mėlynas, VII — oranžines, VIII — gelsvas (smėlio spalvos). (Žiūr. pieš. 9).

Švilpuko virvelė. Raudonos spalvos tokio ilgumo, kad sumezgus mazgą būtų nusvirusi sulig kišenės apačios. Užmaunama ant kaklo po kalnierium. Mazgas sumezgamas kišenės viršaus linijoj. Švilpukas laikomas kairioj kišenėj.

Žvaigždutės. Žymėti išbūtus organizacijoj metus. Baltos, mažos trikampės pritaisomos ant kartoninių 13 mm. diametro skritulėlių, apsiūtų tamsiai mėlyna medžiaga. Žvaigždutės siuvamos viršuj kairės kišenės.

Patyrimo laipsnių juostelės. Raudonos, kaip kaklaraistis, medžiagos $\frac{1}{2}$ cm. platumo juostelės prisiuvamos ant kairės kišenės raukšlės horizontaliai. Trečio patyrimo laipsnio — viena juostelė, antro — dvi, pirmo — trys. (Žiūr. pieš. 10).

VADŲ UNIFORMA IR ŽENKLAI.

Galvos.

Būrelio galva dėvi paprastą jaun. skautų uniformą ir ženklus. Be to, kairėje rankovėje aukščiau alkūnės prisiuvamos dvi baltos 1 cm. platumo juostelės. Atstumas tarp juostelių 1 cm. Jos prisiuvamos stačiu kampu į viršų, smailagaliu. Kampo šonai išorinėje pusėje 4 cm. ilgumo (Žiūr. pieš. 11). Galvos padėjėjo ženklas — vilna balta kairėje pusėje rankovėje juostelė kampu prisiūta.

Draugininko.

Draugininkas-ė dėvi skautininko-ės sukirpimo uniformą ir atitinkamos savo laipsniui spalvos kaklaryšį. Tai paradinė uniforma.

Kasdien frenčų vietoje dėvimos dengiamos spalvos skautų-čių sukirpimo bliuzės.

Jaun. sk. ženklelis, sidabro spalvos, dėvimas bliuzės kairės kišenės raukšlėje apačioje brolijos, seserijos ženklo, ar frenčo kairiame atlape.

Švilpuko virvelė tamsiai vyšniavos spalvos.

Vyrai dėvi skautišką valtuke, moterys — mėlyną beretę. (Žiūr. pieš. 12, 13, 14, 15, 16).

Adjutanto.

Adjutantas, subrendęs asmuo, dėvi tokią pat kaip ir draugininko uniformą.

Adjutantas skautas, skautė dėvi paprastą skautų-čių uniformą.

Adjutantas jaun. skautas-ė dėvi savo paprastą uniformą.

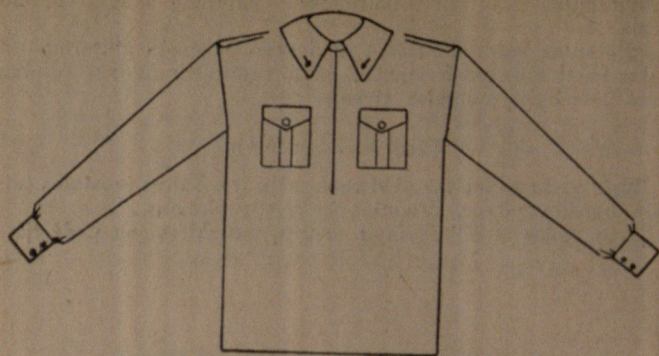
Bet kurio laipsnio ir amžiaus jaun. skautų draugovės adjutantas-ė dėvi baltą švilpuko virvelę.

Būrio vado padėjėjo.

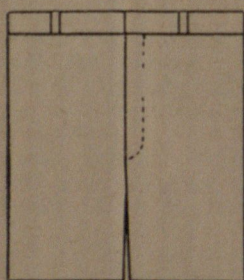
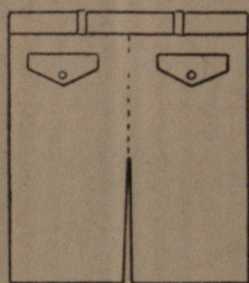
Būrio vado padėjėjas dėvi rankovėje tris baltas juosteles taip, kaip būrelio galvos, prisiūtas kairėje rankovėje.

Būrio vadas iš eilinių jaun. skautų pasiskiria sau padėjėją.

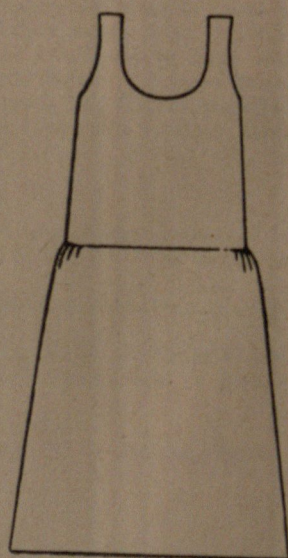

3. Blūzē.

4. Kelnaitēs.

5. Sijonēlis.

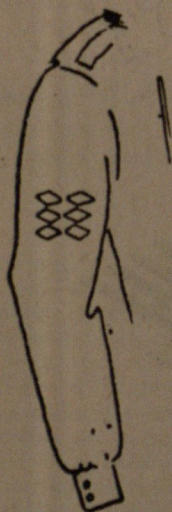

6. Jaunesn. skautų-čių ženklelis.

A B C D E F G H I Y J K

L M N O P R S T U V Z

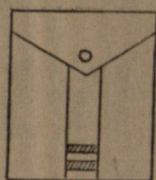
7. Raidės, vietos pavadinimui išsiūti.

8. Specialybių ženklai rankovėje.

9. Būrelio juostelės.

10. Patyrimo laipsnių juostelės.

11. Būrelio galvos ženklas.

X.

JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ-CIŲ VIENETAI, JŲ SUDĖTIS IR ŽENKLAI.

BŪRELIS.

Mažiausias jaun. skautų vienetas yra būrelis. Būrelyje gali būti 6—8 berniukai, mergaitės.

Išimtinais atsitikimais, kai draugovės vadas nori berniukams ir mergaitėms būrelių galvas parengti, gali pradžioje ir mišrų būrelį turėti.

Būreliai turi savo spalvas. Kiekvienos draugovės pirmas būrelis yra geltonųjų būrelis, antras būrelis — raudonųjų, trečias — violetinių, ketvirtas — baltųjų, penktas — pilkųjų, šeštas — mėlynųjų, septintas — oranžinių, aštuntas — smėlio spalvos.

Žalia spalva duodama pasižymėjusiam būreliui.

Būrelio ženklas.

Kiekvienas būrelis turi savo ženklą — lazda su viršuje išpiau tu jaun. skautų ženklu. Lazda 1 m. 30 cm. ilgumo, durpinės spalvos, 3 cm. diametre. Pritaisomas viršuje jaun. sk. ženklas, padaromas iš metalo ar iš faneros. Ženklas išpiaunamas 12 cm. diametro. Kiekvieno būrelio ženklas nudažomas to būrelio spalva. (Žiūr. pieš. 12).

Einant rikiuotėje būrelio galva ar padėjėjas neša būrelio lazda užsidėjęs ant kairio peties.

Sueigai ar kitokioms išskilmėms išsirikiavus, lazda pastatoma ant žemės, dešine ranka laikoma.

Saliutuojant didžiuoju saliutu būrelio lazda pakeliama 45° kryptimi. Jos apatinis galas įremiamas į šoną, ranka ištiesta. (Žiūr. pieš. 13).

Saliutuoiant mažuoju saliutu, pastatyti ties dešine koja lazda, ranką ištiesti pirmyn. (Žiūr. pieš. 14).

Būrelių lazdos vartojamos tiek paprastose, tiek iškilmingose sueigose, iškylose, stovyklose.

Jos visuomet gražiai garbingoje vietoje padedamos. Jei patalpoje, kurioje daromos sueigos, gali kiekvienas būrelis turėti savo kampą žaidimams žaisti ir kitiems uždaviniams atlikti, tai lazda į savo kampą kiekvienas būrelis gražiai pasistato.

Lauke daromose sueigose, iškylose, stovyklose būrelių lazdos taip pat kiekvieno būrelio tinkamoj vietoj pastatomos. Joms skiriama vieta papuošiama.

Galima būrelių lazdos ir visos vienoj vietoj išrikiuoti, jei kitaip susitvarkyti nėra galimybės.

Ne sueigų metu lazdos draugovės būkle ar šiaip kokioje patalpoje gražiai sustatomos į tam tikrus laikytuvus.

DRAUGOVĖ.

Ne mažiau, kaip du ir ne daugiau kaip keturi būreliai sudaro draugovę. Draugovė gali būti vienų berniukų, vienų mergaičių, gali būti ir mišri.

Draugovės yra numeruojamos eiliniu numeriu.

Draugovės ženklas.

Draugovės ženklas — žalios spalvos trikampė gairė. Gairės ilgumas 1 m 25 cm, platumas prie koto 80 cm. Vienoje pusėje, viršuje, tautinės vėliavos spalvos, jaun. skautų-čių ženklelis ir parašas „budėk“, kitoje — L. S. S. inicialai, vietovės pavadinimas ir draugovės nr. (Žiūr. pieš. 15,16).

Gairės kotas 1 m 60 cm ilgumo, 3 cm diametro, durpinės spalvos. Viršūnė liepsnos pavidalo metalinė ar iš foneros išpiaučio viduriu 20 cm. ilgumo. Viršūnės išpiovime stilizuotas jaun. skautų ženklelis. (Žiūr. pieš. 17).

Gairė vartojama įžodžio ir kitų iškilmingų sueigų metu. Gairė laikoma sueigoje tik iškilmingąją dalį atliekant.

Įnešant ir išnešant gairę pagerbiama didžiuoju saliutu.

Draugovės gairė nešama ir iškilmingų eisenų, paradų metu.

Gairę nešti paskiriamas nuolatinis skautukas, skautukė ir du palydovai.

Visur gairė laikoma pagarboj, jai skirtoje vietoje. Prieš įnešant į iškilmių patalpą, gairė paaimama iš jai skirtos vietos ir ten pat tuoj po iškilmių padedama. Skautukai neturi matyti bet kur padėtos gairės.

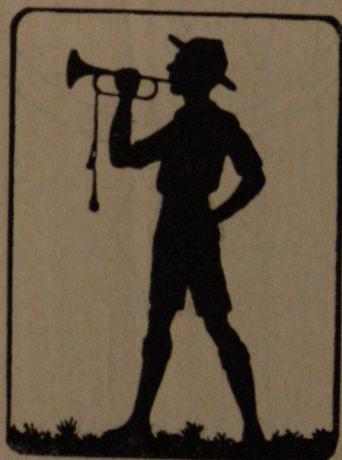
Draugovės būriai.

Kartais pasitaiko, kad mokykloje susidaro daugiau kaip keturi skautukų būreliai. Draugovė turi ir apyjaunių vadų, kurie tačiau negali imtis savystoviai antrą draugovę vesti. Tokiu atveju sudaromas iš 2—3 būrelių didesnis vienetas būriu vadinamas.

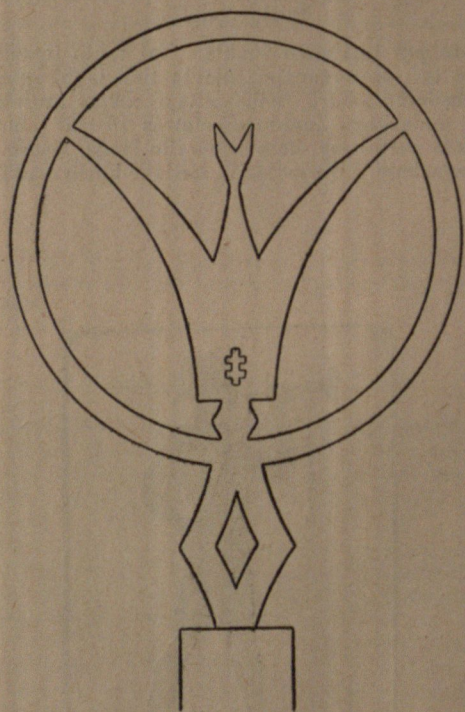
Būrio ženklas.

Būrys taip pat turi savo ženklą. Tai tokio ilgumo kaip būrelio lazda, tik jos viršūnėje išpiauta tiek jaun. skautų ženklų, kiek būrelių įeina į būrį. Kiekvienas ženklas atitinkama būreliui spalva nudažytas. Ženklo diametras 10 cm. (Žiūr. pieš. 18).

Būrio lazda vartojama, kaip ir būrelio lazda, visose sueigose ir laikoma pagarboje. Būrio lazda nešioja būrio vado padėjėjas.

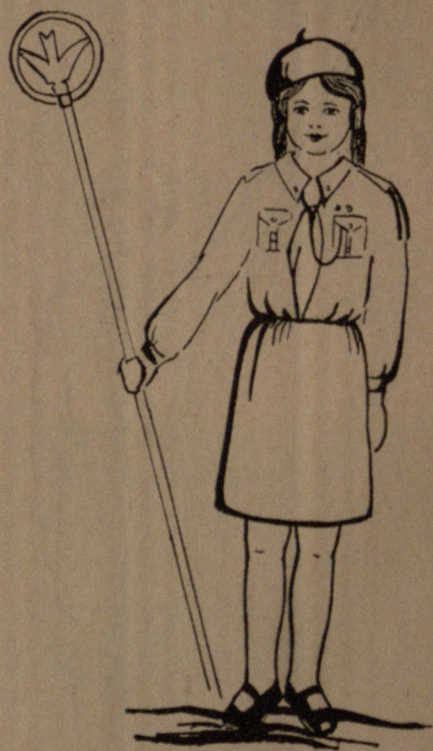
12. Būrelis ženklas.

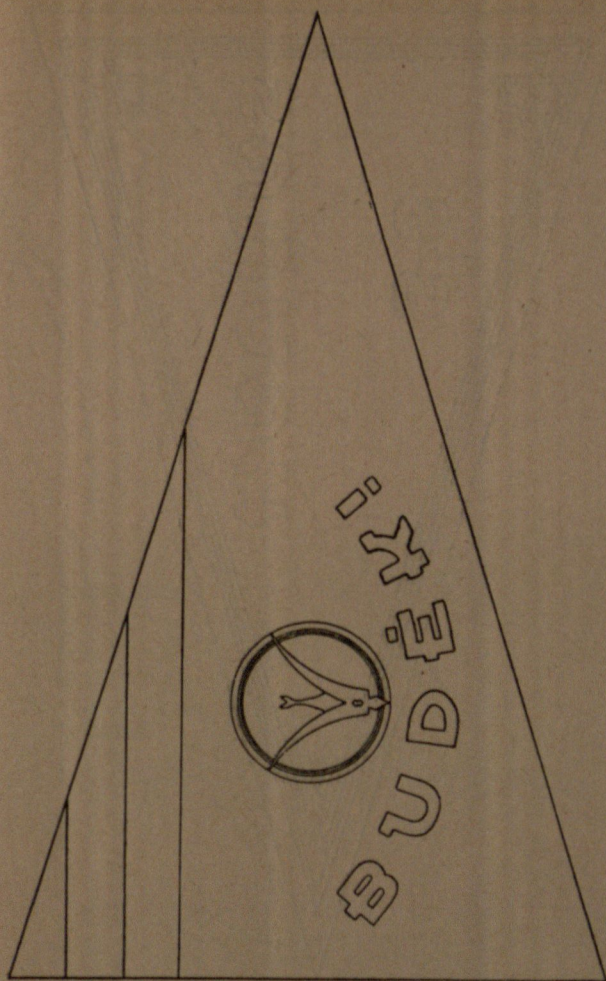
13. Didysis saliutas būrelio
ženklų.

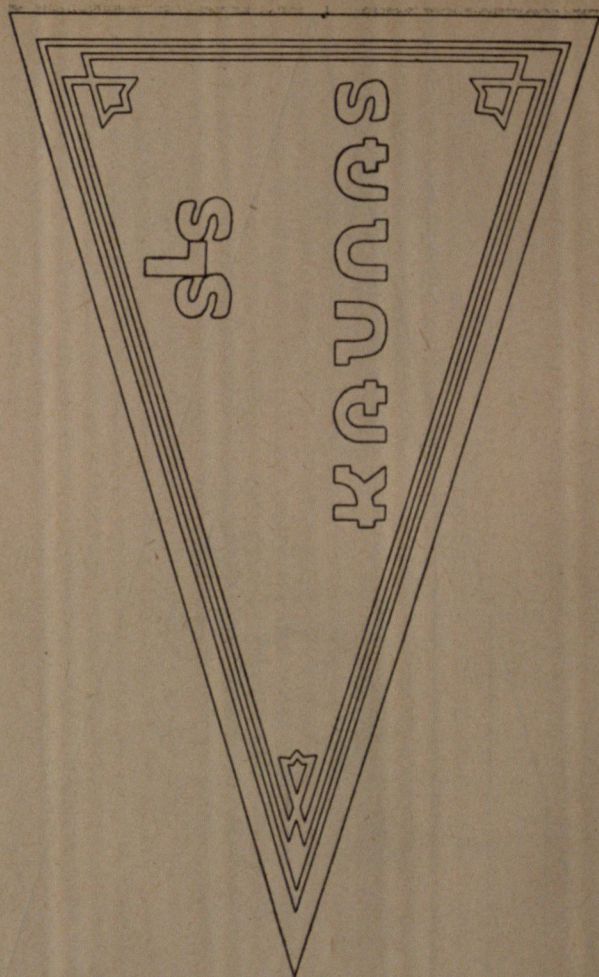
14. Mažasis saliuotas būrelis
ženklų.

15. Draugovės gairė.
(Pirmoji pusė).

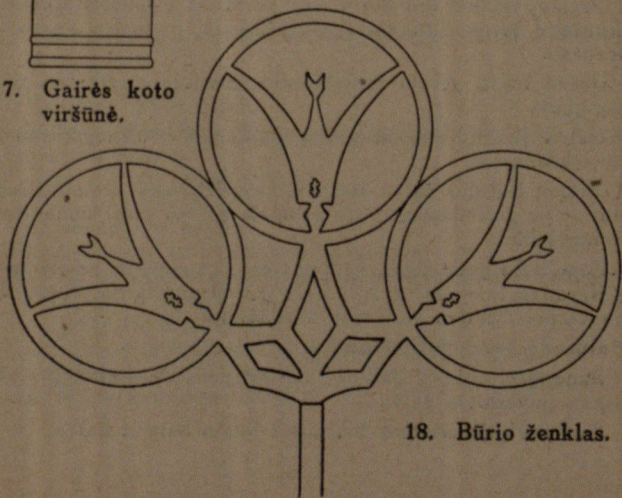

16. Draugovés gairé.
(Antroji pusė).

17. Gairės koto
viršūnē.

18. Būrio ženklas.

XI.

JAUN. SKAUTŲ-ČIŲ VIENETŲ VADAI, JŲ PAREIGOS IR PASKYRIMAS.

Būrelio vadas.

Būreliui vadovauja būrelio galva. Būrelio galva:

1. tvarko būrelio knygelę,
2. išrikiuoja savo būrelio skautukus draugovės sueigai,
3. atlieka draugininko jam pavestus sueigoje ar iškyloje darbus: pamoko darbelių, praveda žaidimus ir kitus uždavinius.

Galva pats vienas savo būrelio sueigų nedaro, tik draugininkui pavedus surenka savo skautukus skirtam uždaviniui atlikti.

Tačiau, jei būrelio galva yra sumanus ir autoritetingas savo skautukų tarpe, draugininkas gali leisti ir sueigą kartkartėmis praveisti.

Galva tokiu atveju patiekia draugininkui patikrinti užsiėmimų planą.

Galva yra būrelio skautukų renkamas ir draugininko įsaky-mu tvirtinamas.

Tačiau būrelių galvų išskyrimas pavedama draugininko nuo-žiūrai: jis gali tiesiog, pats paskirti galvas visai nenaudodamas rinkimų būdu.

Pagaliau ilgesnį laiką veikiančioje draugovėje, jei kuriasi nau-ji būreliai, tai jiems galvos dažnai skiriami iš patyrusių skautu-kų tarpo. Čia jau rinkimai ir negalimi.

Būrelio galva turi padėjėją.

Padėjėjas atlieka galvos jam pavedamus darbus ir, reikalui esant, pavaduoja galvą.

Padėjėjas išskiriamas tokiu pat būdu, kaip ir galva.

Draugovės vadas.

Jaunesnių skautų-čių draugovei vadovauja draugininkas.

Draugininkas:

- I. Atstovauja draugovei.
- II. Vykdo tuntininko įsakymus.
- III. Skelbia draugovei įsakymus.
- IV. Skiria draugovės išdininką, skiria būrelių galvas ir priima narius.
- V. Palaiko ryšius su draugovės jaun. sk. tėvais ir rėmėjais.

Be to, draugininkas atlieka dar šias pareigas:

1. Skiria eilines draugovės sueigas, išskylas ir joms vadovauja.
2. Rengia iškilmingas įžodžio ir kitų švenčių sueigas skautukų tėvams ir svečiams dalyvaujant.
3. Leidžia draugovei įsakymus.
4. Leidžia d-vės nariams laikyti patyrimo laipsnių ir specialybių egzaminus.
5. Sukviečia egzaminų komisiją.
6. Leidžia duoti d-vės nariams įžodį.
7. Skiria d-vės štabo posėdžius ir jiems vadovauja.
8. Sustato d-vės veikimo planą rudens, žiemos, pavasario, vasaros sezonams ir patiekia jį tunto vadovybei.

Jei atostogų metu draugininkas nenumato sueigų nei kokių kitų užsiėmimų su skautukais, tai praneša tuntui, kad vasarą nedirbs su draugove.

9. Pasibaigus kiekvienam sezonui, siunčia tuntui darbo apyskaitas.
  10. Rūpinasi d-vei inventoriaus įgyti.
  11. Rūpinasi d-vės būklę.
  12. Palaiko glaudžius ryšius su artimiausiomis jaun. skautų draugovėmis.
  13. Sudaro d-vės rėmėjų būrelį.
  14. Veda šias knygas ir bylas:
    - a) Draugovės knyga.
    - b) Gaunamų ir leidžiamų raštų bylą.
    - c) Kasos pajamų kvitų knygelę ir išlaidų pateisinamų dokumentų bylą.
    - d) Įsakymų knyga.
    - e) Priziūri būrelių galvų vedamas knygeles.
- Pageidaujama, kad vestų:
- a) D-vės kronikos knyga.

- b) Savo sukurtų d-vės reikalams pašnekėsių, dainų, žaidimų, darbėlių, inscenizacijų ir vaidinimų, gyvų paveikslų, eilėraščių, šūkių, raketų, užrašų knygas.
- c) Tinkamos darbui su jaun. skautais medžiagos, imamos iš kitur, užrašus.

15. Atsako už visą draugovės veikimą.

Visais dr-vės vadovavimo ir auklėjimo reikalais draugininkas kreipiasi į tunto vadovybę.

Jaun. skautų draugininkais gali būti:

- a) Skautininkai, skautininkės.
- b) Davę skauto vyčio, vyresnės skautės įžodį mokytojai, mokytojos ir kiti subrendę asmenys.
- c) Turį ne mažesnę, kaip vyr. skiltininko laipsnį ir ne mažiau, kaip 18 m. amžiaus skautai, skautės.

Draugininką skiria tuntininkas.

Draugovės adjutantas.

Jaun. skautų dr-vės adjutantas gali būti:

- a) Subrendęs, kaip ir draugininkas, asmuo.
- b) Vyresnio amžiaus skautas, skautė.
- c) Iš pačių skautukų parinktas berniukas, mergaitė.

Jei adjutantas yra subrendęs asmuo ar paaugęs skautas-ė, tai jis yra tikras draugininko padėjėjas. Jis draugininko pavedamas pats savarankiškai ir sueigas praveda, tvarko draugovės raštine.

Jei adjutantas yra jaun. skautas, skautė, tai jis tikrai smulkias pareigas atlieka:

- a) Skelbia sueigos pradžią, pranešdamas galvoms, kad savo būrelius rikiuotų.
- b) Surenka iš būrelių galvų žinias apie atvykusius ir neatvykusius į sueigą skautukus.
- c) Pasitinka atėjusį į sueigą draugininką ir raportuoja.
- d) Padeda d-kui sueigose atlikdamas nesunkius uždavinius.
- e) Prižiūri, kad vaikai tvarkingai rinktųsi į sueigą ir tvarkingai skirstytųsi namo.
- f) Padeda kartais ir raštinės reikalus atlikti.

Draugovei adjutantą iš pačių vaikų tarpo pasiskiria ir įsakyму praveda draugininkas, vyresnius asmenis paskiria tuntininkas.

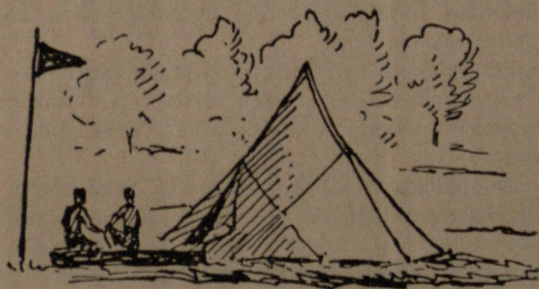

Būrio vadas.

Jei draugovėj susidaro du ar daugiau būrių, tai jiems vadovauja adjutantai. Draugininkas tuomet tiek adjutantų turi, kiek draugovėje būrių yra ir dar vieną visai draugovei adjutantą.

Būrių vadai — adjutantai savarankiai veda būrio sueigas ir iškylas tik draugininko aprobuota programa.

Jei draugininkas turi pakankamai padėjėjų, tai jis pats veda tik visos draugovės sueigas, kurios daromos žymesnėms šventėms ir įvykiams paminėti.

XII.

SUEIGOS.

Beveik visas jaun. skautų-čių auklėjimas vyksta sueigose.

Turint galvoje tai, kad vaikams nėra privalomas buvimas bet kurioje organizacijoje ta prasme, kaip kad, pavyzdžiui, mokyklos lankymas, būtina yra rimtai sueigoms ruoštis, kad jose vaikams būtų malonu būti.

Didžiausios reikšmės turi sueigai skiriamos medžiagos parinkimas ir suplanavimas. Bet gi daug vertės turi ir tinkamai sudaryta aplinka: sueigai skiriamas laikas, vieta, sueigos ilgumas ir kita.

Todėl dėl aplinkos ir sueigų turinio bei vykdymo ir tenka čia kiek plačiau pakalbėti.

Kada darytinos sueigos.

Paprastos eilinės sueigos daromos vieną kartą savaitėje, o vienetui tik įsikūrus, pradžioje, kartais yra reikalo ir du kartu savaitėje sueigos daryti. Tačiau kartais pravartu yra kokiom dviem, trim savaitėms ir atostogų pasidaryti. Žiemos metu, kai trumpos dienos, patogiausia sueigos daryti sekmadieniais po pamaldų (sumos). Kaimuose ir mažuose miesteliuose, kai vaikams iš tolimesnių apylinkių reikia ateiti, ir kitais sezonais patogiausia sekmadieniais sueigos šaukti.

Jei vieneto vadas neturi galimybės šventadieniais atsidėti sueigoms, tai jos žiemos metu gali būti daromos, tik daug trumpesnės, tuoj po pamokų. Tačiau šituo laiku daromų sueigų reikia vengti.

Tose vietose, kur vaikams arti atbėgti, beveik visus metus galima sueigas šaukti pavakarėj apie 3—4 val. ir šiokiomis dienomis.

Sueigų vieta.

Visais metų laikais kuo daugiausiai sueigų darytina lauke, ypatingai tokiems vienetams, kurie sueigai patalpą turi tik pilną suolų klasą. Rudens, pavasario ir vasaros laikotarpyje, jei tik gražus oras, visuomet sueigos programa sudaroma taip, kad tikėtų lauke praveisti. Tai naudinga sveikatai tiek vaikų, tiek pačiam vadui, naudinga ir tuo, kad gamtoje daugiau medžiagos sueigai galima turėti.

Kiek sunkiau gal ištisą sueigos programą praveisti žiemos metu ore, ypatingai kada šalta. Tačiau nors trumpa programos dalis kad ir šaltyje pravartu atlikti lauke.

Vis dėlto didžioji sueigų dalis žiemos metu tenka vadui daryti pastogėje. Čia būtina pasirūpinti, kad toji pastogė būtų kiek galima erdvesnė ir švaresnė.

Sueigų ilgumas.

Paprastai sueigos programa taip tvarkoma, kad jos vykdymas užtruktų pusantros valandos. Tai patogiausias ilgumo atžvilgiu laikas. Tie pusantros valandos darniai sudarytos programos labai greit prabėga, vaikų nepersotina ir leidžia tinkamai sueigos uždavinį atlikti.

Tačiau, jei tam laikui kartais per maža medžiagos parengta ar šiaip vadas jaučia, kad sueiga neturi reikiamos nuotaikos, tai, pravedęs kokį vaikų labiausiai mėgiamą žaidimą, baigia ir anksčiau, neišlaikęs vaikų pusantros valandos.

Pasitaiko kartais, kad sueiga yra reikalo ir užtęsti. Pavyzdžiui, nebaigtas koks vaikams labai įdomus uždavinys, inscenizavimas — repeticija. Sueigos yra reikalo užtęsti besiruošiant kokioms išklilmėms. Vaikai visi, norėdami, kad jų rengiamos išklilmės gražiai pavyktų, ir kelias valandas turi išvermės dirbti.

SUEIGŲ ELEMENTAI.

Vaikų lavinimui ir auklėjimui sueigose vartojamos įvairios priemonės:

1. *Pašnekesiai.*
2. *Žaidimai.*
3. *Darbeliai.*
4. *Uždaviniai.*
5. *Inscenizavimai, vaidinimai.*
6. *Monologai, deklamacijos.*
7. *Dainos.*
8. *Šūkiai.*
9. *Pradžios ir pabaigos ceremonias.*
10. *Rikiuotė ir mankšta.*

Naudinga yra ir nuoseklu, kai sueigos elementai rišami viena vedamąja mintimi. Šitaip vedant sueigą imama viena tema ir išvystoma vispusiškai pasinaudojant visomis priemonėmis.

Pavyzdžiui, imame tokią sueigą, kurioje vadovui rūpi išaiškinti vaikams mazgų rišimo prasmę, kai kuriuos mazgus išmokyti rišti ir pritaikinti.

Pašnekesys.

Čia draugininkas gali papasakoti kokį tikrą ar prasimanytą atsitikimą, kur mokėjimas mazgą surišti labai buvo reikalingas. Be to mokėjimo didžiausia nelaimė būtų įvykusi. Po to pasakojimo trumpa išvada: turime mokytis įvairių mazgų rišti.

Darbeliai.

Draugininkas išdalina ar vaikai patys turi atsinešę po virvelę. Mokosi rišti gerąjį ir piemenų mazgus. Jei vaikai mažesni, užtenka vieno gerojo mazgo pradžiai.

Dainos.

Po mazgų rišimo tuoj ir daina pritinka užtraukti, kad ir tokia: „Mazgelis, mazgelis...” (kaip „Stovykla”). Toliau: „Ge-

raisis, gerasis", „Mums pavyko rišti...", „Tai jau baigtas darbas...", „Dabar bėgam žaisti...".

Žaidimai.

Šiai temai žaidimų galima prasimanyti labai daug. Paprasčiausi yra estafetiniai bėgimai: kiekvienam atbėgusiam į skirtą vietą reikia užrišti tikrasis ar piemenų mazgas, parodžius ten pat stovinčiam tikrintojui vėl atrišti ir bėgti atgal. Vikrumui įgyti rišti mazgus užmerktom akim, užpakalyje rankas laikant, dviese rišti vieną mazgą: vienas dešine, kitas kaire ranka.

Galima duoti paprastą gaudymo žaidimą. (Vienas gaudo ir pasivijęs bet kurį suduoda, suduotasis vėl kitą gaudo ir t. t.). Draugininkui sušvilpus visi būreliais sustoja, iš anksto vadovo nustatyta tvarka ir riša gerąjį ar piemenų mazgą. Kurio būrelio skautukai greičiau suriš ir iškels mazgus dešine ranka į viršų.

Uždaviniai.

Kiekvienas būrelis iš nurodytos vietos pasiima po pundažį skaičiumi ir ilgumu vienodų virvių, suriša jas geruoju mazgu ir piemenų mazgu pririša galus prie tvorų ar medžių šakų. Kuris būrelis greičiau tai atliks. Patikrinus, virvės nurišamos nuo tvorų, atraišiojamos ir tvarkingai sudedamos į vietą.

Gali būti duodama pagaliukus piemenų mazgu suraišiojus kopėčias pasidaryti kiekvienam būreliui, ar botagėlis kiekvienam skautukui.

Deklamacijos.

Draugininkas turi parinkęs atitinkamų eilėraščių. Juos suėigoje duoda skautukams paskaityti. Savanoriai pasiima atmintinai išmokti eilėraščius kitai sueigai. Jei yra laiko, tai kiekvienam būreliui duodamas eilėraštis, skautukai čia pat išmoksta po vieną posmelį ir kolektyviai deklamuoja.

Šūkliai ir rakietos.

Kai sueiga vyksta reikiamai skautiškai nuotakai įsigalėjus, tai visuomet yra momentų joje didelio entuziazmo susikaupimui. Pavyzdžiui, sueigą draugininkas skiria patriotiškumo ugdymui vaikų tarpe. Susikaupus tos rūšies entuziazmui, tarytum veržiasi iš visų krūtinių vieningas pasiryžimas ir noras visa atiduoti tarnaujant savo tėvynei. Čia draugininkas tuoj kombinuoja tam pasiryžimui pareikšti šūkį ar iš kokio eilėraščio posmelį paima ir visa draugovė jį nuoširdžiai stipriai sušunka: „O Tėvyne, graži Tu, Tave myliu ir budžiu“. Patogu šūkį sušukti pakartojant paskutinį posmą vieno skautuko, skautukės sakyto eilėraščio.

Dar skautiškuose vaidinimuose visai draugovei kartais pritinka įterpti kokį posakį ar patarlę. Sakysim, vaidinime yra toks momentas, kur skautukas, pasigyres kokiu nors darbu, paskui nepajėgia ištesėti, tai patogiu momentu visa draugovė įterpia šitokią patarlę: „Neperšokęs per griovį, nesakyk, op! „Pagyro puodas netaukuotas“.

Šiai mazgų rišimo sueigai gali pritikti kad ir tokie šūkliai: „Ai, ai, ai, tai mazgai, mes surišim jus gerai!“ arba „Uiuiū, kiek mazgų!“, „Zzz... ai, ai! mazgai“.

Inscenizavimai, vaidinimai.

Vaikai jau iš pat mažens mėgsta gyvenimiškus dalykus atvaizduoti. Tai jie bandėles kepa, jas parduoda, tai arkliukus imituoja, tai suaugusius vaidina. Ir sueigose įvairūs vaidinimai vaikų yra labai mėgiami. Darbo pradžioje menkučiai, vėliau jie visai gražiai ir įdomiai vyksta vaikams sukurti ir įgyvendinti.

Šioje sueigoje skautukų atskiriems būreliams galima būtų duoti toki turiniai.

I-as turinys. „Mama sūnui ar dukteriai duoda susirišti į skarelę pietų nunešti lauke ariančiam tėvui. Blogu mazgu surišta skarelė atsiriša ir dalis pietų niekais nueina. Laukuose tėvas parodo kaip reikia surišti“.

II-as turinys. „Vaikas laiveliu priplaukęs krantą blogu mazgu pririša laivelį. Bangos laivelį nuneša nuo kranto. Berniukas šoka į vandenį, plaukia, nori pasivyti laivelį, tačiau ir pats pradeda skęsti. Kitas berniukas jį gelbsti”.

Vieneto vadas, pagaliau, ir patys vaikai, ilgiau pabuvę draugovėje, lengvai įvairioms temoms kombinuoja atitinkamus inscenizavimus. Tik pradžioje reikia lengvutį ir vaikams labiausiai prieinamą turinį duoti.

Sueigos pradžia ir pabaiga.

Pradėti ir baigti sueigą kiekvienas vadas, taikydamas savo auklėjamiems vaikams ir bendrai visos aplinkos nuotaikai, gali sukurti įvairių ceremonialų, tradicijų. Tačiau viena svarbu atsiminti: sueigos pradžia ir pabaiga yra tie momentai, kurių metu kiekvienas skautukas privalo susikaupti, griežtai susilaikyti nuo bet kokio judesio ar kad ir tylomis pasakyto žodžio. Tie momentai pratina vaikus ūmai susivaldyti, pratina ir savo vadams pagarbą reikšti. Klykaujas, triukšmadarių būrys po tam tikros komandos ar ženklo virsta tiesiomis, gražiomis eilėmis ar pusrėčiu išsirikiavusių, rimtais, susikaupusiais veideliais berniukų ir mergaičių. Sueigoje dažnai vaikui tenka susivaldyti, bet tai jis daro dėl to, kad žaidimą pats vaikas ar jo būrelis laimėtų, ar dėl to, kad jam labai įdomus koks sueigoje atliekamas darbas. Sueigos pradžioje ir pabaigoje vaikai susivaldo iš pareigos, iš reikalo.

Paprasčiausia sueigos pradžia gali būti ir šitokia.

Vaikai laisvai kryžstauja, žaidžia sueigai skirtoj patalpoje ar lauke. Nustatytą valandą (punktualiai) draugovės adjutantas sušvilpęs skelbia pradžią ir komanduoja: „Galvos tvarko būrelius sueigai ir tikrina brolių, seselių tvarkingumą”.

Būrelių galvos sustatę skautukus atitinkamais ženklais pažymi savo knygelėse skautukų neatsilankymą į sueigą, uniformos, batų tvarkingumą, rankų, veido, ausų ir kaklo švarumą. Patikrinę, prieina prie adjutanto ir atsaliutavę praneša dėl atsilankusių ir neatsilankiusių skaičiaus šitaip: „Pranešu broliui

(sesei) adjutantui (adjutantei), kad mano būrelio atvyko 6 broliukai (sesutės), neatvyko 1 dėl ligos”.

Adjutantas susižymi visa ir, patikrinęs ar savo vietose išrikiuoti būreliai, siunčia bet kurį eilinį skautuką pranešti draugininkui. Jo toje patalpoje nėra. Vaikai patys tvarkosi. Pasiųstasis skautukas gali šitaip savo pranešimą atraportuoti draugininkui: „Pranešu broliui (sesei) draugininkui, kad esame pasiruošę sueigai”. Pranešėjas grįžta ir stoja į savo vietą. Draugininkui įėjus į patalpą, adjutantas komanduoja „Draugovė ramiai!” ir saliotuodamas mažuoju saliotu priėjęs artyn raportuoja: „Pranešu broliui draugininkui, kad į sueigą šiandien atvyko 17 broliukų, sesučių, neatvyko 3: vienas serga, 2 namie turėjo pasilikti. Daugiau viskas tvarkoj”. Draugininkas taip pat saliotuoja ir po raporto padavęs adjutantui ranką pasako „Dėkui”. Po to adjutantas stoja šalia, truputį atsilikdamas iš kairės draugininko pusės ir tokioj padėtyj seka draugininką. Draugininkas sveikina draugovę šūkiu: „Broliukai, sesutės, budėk!”. Būrelių galvos ir jų padėjėjai saliotuodami, o visi skautukai ramiai stovėdami atsako: „Vis budžiu!”. „Būrelių galvų raportai”. Būrelių galvos ateina viens po kito prie draugininko, atsaliutuoja ir, iš savo knygelės perskaitę pavardes neatvykusių ir netvarkingų atėjusių į sueigą skautukų, vėl atsaliutavę, grįžta į savo vietą. Adjutantas komanduoja: „Laisvai”. Tas tris, keturias minutes nuo draugininko atėjimo ligi „Laisvai” vaikai išbūna visai ramiai.

Kai yra draugovei įsakymai, tai jie skaitomi po būrelių galvų raporto. Įsakymų skaitymo metu draugovė taip pat stovi „ramiai”.

Dar sueigos pradžiai gali būti tam tikram sezonui ar ištisiems metams pritaikintų šūkių, tradicinių dainelių su atitinkamais judesiais.

Sueigos pabaigą adjutantas skelbia: „Tvarkytis sueigos pabaigai”. Visi skautukai sustoja, kaip pradžioje sueigos. Adjutanto kamanda: „Draugovė ramiai!”. Draugininkas, jei yra reikalo, pasako kelis žodžius skautukams ir užbaigia: „Visa

širdimi...". Skautukai atsako: „norime būt geresni". Draugininkas: „Budėk!". Skautukai: „Vis budžiu!". Malda.

Sueigos elementų planavimas.

Tačiau nėra privaloma, kad visi elementai vienoje sueigoje būtų pravedami, nėra reikalo ir tokia eile, kaip kad čia parodyta, sueigos dalis tvarkyti.

Būtų įkyru tiek vaikams, tiek pačiam vadui, jei kiekvienoje sueigoje vis tie patys elementai ir ta pačia tvarka vyktų.

Todėl vieneto vadas, statydamas sueigoms programas, kartais visus elementus įdeda, kartais vieną kitą praleidžia dėl įvairumo ar tiesiog neturėdamas tai sueigos daliai tinkamos medžiagos.

Paprastai sueigose vyrauja tie elementai, kurie pačiam vadui geriau vyksta praveisti. Vadas, dainų mėgėjas, visuomet užimponuos savo auklėjamiems vaikams kombinuodamas gyvų, gražių dainų; vadas artistas ir savo draugovėje mėgiamiausiu dalyku padarys inscenizavimus, vaidinimus, darbelių mokovas ir mėgėjas geriausių rezultatų pasieks lavindamas ir auklėdamas vaikus įvairiais pritaikintais tam reikalui darbeliais.

Įvairinant sueigas nėra reikalo kiekvieną sueigą taip planuoti, kad joje vedamoji mintis būtų visiems elementams taikoma. Ne visoms temoms tinka taip sueiga tvarkyti ir ne kiekvienas vadas gali turėti ar pats pasigaminti tinkamos medžiagos tokiam planavimui.

Pagaliau programoje yra tokių dalykų, kuriuos kartą išmokus, tolydžio reikia įvairinant ir kitose sueigose kartoti.

Tad ne tik dėl įvairumo, bet ir reikalo yra kitas sueigas tvarkyti taip, kad jos neturėtų vienos vedamos minties.

KAIP VESTI SUEIGAS

Nuotaka.

Pats svarbiausias pažymys gerai vedamos sueigos, tai yra bičiuliška vado ir vaikų tarpe vyraujanti nuotaka. Sueigoje pasitaiko tokių momentų, kad ne pakankamai inteligentingiems vaikams draugininko nuoširdumas ir paprastumas bus priežastimi net storžieviško drąsumo pasireiškimui, gi tie visiško susivaldymo momentai, kaip kad, pavyzdžiui, sueigos pradžioje, gali tokiems vaikams visai laisvumą suvaržyti.

Čia draugininko jautrumas ir inteligencija kaip koks barometras turi nusverti, pagauti susidariusią nuotaką ir sumaniai patempti vadžias ar jas paleisti.

Stipriausi bičiuliškumo ryšiai susimezga, kai pats vadas dalyvauja žaidimuose ir išgyvena visa kartu su vaikais. Tokį vadą vaikai myli ir jo klauso.

Visai bus prasiленkta su tuo pagrindiniu skautiško auklėjimo dėsniu, jei sueigoje visais momentais jaučiamas vadas, lyg koks viršininkas. atliekęs savo pareigą, neatjaučiąs vaikų interesių, polinkių.

Tačiau neigiamos reikšmės turės auklėjimui ir toks bičiuliavimasis, kada vaikai neboja draugininko. Būdami ir atviri, ir drąsus, nesivaržydami jie visai laisvai sueigoje jaučiasi, bet lyg ir nepripažįsta reikalo tiksliai vykdyti vado komandų ar atsidėjus išklaudyti jo žodžių. Vaikai negerbia kad ir labai draugiško, bet savo autoritetą paneigusio vado ir pasidaro kartais brutalūs santykiaudami su juo.

Vaikai myli ir be galo brangina tokį vadą, kuris moka ir galvoti su jais eiti, triukšmauti, ir vienu ženklu ar žodžiu moka juos, kaip burtininkas savo lazdele, nuraminti.

Sueigos dalys atliekamos su visa draugove.

Tik įsikūrus vienetui, pirmosiose sueigose paprastai vadui tenka sueigos dalis bendrai su visais vaikais vesti, nepaskirstant darbų ir uždavinių atskiriems būreliams.

Padirbėjus su vienetu kiek ilgiau ir galvas paruošus savaran-kiškam darbui, jau reikia duoti būreliams pasireikšti.

Imame vėl tą pačią mazgų rišimo sueigą. Čia vadas visą draugovę turi:

- 1 — sueigos pradžią atlikdamas,
- 2 — pašnekesį laikydamas,
- 3 — kai kuriuos žaidimus žaisdamas,
- 4 — dainų mokydamas,
- 5 — šūkius praveddamas,
- 6 — sueigos pabaigoje.

Kaip numatytas dalis praveisti.

Kai vadui su visa draugove reik ką veikti, sakysim, pašnekesius laikyti, šūkių mokyti ar dainų, jis susisodina vaikus geriausiai ant grindų ar žemės, jei sueiga kur lauke vedama, pusračiu. Žinoma, ir pats taip atsisėda. Ant grindų sėdėjimas ir dar pusračiu savaime jau sudaro šiltą, jaukią nuotaiką. Tik, deja, ne visur tokiame susėdimui turime patogias sąlygas, ypačiai patalpose: dažniausiai grindys yra nepakankamai švarios. Tačiau vadas čia vis gali ką sukombinuoti, sakysim, gali turėti patiesalų, gali turėti bent kėdžių ar paprastų suolų, kuriuos vaikai greit susineša ir susistato pusračiu, tai vėl į pasienius sutvarko.

Visus paaiškinimus draugovei vadas vis pusračiu sėdintiems ar stovintiems vaikams duoda. Pusratis labiausiai koncentruoja vaikų dėmesį.

Pusračiu sėdi ar stovi draugovė būreliais: dešinėje pirmas, paskui iš eilės antras ir kiti. Galva su padėjėju dešiniame sparne.

Taip tvarkytis patogų dėl to, kad dainas, šūkius ar deklamacijas kartais yra reikalo būreliais pakartoti, pasimokyti. Be to, kai reikia išskirstyti būrelius, jie greičiau ir tvarkingiau į sau skiriamus kampelius nubėga. Pagaliau dvasinis būrelio vieningumas ir fizinis artumas turi reikštis.

Imkime dainą apie mazgus. Pirmas būrelis pradeda „Mazgeliai, mazgeliai...” ir t. t.; visa draugovė pagauna „tra-lialialia...” ir t. t. Antras būrelis antrą posmą varo ir vėl visa draugovė pritaria.

Taip pat ir šūkį būreliais gali draugovė mokytis. Pavyzdžiui, pirmas būrelis sušunka: „Ai, ai, ai!”, antras: „Tai mazgai!”, trečias: „Mes surišom juos gerai”. Paskui visa draugovė šūkį kartoja. Dar šaukiant pirmą dalį gali vaikai susiimt už galvos, antros dalies sakydami pirmą skiemenį „gai” suploti delnais, trečią dalį sakydami — rišimą imituoti.

Pašnekesį laikant kartais labai tinka pailiuustruoti judesiais ir žaidimu, kartojimu choru kai kurių posakių. Sakysim mazgų sueigoje bus vado pasakojamas atsitikimas, kaip mokėjimas surišti tam tikrą mazgą išgelbėjo traukinį nuo katastrofos. Čia tinka imituoti ir traukinio ėjimą ir jo sustabdymą.

Pirmiau buvo pasakyta, kad draugovė būreliais pusračiu susitvarkiusi klauso draugininko paaiškinimų.

Tačiau sueigoje būtina numatyti ir tokių momentų, kad vaikai galėtų laisvu būriu susispiesti aplink draugininką ir taip susispietę su draugininku pasikalbėti.

Darbas būreliais.

Dabar imkime tas sueigos dalis, kurias būreliai kas sau atlieka. Tai bus:

- 1 — darbeliai,
- 2 — žaidimai,
- 3 — uždaviniai,
- 4 — vaidinimai,
- 5 — deklamacijos,
- 6 — rikiuotė ir mankšta.

Būreliai sueigos patalpoje turi savo „kampelius” ir juose susispietę atlieka visus paskiriems būreliams tiekiamus darbus.

Mazgų rišimas.

Čia vaizduojamoje sueigoje darbeliai tai bus mazgų rišimas. Galvos, iš anksto štabo sueigoje jau išmokę rišti mazgus ir kaip kitus mokyti, stengiasi tą mokymą tiksliai ir gražiai atlikti. Draugininkas pasižiūri vienur, kitur, kaip eina darbas. Galva, pabaigęs savo skautukus mokyti, praneša draugininkui.

Žaidimai.

Po mazgų rišimo mokymo eina žaidimai. Būrelio galva išslapsto daug trumpų špagato gabaliukų savo būrelio rajone. (Kol tai padaro, savo skautukams pertrauką skiria, paprasčiau išeiti iš patalpos). Paskui švilpesiu juos sukvietęs sustato pusračiu ir pasako vaikams, kad jie visi ieško špagačiukų. Suradę vieną, suriša geruoju mazgu, paskui ieško kito ir vėl suriša. Kas daugiau suriš per vieną ar dvi minutes. Pradžią ir pabaigą žaidimo skelbiama švilpuku.

Žaidimą visi būreliai paskirai, bet vienu metu žaidžia.

Jei kuris būrelis užtrunka mazgus rišti besimokydamas, tai kitiems vadas pataria užmerktom akim pasimokyti rišti, į užpakalį sudėjęs rankas.

Uždavinio atlikimas.

Pažaidus būreliuose, vadas pasikvietęs būrelių galvas praneša, kad su savo skautukais sutvarkytų ir gražiai į pundelius surištų ilgąsias virves ir galiukus špagato atmazgę į voką ar dėžutę sudėtų.

Paskui vėl susikvietęs galvas praneša, kad surikiuotų visus skautukus draugovės pusračiu. Žaidžiamas bendras žaidimas.

Kol žaidimas žaidžiamas, adjutantas išslapsto lauke ar kitoje patalpose kiekvienam būreliui po laišką tokio turinio: „X vietoje paslėptos virvelės ir pagaliukai. Suiškokite virves ir pagaliukus, atsineškite į savo „kampelį“ ir padarykite kopėčias“. Iš patalpos centro ženklais nurodo kuriam būreliui kokia kryptim reiks laiško eiti ieškoti. (Kryptis nubraižyti ant grin-

dų kreida, jei lauke sueiga, tai šakelėmis, akmenukais, rodomuosius ženklus išdėstyti).

Pabaigęs bendrą žaidimą draugininkas susistato vaikus pusračiu ir praneša apie laiškus. Reikia įspėti, kad radęs laišką skautukas paduoda galvai, galva perskaito ir vykdo uždavinį. Kas greičiau jį atliks.

Vaidinimai ir deklamacijos.

Duodant būreliams vaidinti temas, taip pat galima surašius įduoti būrelių galvoms laiškų pavidale, nurodant kiek laiko duodama pasirengimui. Temos gali būti vado sakyte nusakomos būreliams, gali būti kokių paveikslėlių išreiškiamos. Vaidinti inscenizuoti galima duoti vieną turinį visiems būreliams ar kiekvienam būreliui vis kitą turinį. Pradžioje, kai skautukai dar nesenai pradėję vaidinti, vaidinimų turinys geriau duoti vienas visiems būreliams ir tai labai aiškiai nusakytas. Vėliau gali būti duodami turiniai jau kiekvienam būreliui kiti. Kai vaikai įpranta, tai jiems, pagaliau, užtenka tik tema pasakyti. Kiekvienas būrelis sau turinį išsidirba.

Eilėraščius būreliai gali ne tik kitų sukurtus mokyti, bet ir patys kurti. Iš 6—8 būrelio vaikų tarpo vis atsiranda bent vienas, kuris sugeba pradžioje kad ir dvi keturias eilutes suėiliuoti. Paskui vaikai įsismaginę pradeda mėginti susidomėję ir visi eilėraštkus kurti.

Darbo įvairumas.

Tai tiek apie darbą su visa draugove ir paskirais būreliais. Čia pavyzdys duodamas, kaip draugininkas galėtų tuos darbus suskirstyti. Tačiau tai nėra taisyklė kokia. Toje pačioje mazgų sueigoje vadas gali ir kitaip darbą sutvarkyti ir kitas sueigos dalis pavesti būreliams. Sakysim, dainą paveda išmokti būreliuose, o vaidinimą pats praveda su visa draugove. Kitas draugininkas tos sueigos visas dalis, išskyrus pašnekesį, praves būreliuose.

Visuomet vadas laimės sumaniai įvairindamas darbą tai būreliuose, tai visoje draugovėje.

TVARKA IR SUSIKLAUSYMAS.

Reikia turėti galvoje tai, kad visi sueigoje vedami žaidimai, darbai, inscenizavimai ir kiti elementai turi lavinti vaikus, jų būdą ir palinkimus tobulinti, išugdyti gerų įpročių.

Siekiant šitokių rezultatų yra būtina turėti metodus. Visi sueigos užsiėmimai sklandžiai, nuosekliai turi vienas po kito plaukte plaukti, teigiamai vaikus lavinti, nevaržydami anaip tol jų entuziazmo, gyvumo.

Trumpai suėmus, vadas sueigos metu šių dėsnių turėtų laikytis.

1. Žiūri, kad visi duodami vaikams sueigų metu uždaviniai, darbai (vaikams pajėgiami, įmanomi) būtų *tiksliai* atliekami ir rūpestingai.

2. Visas vartojamas užsiėmimuose ar žaidimuose priemonės vaikai *patys* gražiai sutvarko.

3. Sueigos patalpa pačių vaikų tvarkoma.

4. Žaidimų metu vadas labai stropiai žiūri, kad būtų vaikų dabojamos *visos* nusakytos taisyklės.

5. Skelbdamas konkursus žiūri, kad sąlygos paskiriems skautukams ar būreliams būtų vienodos ir aiškos.

6. Kiekvieną darbą, žaidimą, uždavinį veda *ligi galo*, pats pirma gerai apsvarstęs ir numatęs visas situacijas ir užsiėmimo tikslą.

7. Vengia sueigose dažnai vartoti posakį „negalima“, kaip draudimo sąvoką. Jo vietoje sako „taip dirbsime, šitaip elsimės“ ir k.

8. Įpratina vaikus greit išgirsti ir vykdyti *vieną kartą pasakytą* įsakymą ar pastebėti ir vykdyti sutartą, įsakymo vietoje, ženklą.

9. Įpratina vaikus *atsidėjus* išklausti vado trumpų ir nuosakių sueigą vedant sakomų patiškinimų.

10. Pradedą ką sakyti ar dirbti tik tuomet, kai vaikai, davus tam tikrą komandą, visiškai susikaupia, susitvarko. Ypačingai darbo pradžioje ilgiau tenka to susikaupimo *palaukti*. Bet laukimas būtinas.

11. Jei koks uždavinys vaikų ne taip, kaip reikia, atliekamas, vadas *nestabdo* ir negaišina vaikų smulkiomis pastabomis, priminimais, tik uždaviniui pasibaigus nurodo trūkumus ir toje pačioje sueigoje ar kitoj pakartoja uždavinį.

12. Sueigas pradeda *punktualiai* skirtu laiku.

13. *Rūpestingai pats ruošiasi sueigai.*

Šias pastabas pripažinęs ir į jas išgilinęs vadas gali tikėtis, kad jo vieneto skautukai kad ir mažais žingsneliais pirmyn žengs. O vaikų pažanga gaivins paties vado pasiryžimą ir pasišventimą kilniam darbui.

XIII.

IŠKYLOS.

BENDROS PASTABOS.

Jaunesnieji skautai-ės mėgsta iškylauti.

Nerasime tur būt nė vieno skautuko, kuris neprašytų savo draugininko padaryti iškylą. Vaikai artimesni gamtai, kaip suaugę žmonės. Jos miškai, pievos, laukai traukte traukia į save vaikus. Juos vilioja miške žaidžiami žaidimai, paukščių, gyvulių, augalų gyvenimo sekimas. Jų įgimtą pastabumui čia plati dirva atsiranda. Juk pavasarį dažniausiai vaikai randa pirmą pražydusią žibutę, pastebi parskridusius paukščius.

Iškylos labai vilioja mažus vaikus ir tuo, kad jie čia gauna patys sau pasitarnauti, pasidaryti lyg ir namus miške.

Iškylos vaikų auklėjimo priemonė.

Pasinaudodamas tuo vaikų noru iškylauti, vadas rūpinasi dažniau iškylas daryti, nes tai yra puiki auklėjamoji priemonė. Tačiau, kad iškylos duotų teigiamų rezultatų, jas vadas nuosekliai suplanuoja, visas detales iš anksto numato ir apsvarsto.

Jei draugininkas pavasario ir vasaros sezonams numato kelias iškylas, tai pirmą padaro nesudėtingą, kelias valandas truncančią, be kokių įsirengimų. Kitas iškylas daro laiko atžvilgiu vis ilgesnes, ir įsirengimus taiko kaskart sudėtingesnius. Kiekvienos iškylos tikslas ir programa įvairinami. Vaikai, pabuvę vienoj iškyloj, jau laukia ir domisi kita, kurioje, jie žino, bus vėl kas nauja.

Reikia įsidėmėti vieną labai svarbų dėsni rengiant jaun. skautų-čių iškylas: vengti vyresniųjų patarnavimo tokius darbus atliekant, kurie yra įmanomi, nesunkūs patiems mažiems vaikams nuveikti. Kartais draugovėje daugumą sudaro tokie vaikai, kurių tėvai dar neįsigilinę į skautiškąjį auklėjimą ar iš viso nenori, kad jų vaikams būtų duodami dirbti vadinami „juodi“ darbai. Turėdamas galvoje tai, kad po kiek laiko vis dėlto pavyks įtikinti tėvus apie auklėjamąjį tokių darbų reikšmę vaikams, draugininkas palaukia ir tenkinasi tuo tarpu trumpalaikėmis iškylomis. Tačiau, jei draugovėje atsiranda keli tokių tėvų vaikai, tai jie paliekami namie išvykstant į ilgesnę iškylą.

Vietos parinkimas iškylai.

Bet kokią iškylą rengiant draugininkas pasirūpina tinkama vieta. Patogiausia yra iškylauti su mažais vaikais miške prie upės. Jei arti nėra miško, tai tenka rasti kita vieta, paežerėj, paupyje, kad tik būtų medžių, krūmų ir sausos vietos atsisėsti. Jei iškyla trumpa daroma, tai reikia tik turėti patogią aikštelę žaidimams. Be to, vadas iš anksto apžiūrėdamas vietą, numato, kokie užsiėmimai toje apylinkėje galima praveisti: pav., senovės pilių griuvėsių, piliakalnių apžiūrėjimas, stebėjimas ypatingų tos apylinkės augalų ir gyvių.

Laikas.

Trumpalaikiai iškylai mokslo metu geriausiai tinka šventadieniai. Po pamaldų, kokią 12—13 valandą, draugininkas ir keliauja su savo draugove į numatytą vietą. Ne mokslo metu galima bet kurią dieną ir valandą pasirinkti.

Iškylai su nakvyne geriausiai skirti mokslo metų šeštadienio popietė ir sekmadienis. Tik žymiai geriau ilgesnės iškylas rengti mokslo metams pasibaigus, jei pačiam vadui tai paranku.

TRŪMPALAIKĖS IŠKYLOS PAVYZDYS.

Imame, pavyzdžiui, mišrios draugovės, kurioje yra vienas būrelis mergaičių ir du būreliai berniukų, viso 21 skautukas, iškylą.

Iškyla daroma sekmadienyje 13 val. į piliakalnį už 3 km. Tai pirmoji draugovės iškyla.

Iškylos planas.

1. Pasirengimas.
2. Pradžia.
3. Keliavimas.
4. Iškylos vietoje:
  - a — daiktų sutvarkymas,
  - b — poilsis,
  - c — būrelių ženklams vietų puošimas,
  - d — pašnekesys,
  - e — užkandis,
  - f — uždavinys,
  - g — žaidimai,
  - h — uždaviniai,
  - i — susitvarkymas ir grįžimas namo.

Pasirengimas.

Vadas pasirenka medžiagos pašnekesiui apie numatytą piliakalnį: padavimų, pasakojimų, pasirenka ar pats sukuria eilėraščių, dainų (galima eilėraščiui pritaikinti kokią liaudies dainų melodiją), sukombinuoja šukių, žaidimų, inscenizacijų, sustato smulkų iškylos planą, užsako atnešti pieno į iškylos vietą.

Pasirūpina, kad draugovė turėtų: vaistinėlę, sviedinį, 3 lazdas.

Kiekvienas būrelis kad turėtų: pirmo būrelio skautukai — baltas skareles su juodais išsiūtais kryžiais ir kryžuočių kepurės (iš popierio), antras būrelis — lenkų konfederatkas, trečias — senovės lietuvių karžygių kepurės. Kiekvienas būrelis kad turėtų smailą kuolėlį išbadyti žemėje skylę, pasirengtų projektą

papuošti tai vietai, kur bus įsmeigta būrelio lazda, samtelį pienui pilstyti.

Painformuoja visus skautukus šitaip:

- 1 — kiekvienas apžiūri uniformą, kad būtų švari ir tvarkinga,
- 2 — valgi kiekvienas susideda, suriša į baltą popierį ar į švartų kokio audklo gabalėlį ir užrašo savo vardą, pavardę, būrelio nr.
- 3 — pasiima mažutę staltiesėlę, puodelį, peiliuką, muilo, sąsiuvinį ir pieštuką, kuprinę ar maišelį, gražiai pritaikytą ant nugaros pakabinti, panašiai, kaip kuprinę pasiūtą.

Iškylos pradžia.

Skautukai renkasi mokyklos kieme ar patalpoje. Lygiai 13 val. adjutantas skelbia iškylos pradžią. Ji daroma tokia, kaip ir paprastose sueigose, tik draugininkas patikrina ar visi skautukai reikalingus daiktus turi ir primena, kad niekas be draugininko žinios negali niekur atsitraukti. Paskui susirikiuoja poromis ar trejetais, jei per miestą nori rikiuotėje eiti, ir pradeda žygį.

Keliavimas.

Kokia 10 min. prieš išeisiant išsiunčiami žvalgai, kurie su draugininku buvo vietos apžiūrėti. Jie išėję už miesto pažymi kelionės ženklus.

Tuo tarpu kitiems paskiriami uždaviniai vykdyti einant ligi miesto pakraščio: vienas būrelis skaičiuoja sutinkamus žmones, kitas — kiek žingsnių nueis, trečias — kiek susisiekimo priemonių pro šalį pravažiuos.

Išėjus už miesto visi eina laisvai. Kiekvienas būrelis stebi ženklus ir praneša savo galvai. Galva užrašo kiek ir kokių ženklų pastebėjo. Kuris būrelis daugiau ženklų pastebės? (Žvalgai statydami ženklus susirašo kiek jų padėjo).

Iškylos vietoje.

Daiktų sutvarkymas. Atėję visi būreliai sustoja pusračiu. Draugininkas parodo būrelių galvoms vietas lazdoms įsmeigti į

žemę ir kuprinėms susidėti. Paskui būreliai, galvų vadovaujami, po vieną gražiai sutvarko daiktus ir įsmeigia būrelio ženklą.

Poilsis. Sutvarę daiktus, vaikai turi 20 minučių poilsui. Pabraidžioja upėje ar ežere, pašaudo čebatėlius, pasėdi, kaip kas nori laiką išnaudoja.

Vietos būrelio ženkliui puošimas. Dabar duodama 20 minučių laiko vietoms apie būrelio ženklus papuošti. Kiekvienas būrelis iš randamos arti medžiagos — samanų, smėlio, kankorėžių, kiautų, akmenėlių, sausų šakelių padaro papuošimą. (Vertinti taškais).

Pašnekesys. Susisodinęs vaikus ratu, vadas pasakoja apie piliakalnį padavinį vaizdingai, pats išgyvendamas pasakojamą dalyką. Kaikuriuos posakius su vaikais kartoja chorą, imituoja garsus, karą. Kalbėdamas draugininkas nupasakoja ir kaip senovėje atrodė piliakalnyje pastatyta pilis. Čia pat duoda vaikams iš miško medžiagos išrašyti piliakalnio vardą. Kai visi vaikai išmoksta, tai padaro estafetinį žaidimą: kiekvieno būrelio skautukai nubėgę į skirtą vietą kiekvienas parašo po vieną raidę. (Kuris būrelis greičiau ir gražiau parašys). Paskui baigdamas pašnekesį sudaro tokią nuotaiką, kad vaikai nori patys kiekvienas būrelis pilį pastatyti. Draugininkas patenkina vaikų norą ir pasako, kad pilių statymas bus pradėtas po pertraukos. Tuo tarpu skelbia pertrauką užkandžiui.

Užkandis. Visi eina rankų prausti. Paskui paima savo užkandžius, staltiesėles, puodelius ir ratu susėda. Mergaitės pilsto pieną. Visi atsistoja, sukalba maldą ir valgo. Pavalgę taip pat sukalba maldelę. Pavalgius susitvarko daiktus, susiplauna puodelius ir kiek laiko laisvai pabūna.

Uždavinys. Draugininkas nurodo vaikams, kokia kryptimi ir už kelių žingsnių kuriam būreliui paslėptas laiškas. (Gali būti kelionės ženklaish keliai nurodytas. Tai padaro iš anksto pa-informuotas adjutantas, kol draugininkas pašnekesį veda). Radęs laišką, kiekvienas būrelis atlieka ten surašytą uždavinį. (Laiške parašyta, kur ir iš kokios medžiagos reik pilis pasta-tyti). Uždaviniui atlikti duodama 30—40 minučių laiko. (Kuris

būrelis gražesnę pilį pastatys). Kiekvienas būrelis sugalvoja savo pilies šūkį ir išmoksta jį gražiai pasakyti.

Dainos. Pilis pastatę, visi būreliai užtraukia dainą, pažaidžia ratelį, padeklamuoja.

Žaidimai. Visos trys pilys priklauso lietuviams. Tačiau vieną turi paėmę kryžuočiai, kitą lenkai. Visų būrelių skautukai pasipuošia savo paruoštais inscenizavimui ženklais. Lietuviai stengiasi nuginkluoti kryžuočius. Kryžuočiai rūpinasi nuginkluoti lenkus, lenkai lietuvius. Nuginkluotas karžygis yra tas, kuriam kepurė nuimama. Be kepurės karžygis yra belaisvis ir uždaromas priešininko pilyje. Žaidėjai vienas kito negali paliesti, tik kepurę nuimti. Laimės būrelis, kuris per 5 min. turės daugiausiai belaisvių.

Po šito žaidimo galima dar kitų pažaisti, tokių, kurie savo turiniu pritiktų iškylos turiniui, pavyzdžiui, „Pilies gynimas“ ir kiti.

Uždaviniai. Kiekvienam būreliui pavedama apžiūrėti piliakalnis: surašyti, kiek metrų (iš akies žiūrint) jis gali turėti aukščio, platumo ir ilgumo, surinkti kuo daugiau augančių piliakalnyje ir apylinkėje augalų rūšių. Kuris būrelis tiksliau surašys žinias apie piliakalnį ir surinks daugiau rūšių augalų? Kuris būrelis daugiau augalų pažins ir jų vardų žinos?

Žinias kiekvienas būrelis surašo į vieną lapelį.

Jei yra laiko, galima dar pažaisti kokių vaikams patinkamų žaidimų.

Susitvarkymas ir grįžimas namo. Visi vaikai apžiūri ir sutvarko vietą, kad neliktų kur kokios šiukšlėlės, išardo pilies, papuošimus lazdoms, atsisveikina piliakalnį šūkiiais, daina ir grįžta namo. Mokyklos kieme draugininkas atsisveikina su skautukais ir visi skirstosi.

ILGESNĖS IŠKYLOS.

Visos dienos iškylai reikia numatyti dar pusryčių virimą. Čia draugininkas iš anksto suplanuoja ir vaikus painformuoja kas reikia pasiimti tam reikalui. Virimą reikės pavesti vienam bū-

reliui, tačiau, pirmą kartą rengiant tokią iškylą, jam reikės turėti instruktorių iš vyresnių skautų-čių.

Visa draugovė anksti, 6 val., nueina į pamaldas, iš ten į mišką. Miške įrengia mažutę koplytėlę su kryžium ar paveikslu. Pamaldų metu visi suklaupę pasimeldžia. Gali į pamaldas pasikviesti dar tos apylinkės žmonių, ypatingai vaikų.

Iškylai su nakvyne daug didesnis pasirengimas. Reikia indų, palapinių, patalinių ir kitų daiktų. Reikia pritaisyti kur vėliava pakelti ir nuleisti. Draugininkas tokiai iškylai turi kelis padėjėjus. Tie padėjėjai gali būti skautai, skautės ar patys vaikų tėvai, draugininko iš anksto pamokyti. Reikalingus daiktus reikia nuvežti į iškylos vietą.

Kaip susitvarkyti ir įsirengti tokioje iškyloje, draugininkas ras knygoje „Kaip stovyklauti“.

Iškyla visuomet puikiai pavyks, jei draugininkas tiksliai atsidėjęs suplanuos visą pasirengimą, visą iškylos programą ir kupinas geros nuotaikos, entuziazmo, vykdys, ką yra nustatęs. Jis, kaip geras burtininkas, visus — ir mažus ir didžiuosius padėjėjus — užkrečia džiaugsmingo darbo ir žaidimo nuotaika.

XIV.

JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ LAVINIMASIS IR EGZAMINAI.

Pirmoje vietoje auklėjimasis.

Lavinimasis ir lavinimas arba mokymasis ir mokymas yra svarbus momentas to didžiojo darbo, kurį vadovas pradeda subūręs aplink save jaunų berniukų ir mergaičių būrį). Tiesa, tas momentas nebus svarbiausias darbo tikslas: skautybė visada būdo ir gerų įpročių ugdymą stato pirmoje vietoje ir patį mokymąsi stengiasi pakreipti tokia kryptimi, kad tas mokymasis drauge veiktų ir auklėjamai, kad drauge su mokymosi procesu vyktų ir auklėjimosi procesas. Šita tendencija aiškiai pastebima jaun. skautų patyrimo laipsnių programose ir specialybių programose.

Savarankiškumo ugdymas.

Antra skautiškojo mokymo žymė tai *savarankiškumo ugdymas*. Gyvenime šis žmogaus asmenybės pažymys turi labai didelės vertės. Savarankiškumas yra įgimta žmogaus savybė. Jau mažutis kūdikis stengiasi atsipalaidoti nuo varžančių jį vystyklų. Kiek paūgėjęs jisai pats visur nori sau patarnauti. Kiek džiaugsmo suteikiama kūdikiui, kada jam tik benulaikančiam rankutėje šaukštą mama leidžia pačiam valgyti, kai leidžia rengtis, pačiam autis, praustis. Kiek savarankiškumo pareiškia

---

*) Čia turima galvoje specialus, skautiškasis lavinimasis, t. y., patyrimo laipsnių ir specialybių mokslas.

vaikai sau žaislų prasimanydami, stengdamiesi dirbti jiems matomus suaugusiųjų darbus.

Tačiau šeimos auklėjime dėl įvairių priežasčių toli gražu ne visur šis vaikų savarankiškumo pasireiškimas rimtai vertinamas: per daug teikiama vaikui patarnavimų, kurie igimtą palinkimą per ilgesnį laiką lyg ir atrofuoja.

Skautiškasis auklėjimas tą igimtą vaiko savybę rūpinasi ugdyti, tobulinti visuose daromuose su vaikais užsiėmimuose.

Tad savarankiškumo ugdymas reiškiasi ir besimokant patyrimo laipsnių programose nustatytų dalykų, besimokant ir specialybių.

Praktiškumas.

Trečia skautiškojo mokymo žymė tai *praktiškumas*. Kaip patyr. laipsnių, taip ir specialybių programose įdėti tokie dalykai, kurie gyvenime reikalingi. Tat mokant j. skautus, reikia žiūrėti, kad visais išmoktais dalykais jie jau mokėtų gyvenime pasinaudoti tėvynės, artimo tarnybai ar savo pačių reikalui.

Patyrimo laipsnių ir specialybių mokymas.

Patyrimo laipsnių programa galima ištiesai išeiti sueigose; specialybių taip pat galima išmokyti sueigose visus j. skautus kolektyviai vienos kurios specialybės ar grupėmis kelių specialybių.

Šitokia darbo sistema turi ir gerų pusių: visi j. skautai reikalingų dalykų išmoksta, jie sistemingai išeina programas ir patyr. laipsnių įsigijimas eis spartesniu ir tikresniu tempu.

Bet, kita vertus, šitokia sistema turi ir neigiamų pusių. Daug laiko sugaištama sueigose, kurios galėtų būt panaudojamos tokiems reikalams, kurių j. skautai individualiai nepajėgia atlikti. Šitokia sistema ruošiantis egzaminams pačių j. skautų aktingumas ir savarankumas sumažinamas. Kolektyviai ruošiantis specialybėms atimama jaun. skautui galėjimas laisvai pasirinkti sau patinkamą specialybę.

Aišku savaime, kad negali visų dalykų išmokti patys j. skautai be vadovo pagalbos. Yra dalykų, kuriuos vadovas pats turi

j. skautams aiškint sueigose, iškylose ar šiaip kuriomis programomis. Žymi dalis programose numatytų dalykų gali būti išmokta pačių jaun. skautų, pasinaudojant vyresniųjų pagelba. Yra ir tokių dalykų, kuriuos j. skautai išmoks vien savo jėgomis.

Šitokia sistema dirbant, darbo kokybė, tikslumas ir vieningumas gal šiek tiek ir nukentės, bet tie nuostoliai išlyginami tuo, kad j. skautų auklėjimo reikalui bus daugiau padaryta. Jie savo valia, savo noru ir pasiryžimu rūpinasi tobulėti; tai svarbus žingsnis formuojant savarankų, pasistačiusių tikslą ir sugebantį to tikslo siekti žmogų. Reikia pasakyti, kad visos priemonės, kuriomis skatinamas j. skautas mokytis patyrimo laipsnių programų, ruošti specialybėms, pagaliau, ir pačios pat. l. programos bei specialybės yra priemonės, tarnaujančios tikslui. Todėl nenuoseklu yra tas priemonės pasistatyti tikslu ir didelę dalį jėgų ir laiko skirti vien išmokyti j. skautą to, ko jis pats gali išmokyti.

Žinoma, perdaug rizikinga būtų palikti vienus skautus rūpintis savo lavinimusi.

Draugininko pareigos čia visiškai aiškos. Jis turi:

a) Paskatinti ir sukelt entuziazmą j. skautuose, kad jie stengtųsi siekti aukštesnių patyrimo laipsnių ir įsigyti specialybių.

b) Rūpintis, kad jo vieneto j. skautai turėtų programas ir visiškai aiškiai žinotų, kas reikalinga išmokyti.

c) Paskirstyti darbą taip, kad daugiau prityrę skautai mokytų silpnesnius.

d) Pamokyti j. skautus esminių programos dalykų, kurių negalės tinkamai išmokyti ir suprasti patys j. skautai.

e) Rūpintis, kad j. skautai turėtų kur gauti reikalingų žinių. Paimkim, pavyzdžiui, patyrimo laipsnių programą.

III pat. laipsnis

Draugininkas turės paaiškinti	Vyresn. skautai paaiškins	Pats j. skautas-ė išmoks
Kaip elgtis bažnyčioj. Pagerbt bažnyt. ženklus.	Vasario 16 d. šventę ir jos reikšmę. Lietuvos sostines. Pagerbt vėliava	Lietuvos himną. Skautų rytmetinę ir vakarinę maldą. Įsiūt sągą.
Patarnaut sau ir mandagiai elgtis namuose ir mokykloj.		
Paišinti, kodėl reikia kvėpuoti nosim, kaip valyti dantis, praustis veidą, kaklą ir ausis.	J. skautų įstatus, įžodį, šūkį, pasisveikinimą, salūtą. Apie uniformą ir jos dėvėjimą. Mazgus. Švilpesius. Papasakoti apie vieną gyvį.	
	Trys žaidimai, pasakos, mįslės	

| Sviedinio gaudymas.

Pastaba: I III pat. laipsnį ruošis mažas vaikas, todėl daugiausia jam turės padėti kiti, t. y., mokytojai, tėvai, vyresn. skautai. Bet jis jau turės pats rūpintis, kad visus dalykus kas nors paaiškintų ar parodytų.

II pat. laipsnis

Draugininkas paaiškins	Vyresnieji paaiškins	Pats išmoks
Skautų papročius	Spalių 9 dienos reikšmę.	Padavim. apie Vilniaus įkūrimą. Patriot. dainą. Didž. bažnyt. šventes ir jų reikšmę. Skautų himną. Savo ir savo draugininko adresą.
Mandagus elgimasis svečiuose, gatvėj, krautuvėj, įstaigoj.	Mazgus. Kelionės ženklus.	
Papasakoti apie berniuką, mergaitę, kurie tinka būti gerais skautais.		
	Pasodinti ir auginti augalą, papasakoti apie augalų kenkėją.	
Gimnastikos pratimai. Rikiuotė.	Aprišti lengvą žaidimą. Vartoti jodą.	Susiūt drabužį. Parašyti ir išsiųsti laišką. Šokti į tolį.
Skautiški žaidimai, dainelės.		

S p e c i a l y b

I pat. laipsnis

Draugininkas paaškins	Vyresn. skautai paaškins	Pats išmoks
Apie Lietuvos Nepriklaus. atgavimą. Apie gyvenimą Respublikos Prezidento. Kokią religinę praktiką turi atlikti j. skautas. Moka būti naudingas kitiems.	Kas yra Liet. skautų Šėfas, Vyr. Skautininkas. Kas iš kur įkūrė pirmuosius skautus pasauly ir Lietuvoj. Pirštų kalbą. Mazgus.	Pažinti atvaizdą. 2 patriot. eilėraščius.
		Nurodyti reikalingiausius adresus.
		Padaryti inkilėlį, paukšč. lesyklą.
		Užsakyti laikraštį, išsiųsti siuntinį, registr. laišką. Sustabdyti kraujo bėgimą iš nosies, ištraukti rakštį, gydyti sumuštą guzą, suskilusias kojas.
Žygiuoti su daina	Parinkti laužui vietą.	Šokti į aukštį.
	Saulės ir kompasu pagalba surasti pasaulio šalį.	

Žygiuoti su daina

S p e c i a l y b ė s

Pastaba: Skyriuje „pats išmoks“ yra ir tokių dalykų, kuriuos j. skautas pats turi surasti, pažinti ir išmokti, nors tie dalykai, kai kam gali atrodyti, bus sunkoki pačiam j. skautui, pav., padavimas apie Vilniaus įkūrimą, pažinti šventės ir jų reikšmę, eilėraščiai, himnai ir kita. Faktinai ir šių dalykų jis bus kitų, vyresniųjų, išmokytas, tik tas mokymas praeis nežymiai, taip, kad nei draugininkui, nei būr. galvoms tų dalykų išmokymu neteks rūpintis.

EGZAMINAI.

Egzaminų komisija.

Darydamas savo draugovėj egzaminus, draugininkas pirma sudaro egzaminų komisiją.

Egzaminų komisijoje dalyvauja:

1. Tuntininko skiriami atstovai.
2. Vieneto vadas — draugininkas.
3. Draugininko padėjėjas.
4. Būrių vadai.
5. Būrelių galvos.

Mažiausiai dvi savaites prieš egzaminus, draugininkas praneša tunto vadovybei, kada skiriami ir keliems jo draugovės skautukams egzaminai.

Jei tuntininko skiriami asmens nustatytą dieną neatvyksta, tai draugininkas pats praveda egzaminus.

Į egzaminus, kaip žiūrovai, gali atvykti ir j. skautų tėvai, ypač rėmėjai. Tatai jau bus propagandinio pobūdžio egzaminai. Aišku savaime, kad ir vykdyti tuos egzaminus vadovas turės taip, kad pačią skautybės idėją ir darbą žiūrovai teisingai suprastų. Tokių propagandinio pobūdžio egzaminų darymas yra naudingas ypač tose vietose, kur iš viso mažai ką žmonės žino apie skautybę.

Kaip egzaminuoti.

Kalbant apie j. skautų egzaminus, kaip apie pedagoginį procesą, reikia pasakyti, kad jie turi vis dėlto daug kuo skirtis nuo šiaip jau egzaminų. Čia reikia pabrėžti, kad j. skautų egzaminuose turėtų būt patikrinta, ar mokės gyvenime ir praktikoje egzaminuojamas j. skautas savo patyrimus pritaikinti.

Be grynai teoretinės dalies, j. skautų egzaminuose tenka atlikti praktiškoji dalis. Egzaminuojant apie vėliavų pagerbimą, apie elgimąsi namuose, mokykloj, gatvėj, svečiuose, bažnyčioj ar kurioj kitoj viešoj vietoj, tenka improvizuoti atitinkamas sąlygas, įstatyti į jas egzaminuojamą j. skautą ir žiūrėti, kaip

jis tose sąlygose orientuosis. Mazgų rišimą ir jų praktišką pri-
taikymą, švilpesius, jais naudojimąsi bei jų vartojimą, kelionės
ženklų reikšmę, sveikinimąsi, saliotą, sagos, drabužio siuvimą,
pirmosios pagalbos teikimą, žaidimus, šokimus, rikiuotę, net
prausimąsi bei dantų valymą egzaminuojamas j. skautas pa-
demonstruoja egzaminų komisijai. J. skautų egzaminai turėtų
būt paversti į mažą, bet sudėtingą gyvenimo nuotrupą su įvai-
riomis pasitaikančiomis kliūtimis, nelaimėmis ir darbais bei pra-
mogomis ir j. skautas per egzaminus turi parodyti savo vikru-
mą, sumanumą, patyrimus ir sugebėjimus. Bus visiškai puikus
ir įdomus skautiško gyvenimo vaizdas: vienam kampe j. skau-
tai dainuoja dainas ar deklamuoja eilėraščius bei pasakoja rei-
kalingus dalykus, kitam kampe j. skautas rodo, kaip reikia
praustis, trečiam — kaip dantis valyti, kitur — kaip lovą
kloti, kaip sagą siūti, tas rašo laišką, tas mazgus riša ir t. t.

Esant daug egzaminuojamų, tenka visas darbas pasiskirstyti
grupėmis ir vykdyti paskirai. Vadinas, dalis komisijos egza-
minuos vienų dalykų, kita dalis — kitų.

Specialybių egzaminuose ypač reikia kreipti dėmesį į prak-
tiškąją pusę. Be to, daugiumi specialybių jau reikia turėti pa-
dirbtų daiktų. Tuos daiktus egzaminų metu j. skautai turi at-
sinešti ir parodyti komisijai.

Šitokiu būdu galėtų vykti j. skautų lavinimas ir žinių patikri-
nimas.

Tačiau draugininkas, atsižvelgdamas į vietos darbo sąlygas
ir turėdamas savo patyrimo čia kalbamoje srityje, gali vaikų
lavinimą ir lavinimąsi savaip tvarkyti. Privaloma yra tik iš
anksto pranešti tunto vadovybei, kada ir kokiam skautukų
skaičiui skiriami egzaminai.

XV.

IŽODIS.

KOKIA DIENA PARENKAMA IŽODŽIUI.

Kai skautukai jau pasirengę — išlaikę egzaminus į trečią patyrimo laipsnį, draugininkas paskiria įžodžio iškilmėms dieną.

Įžodžio iškilmės gali būti atliekamos skautiškų, tautos ir bažnytinių švenčių proga, pačių švenčių dienomis ar jų išvakarėse. Atsižvelgiant į vietos sąlygas ir reikalą įžodžio iškilmės tinka praveisti ir bet kurią šiokią dieną.

IŽODŽIO IŠKILMĖMS APLINKA.

Įžodis turi palikti mažiems berniukams ir mergaitėms gražaus ir gilaus įspūdžio. Šis momentas vaiko sieloje išsiskiria ir labai ryškiai išsiskiria iš viso draugovės gyvenimo momentų. Todėl įžodžiui sudaroma tinkama visais atžvilgiais aplinka ir nuotaika.

Tokią aplinką ir nuotaiką sudaro:

1. Pačių skautukų tinkamas parengimas.
2. Vieta įžodžio iškilmėms.
3. Iškilmių dalyvių sudėtis.
4. Dalyvių grupavimas patalpoje ar lauke
5. Patalpos puošimas.
6. Įžodžio iškilmių vadas.

Pačių skautukų tinkamas parengimas.

Skautukų parengimas tiek vidujinis, tiek išorinis vado rūpestingai turi būti atliktas. Skautukas savo vaiko širdim ir protu jaučia ir supranta įžodžio reikšmę. Šį parengimą kiekvienas vadas savaip praveda. Rimtas vidujinis parengimas ir išorinėmis formomis reiškiasi. Išorinis parengimas būtina šitoks atlikti:

- a — Skautukai gerai moka įžodžio tekstą,
- b — Įsigyvena, įsimena gerai visus įžodžio apeigų veiksmus,
- c — Turi pilną, tvarkingą, įžodžio išvakarėse vado patikrintą uniformą,
- d — Turi susitaupe pinigų liudijimui ir ženkliukui įsigyti.

Vieta įžodžio iškilmėms.

Kai šilta, įžodžiui vieta geriausia parinkti miške, sode ar gražioj lankoje. Gamtoje, prie degančio laužo, įžodžio iškilmės giliau tiek vaikų, tiek susirinkusių svečių atjaučiamos, įsimenamos.

Žiemos metu tenka įžodis pravesti patalpose.

Iškilmų dalyvių sudėtis.

Įžodis gali būti atliekamas dalyvaujant: 1) draugovei su skautukų tėvais ir kviestais svečiais, 2) viso rajono jaun. skautų vienetų sueigoje ir 3) viso tunto sueigoje.

Patogiausiai ir lengviausiai vadui sudaryti tinkama įžodžiui nuotaika, kai vieno vieneto skautukų įžodis rengiamas, dalyvaujant kviestiams svečiams ir skautukų tėvams.

Jei norima įžodžio iškilmes atlikti kelių, keliolikos j. sk. vienetų ar viso tunto sueigoje, tai būtinos yra šios sąlygos:

- a — Įžodį duoda tik vienos draugovės skautukai, ne daugiau, kaip 20 asmenų.
- b — Sueigai yra erdvi patalpa, kurioje nesusidaro kamšaties.
- c — Sueigos vadas turi sugebėjimo visą dalyvių minią tinkamai įžodžio iškilmėms nuteikti.

Dalyvių grupavimas patalpoje ar lauke.

Kviestieji svečiai reikia skirti nuo skautukų. Todėl viename patalpos gale tvarkingai susodinami svečiai, kitame gale surikiuojami skautukai.

Davę įžodį vieneto skautukai arti sienų gali būti statmeniškomis eilėmis išrikiuoti (vienas šonas nuo svečių neužstatomas), kandidatai viduje to keturkampio sustatomi pusračiu. Pačiame viduryje pusračio skautukų tarpe paliekama vietos gairės laikytojui su palydovais.

Įžodžio apeigas atlikti scenoje nepageidaujama.

Lauke ar miške įžodis duodamas prie laužo. Dalyviai grupuojami taip, kad vieną pusratį prie laužavietės sudarytų svečiai, kitą skautukai. Kandidatų pusratis išskiriamas ir statomas arčiau prie laužavietės.

Patalpos puošimas.

Gražiai nuotaikai sudaryti daug prisideda ir tinkamas patalpos parengimas. Vieneto vadas rūpinasi prasmingai pritaikinti patalpos papuošimą įžodžio momentui, taip, kad tai tiktų ir vaikų ir svečių estetiniam skoniui.

Įžodžio iškilnių vadas.

Įžodžio iškilnėms tvarkyti būtinas vadas, kuris turi smulkų iškilnių planą, visus apeigų veiksmus sklandžiai koordinuoja ir, kur yra reikalo, interpretuoja. Jis iškilnių metu turi savo žinioje visus dalyvius.

ĮŽODŽIO APEIGOS.

Įžodžio iškilnių planas.

1. Pradžia.
2. Vėliavų ar gairių įnešimas.
3. Prakalba.
4. Įsakymų skaitymas.
5. Vėliavų ar gairių ir kitų ženklų parengimas įžodžiui.

6. Tautos himnas.
7. Įžodis.
8. Malda.
9. Ženklelių ir liudijimų teikimas.
10. Sveikinimai.
11. Gairės išnešimas.
12. Sueigos užbaigimas.
13. Pridedamosios apeigos.

Įžodžio iškilėmis prasidėjus visi dalyviai sėdi ar stovi savo vietose. Niekas nevaikščioja. Patalpoje tyla.

1. Visiems dalyviams tinkamai susitvarkius, ateina draugininkas ar draugininko lydimas tunto atstovas. Sueigos vadas raportuoja. Tunto atstovas sveikinas su skautukais. Jei į sueigą atvyksta vyriausios vadovybės atstovai, tai tokie svečiai gerbiami didžiuoju saliotu.

Jei draugininkui pačiam tenka būti iškilnių vadu, tai svečiams priimti ir atlydėti jis pasikviečia skautininką ar šiaip kito vieneto vadą.

Po pasisveikinimo svečiai susėda jiems iš anksto numatytose vietose.

2. Įnešamos vėliavos ar gairės, ir jos laikytojai su palydovais stoja skirtose vietose. Vėliavas ar gaires įnešant gerbiama didžiuoju saliotu.

3. Draugininkas ar kas iš aukštesnės vadovybės trumpai prabyla į tėvus ir į pačius vaikus, kreipdamas dėmesį į įžodžio reikšmę, primindamas tą šventę, kurios proga daromos įžodžio iškilės.

4. Draugovės adjutantas skaito įsakymą, kuriuo skelbiami išlaikę egzaminus į trečią patyrimo laipsnį ir gali duoti įžodį skautukai.

5. Išnešama pirmyn jaunesniųjų skautų-čių gairė. Ant pagelvės gražiai sudėstyti, tokia eile, kaip bus šaukiami kandidatai, įnešami kaklaryšiai, patiesalėlių pridengtoje taceleje j. sk. ženklai ir liudijimai.

Kaklaryšius ir ženklelius laiko davę įžodį skautukai jau iš anksto numatytoje ir nešėjams žinomoje vietoje.

6. Visų giedamas Tautos himnas. Himną giedant gerbiama didžiuoju saliu.

7. Iškilnių vadas kviečia vyriausią iš atvykusių vadų svečių užrišti kaklaryšius. Kaklaryšių laikytojas atsistoja iš dešinės. Šalia jo draugininkas.

Skautukai šaukiami pavardėmis iš eilės, pradedant nuo pirmojo, stovinčio pusratyje. Kiekvienas išeina pirmyn ir, pasilypėjęs ant tam tikro pakilimo, pastatyto šalia gairės, saliuoja didžiuoju saliu, atsikreipęs į dalyvius svečius profiliu ir garsiai, aiškiai pasako įžodžio tekstą. Kai sakomas įžodžio tekstas visi saliuoja didžiuoju saliu. Paskui pagerbia didžiuoju saliu atsikreipęs į gairę, paima abiem rankom gairės kampelį ir pabučiuoja. Salituodamas mažuoju saliu eina prie to asmens, kuris kaklaraištį užriša. Kaklaraištį nuo pagalvėlės paima ir vyresniam vadui užrišti paduoda draugininkas. Vadui užrišus kaklaraištį ir mazgelį, draugininkas pasveikina čia pat davusį įžodį. Pasveikinusiems skautukas salituodamas atsako „Vis budžiu!“ ir eina į savo vietą.

Kai vienas skautukas grįžta į savo vietą, tik tada kitas šaukiamas.

Įžodžio metu visi svečiai prašomi atsistoti.

8. Po įžodžio visi skautukai sukalba j. sk. maldele.

9. Draugininkas, pasakęs keletą žodžių dėl ženklelių ir liudijimų, apeina, ženklelių nešėjo lydimas, visus davusius įžodį, prisega kiekvienam ženklelį ir įteikia liudijimą.

10. Sveikina pirmiausiai vyriausias iš atsilankiusių vadų tarpo, paskui kiti svečiai.

11. Vėliavas ar gaires išnešant gerbiama didžiuoju saliu.

12. Sueiga užbaigiama šūkiu „Vis budžiu!“.

13. Be šių pagrindinių apeigų kiekvieno vieneto vadovybė gali sukurti tinkamai nuotaikai pagilinti dar pridedamųjų apeigų.

Čia duota tik bendri įžodžio šventės reikalu nurodymai, gi kiekvienas vadovas, taikindamasis savo sąlygoms, šventės programą pasipildys.

LINKSMOJI ĮŽODŽIO SUEIGOS DALIS.

Po oficialinės įžodžio apeigų dalies, jei sąlygos leidžia, labai pravartu ir linksmoji — meniškoji dalis.

Linksmosios dalies programa taip parengiama, kad ji būtų atvykusiems svečiams įdomi pažiūrėti. Ji turi būti neilga, bet sumaniai vieneto vado sukombinuota ir rūpestingai įgyvendinta. Čia pačių vaikų sukurti pasirodymai netinka dėti, nebent kokie labai jau vykę būtų.

Temų geriau pasirinkti iš skautų ideologijos ir skautų gyvenimo.

Draugininkas čia atsimena, kad ir tokiais pasirodymais, gražiai atliktais, daug simpatijų savo vienetui gali įsigyti.

XVI.

KAIP ĮSTEIGTI JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ-ČIŲ DRAUGOVĘ.

Organizuoti kokią skautų-čių vienetą galima tik gavus iš sąjungos vadovybės leidimą. Steigti vienetus (skiltis, būrelius, draugoves) leidimus duoda tuntininkas to tunto, kurio ribose norima vienetą steigti.

Noris vienetą steigti paduoda pareiškimą tuntininkui ir prideda: a) savo autobiografiją; b) norimo steigti vieneto bendrą darbo planą metams ir smulkų planą vienam sezonui; c) vieneto steigimo mokesčio — 5 lit.; jei steigėjas yra neskautininkas, jis dar prideda: d) viso savo skautiško veikimo aprašymą ir specialiai studijuotos literatūros sąrašą ir e) nustatytos formos vieneto vado pasižadėjimą.

Tuntininkas gali duoti leidimą organizuoti draugovę asmeniui, kuris: a) sudarė sąlygas, kad vienetas turės nuolatinį būklą ar kokią patalpą savo sueigoms, užsiėmimams bei posėdžiams; b) patikimai įrodė, kad vienetas ligi įsiregistravimo turės įsigijęs pakankamai inventoriaus; jei steigėjas yra ne skautininkas, jis dar: c) turi būti nemažiau kaip 18 metų amžiaus, jei jis nėra mokytojas; d) turėti skautiško prityrimo ir išsilavinimo; e) savo elgesiu, išsilavinimu ir kitomis būdo ypatybėmis tikti būti pavyzdingu skautų ar skaučių vieneto vadu.

Vienetui steigti leidimas duodamas vieniems metams.

Ligi vienetas bus įregistruotas, steigėjas, gavęs leidimą, turi kas sezonas duoti leidimą davusiam tuntininkui smulkia veikimo apyskaitą

Jei steigėjas, organizuodamas vieneta, nesilaiko jam duotų įgaliojimų, prasižengia sąjungos tvarkai ar nepakankamai skautišku metodu veda vieneto kūrimosi darbą, savo duotąjį leidimą tuntininkas gali atšaukti.

Ligi leidimo galiojimui pasibaigiant vieneto steigėjas per savo tuntininką prašo įsteigtąjį vieneta įregistruoti, patvirtinti vienetai numerį, devizą ir p.

Nustatyta tvarka organizuotas vienetas gali būti įregistruotas, jei turi: a) tinkamą vadą; b) nuolatinį sueigoms, užsiėmimams bei posėdžiams būklą; c) pakankamai inventoriaus.

KELIOS PASTABOS PRADEDANT JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ-ČIŲ VIENETĄ ORGANIZUOTI.

Darbo sąlygos.

Pati darbo pradžia ne visur vienodai gali būti vykdoma. Reikia atsižvelgti į tai, koks asmuo imasi jaun. skautus-es organizuoti.

Čia numatomos trejopos pačioje pradžioje sąlygos.

1. Vieno ar kelių komplektų mokykla, kur visi mokytojai pradeda organizavimo darbą.

2. Kelių komplektų mokykla, kur vienas tik mokytojas imasi to darbo.

3. Mokykla, kur visai pašalinis asmuo imasi j. sk. vieneta kurti.

Pirmieji vado žingsniai.

Pirmas žygis yra su mokyklos visais mokytojais susitarimas. Ten, kame visi mokytojai imasi darbo, sutarimas yra greitas ir lengvas. Tačiau, kai vienas tik mokytojas kitų tarpe susirūpina skautiškuoju auklėjimu, sąlygos susitarti yra kiek sunkesnės, iš paties iniciatoriaus reikalauja takto ir atsargumo, o daugiausiai nuoširdumo ir skautiškos nuotaikos. Nemaža yra žmonių, kurie nesusipažinę su skautiškojo auklėjimo principais. Yra ir tokių, kurie kad ir girdėję ar skaitę apie tuos principus,

bet jais nepasitiki, patys sau nė kitiems jų taikyti neranda galimybių. Kiti skautų organizavime įžiūri visai pašalinių tikslų.

Patekus į tokią mišrią skautų traktavimo atžvilgiu kompaniją, vienam mokytojų skautui ne visai yra lengva sudaryti žmonišką ir palanki pradedamajam darbui nuotaiką. Tam vienam reikia būti tokia asmenybe, kurią visi simpatizuočių, gerbtų. Reikia pačiam būti visuose savo darbuose ir poelgiuose tikru skautu.

Dar painiau pradėti organizavimo darbą pašaliniam skautui, kuriam nei mokykla, nei mokyklos aplinka nėra artima. Jis turi rasti progos ir mokėti susipažinti su mokyklos vadovybe, mokytojais ir savo skautišku sumanumu sudaryti gerą nuotaiką.

Tinkamos aplinkumos sudarymas.

Nereikia skubėti, kad čia pat ir vienetas įsikurtų. Juo dirva bus geriau parengta, juo paskui lengviau bus, ir darbo pasisekimas užtikrintas. Bendra mokytojų nuotaika ir jų nuomonė dėl skautų organizavimo labai daug į. sk. vadovui nusveria. Čia kalbama apie tokį vadą, kuris mano rimtai ir patvariai dirbti, kuris, pradėjęs skautiškuoju metodu auklėti mažuosius, nori savo ištvermingo darbo ir vaisių sulaukti.

Visi, kam teko bent kiek turėti su vaikais reikalų, tur būt, pastebėjo, kad užimponuoti vaikams skautų organizaciją ar šiaip juos bet kuriam darbui suburti visai nesunku. Gyva vaiko prigimtis vis ko naujo ieško, mėgsta įvairumą. Ir, pradėjęs kurti į. sk. vienetą, paprastai, norinčių labai daug atsiranda. Vaikai prie visokių naujovių, kaip musės prie medaus limpa. Tik reikia vadovui vis to medaus nepritrūkti. O čia ir glūdi visas pasisekimas ar nusivylimas pradėtuojų darbu. Nelengva praveisti užsiėmimus taip tobulai, kad ilgą laikotarpį, pavyzdžiui, ištikus metus daromi punktualiai nustatyti laiku jie vi-
liotų vaikus lygiai stipriai.

Gabiam, pasiryžusiam ištvermingai dirbti draugininkui bet kokia aplinkos nuotaika lengva nugalėti. Jo auklėjami į. sk. eis geryn, darysis darbštesni, mandagesni; tai kad ir nepalanki

darbo pradžioje mokytojų, tėvų ar šiaip pašalinių žmonių nuotaika kaip sniegas pavasarį ištirps, ir toks draugininkas taps visų mylimas prietelis. Vidutinių gabumų draugininkui labai pravartu savo nuoširdumu sumanytam darbui palankią nuotaiką mokytojų tarpe sudaryti. Mokytojai ilgiau būna su vaikais, kaip draugininkas ir visuomet turi galimybės padėti jam, stebėdami vaikų pasielgimus, primindami vaikams, kada reikia, jų pasižadėjimus. Tenka girdėti kai kur ir šitokių dalykų. Mokytojas, pripuolamai sužinojęs, kad jo mokinių yra skautų, ima skautybę ne vietoje prikaišioti, kai tie vaikai prasižengia ar silpnai mokosi. Vaikams tai girdėti nemalonu, dalis jų dėl to kartais ir išeina iš draugovės. Kai draugininkas su mokytojais bendrauja, panašių įvykių nepasitaikys.

Vaikų suinteresavimas skautybe.

Gerai. J. sk. vadas susipažino su mokytojais, arba pats būdamas mokytojas, sudarė tinkamas pačioje mokykloje sąlygas skautiškam auklėjimui. Kaip dabar pradėti darbas? Kaip padaryti, kad j. sk. organizavimą patys vaikai iškeltų, kad tai nebūtų padaryta agitavimo būdu? Šitos pradžios pravedimas liečia tiek tokias mokyklas, kur visi skautai mokytojai dirba, tiek tokias, kuriose vienas mokytojas imasi darbo.

Galima kad ir šitaip pradėti. Pašnekesiai mokykloje praktikuojami visuose skyriuose. Imkime trečiąjį ir ketvirtąjį skyrių. Pasikalbėjimo tema apie draugijas. Mokytojas kalba apie suaugusiųjų draugijas; kuo jos naudingos, ką padaryti gali žmonės, susibūrę kokiam darbui. Priminę, kad mažos bitelės išvien dirbdamos tiek daug medaus prineša, mokytojas prieina išvados, kad ir vaikai, nors maži būdami, gali susibūrę į draugiją daug gera padaryti, sau džiaugsmo turėti ir kitus kartais pradžiuginti. Čia užsimena apie skautus. Tuoj atsiras iš jų tarpo tokių, kurie norės būti skautais ir prašys skautų draugovę įkurti. Galima praveisti pašnekesį apie uniformas, uniformų ženklukus, kitų tarpe parodant vaikams skautų ženklelį. Paskui dėl to ženklelio plačiau pasišnekėti ir išvada bus vėl ta pati:

vaikai norės būti skautais. Kartais gali skautiškajam judėjimui pradžią padaryti ir mokytojo atsineštas ant stalo padėtas „Skautų Aidas”.

Su mažesniais vaikais dar lengviau pradėti. Jei mokytojas pradžią pasipasakoti vaikams savo išpūdžius kur kitur matytų vaidinimų, žaidimų, kokių iškilnių, žinoma, tinkamų mažiems, tai jis, norėdamas j. sk. vienetą organizuoti, ir pasakoja vaikams apie matytą skautų sueigą, kad skantai taip linksmai ten žaidę ar iškylavę. Tinkamai pravedus pašnekesį, visi vaikai panorės būti skautais.

Trumpai sakant, kiekvienas suprantas skautiškojo auklėjimo reikšmę mokytojas sugebės savo klasėje tokią nuotaiką sudaryti, kad vaikai patys pasiūlys draugovę įkurti.

Reikia, kad patys vaikai draugovės norėtų, nes jie ir paskui patys nori būti geresni, patys savo noru užsideda pareigas ir jas pildo.

Jei dėl kokių priežasčių mokytojai negali čia sakytos užuomazgos praveisti, ir ta pati pradžia padaryti lieka draugininkui, jis tokiu atveju kitaip jau pradeda organizavimą. Patogiausiai gal būtų surengti vaikams vakarėlį, su skautiškąja programa, ir ne bet kokia. Reikia ją sužavėti vaikus. Smagiai pažaidus, praveisti pašnekėsį tema: „Kodėl čia taip linksmu buvo”. Programą gali atlikti jau įgudusios skautės ir skantai. Uniforma čia būtina. Jei kaimynystėje jau yra j. sk. draugovė, gali ir jie uniformuoti dalyvaui ir programos dalį atlikti.

Tačiau šitoks pačios pradžios organizavimo pravedimas galimas ten, kur yra gimnazijose ar vidurinėse mokyklose skautų, skaučių.

Kaimuose ar miesteliuose visa tenka pačiam mokytojui skautui: ir pradžia ir pabaiga.

Kai tam tikras vaikų skaičius jau susiinteresuoja ir nori būti j. sk., dar nereiktų tuoj ir sueigas pradėti.

Reikia ir tėvai supažindinti su skautiškojo auklėjimu.

Reikėtų pažvelgti ir patyrinti dirva ir už mokyklos sienų, būtent, su tėvais pasižinoti. Dažnai tėvai, visai nepasiteiravę

ir nežinodami, kokiame reikale jų vaikai suburiami į vieną kitą organizaciją, taip tik leidžia vaikams išsirašyti, kad jie nusi-
bosta savo prašymais, o vėliau nesirūpina ar vaikas turi kokių
pareigų toje organizacijoje, ar jas atlieka. Dažnai dėl menko
nieko ir į sueigas neleidžia nueiti. Todėl norinčių ar sutinkančių
savo vaikus leisti į j. sk. draugovę tėvų reikia paprašyti sueiti
į mokyklą, parinkus patogiausią jiems laiką, ir pasišnekėti apie
skautiškąjį auklėjimą. Ką draugininkas mano gera esant, reikia
tėvams aiškiai pasisakyti, reikia, kad ir tėvai pripažintų, kad
draugininko paaiškinta j. sk. programa, įvairūs darbai, išskylos
tikrai yra gera ir naudinga vaikams praktikuoti.

Šitaip parengęs dirvą vadas kreipiasi į tos apylinkės tunto
vadovybę, gauna iš ten leidimą kurti vienetą ir reikalingų
instrukcijų.

PIRMOSIOS SUEIGOS.

Pradžioje vieneto vadas praveda kelias vadinamas bando-
mąsias sueigas, kuriose patiria, kurie vaikai tikrai norės būti
skautukais.

Tas kelias sueigas vadas praveda nedarydamas pradžios su
raportais bei išsirikavimu, neskirstydamas vaikų būreliais.

Pirmoms 4—5 sueigoms vadas sudaro visam vaikų būriui
tinkamą programą. Čia gali būti vedami pašnekesiai, skautiški
žaidimai, dainos, uždaviniai, šūkiai.

Tų pirmųjų sueigų programa labai rūpestingai turėtų būti
parengta: ir pašnekesiais, ir skautiškais žaidimais bei dainomis
vadas turi sužavėti vaikus.

Pašnekesiams gali būti imama tokia tema: „Kas yra jaun.
skautai-ės“. Ši tema keliose sueigose galima išsiaiškinti patie-
kiant vaikams įdomių pasakojimų apie berniukus, mergaites,
kurie atitinka j. sk. tipui: yra drąsūs, tiesiakalbiai, vikrūs,
pasiryžę gera daryti; papasakoti ir apie neigiamus tipus —
ištižėlius, melagius, tinginius. Mes turime ir apysakų, o dar
daugiau pasakų šitomis temomis, pasakų, kurių mūsų berniukai
ir mergaitės kvapo neatgaudami klauso.

Palyginus padaryti išvadą — tokiais kaip tie gerieji, sueigos dalyviams patinkamieji vaikai, rengiasi būti skautukai.

Toliau išaiškinama, ką veikia skautukai. Čia vadas papasakoja apie sueigas, iškylas, žaidimas, lenktynes, uniformą, pasisveikinimą, įstatus.

Žaidimai imami įvairūs orientacijos, pastabumo ir šiaip vaikų nežaisti, patraukia juos savo gyvumu, žaidimai.

Dainos imamos vaikų negirdėtos, naujos.

Po šitokio bandomojo laikotarpio vadas susirašo tikrą kandidatų skaičių, paprašo vaikų atnešti iš tėvų leidimus būti j. sk. raštu ir pradeda užsiėmimus derinti nustatytai programai.

MEDŽIAGA JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ VADUI.

Besiruošdamas ar jau pradėjęs darbą su jaun. skautais-ėmis, draugininkas-ė ieško tam darbui medžiagos įvairiais klausimais.

Todėl čia surašomos knygos, kurių mintimis būtina grįsti kiekvieno jaun. sk. vado, vadovės skautiškąjį darbą.

KNYGOS.

— Lordas R. Baden-Powellis. **SKAUTYBĖ BERNIUKAMS.** (PAGRINDINIS SKAUTYBĖS AUKLĖJIMO VADOVELIS). Autorizuotas vertimas. Iš 16-to leidimo išvertė ir sulietuvino Vikt. Kamantauskas. 328 pslp. Skautų Aido leidinys. 1934 m. Kaina Lt. 2,50.

— Lordas R. Baden-Powellis. **SKAUTŲ VADAS.** Skautybės auklėjimo vadovėlis skautų vadams, tėvams, dvasininkams, mokytojams ir kt. Išvertė B. Mantvila, iliustravo V. Jomantas. ĮVADA parašė J. E. VALSTYBĖS PREZIDENTAS Antanas Smetona. 112 pslp. Skautų Aido leidinys. 1933 m. Parduodama po Lt. 3,50.

— **SKAUTŲ SKILTIS.** Pagrindinis skautų skilčių sistemos vadovėlis, iš dviejų dalių: 1. Roland Philipps — Skilčių sistema ir 2. John Lewis — Kaip vesti skiltį? Išvertė B. Mantvila, 47+36 pslp. Skautų Aido leidinys. 1932 m. Kaina Lt. 1,50.

— Prof. St. Šalkauskis. **SKAUTAI IR PASAULĖŽIURA.** Referatas, skaitytas su sutrumpinimais L. Sk. Br. kursuose. 24 (didelio formato) pslp. Kaunas, 1930 - V. D. - m. Parduodama po Lt. 0,75.

— Petras Jurgelėvičius. **SKAUTYSTĖ.** Vadovėlis jaunuo-menei auklėti pagal gen. R. Baden-Powellio sistemą. 272+VII pslp. Kaunas, 1927 m. Parduodama po Lt. 6.

— Sktn. Dr. K. Avižonis. **KAIP STOVYKLAUTI.** (Pasirengimas stovykloms, stovyklų įrengimas ir stovyklavimas). Su 356 ilius-

tracijomis. Įvadą parašė pulk. J. Šarauskas. 308 pslp. Skautų Aido leidinys. Kaunas, 1933 m. Parduodama po Lt. 5.
— K. Dineika ir B. Mantvila. ŽAISK! 549 ŽAIDIMAI VI-SIEMS. Žaidimų vadovas tėvams, mokytojams, skautų ir kitų jaunimo organizacijų vadams. Su 115 iliustracijų. 464 pslp. Skautų Aido leidinys. 1934 m. Kaina Lt. 6,50.

Knygose: *Skautybė berniukams, Kaip stovyklauti, Žaisk jaun. sk. draugininkas* susiras konkrečios praktiškos medžiagos darbui ir gerų patarimų. Kitose ras išdėstytus ideologinius skautybės pagrindus, skautybės naudojamų priemonių charakterizavimą.

Be to, būtina kiekvienam jaun. sk. vadui išsirašyti šie skautiški laikraščiai.

1. **SKAUTŲ AIDAS**, iliustruotas skautų ir skaučių laikraštis. Įsteigtas 1923 m. Didelio formato. Plačiai rašo apie skautybę ir skautų-čių veikimą.

2. **VADOVĖ**, skaučių ivadovių ir vyresniųjų skaučių laikraštis. Įsteigtas 1929 m.

3. **SKAUTŲ VADAS**, visų skautų vadų laikraštis. Įsteigtas 1932 m.

Adresas: KAUNAS, Nepriklausomybės a. 4.

Pagaliau čia surašomi straipsniai, įdėti *Skautų Aide, Vado-vėje* ir *Skautų Vade* išimtinai jaun. skautų-čių vadų reikalam.

RAŠINIAI JAUNESNIŲJŲ SKAUTŲ VADAMS SKAUTŲ AIDE, SKAUTŲ VADE IR VADOVĖJE. SKAUTŲ AIDE.

1930 - V. D. - m.

- Nr. 7 (54), 15 p. — Vilkiukai ir paukštytės. (A. Goberienė).
„ „ — Kaip įkurti vilkiukų gaują arba paukštyčių pulkelį. (A. Goberienė).
„ 9 (56), 7 p. — Kaip vesti v. p. sueigas. (A. Goberienė).
„ 10 (57), 16 p. — Organizuokime v. ir paukšt. (P. Daukas).

1931 m.

- „ 1 (58), 22 p. — Organizuokime v. ir paukšt. (P. Daukas).
„ 3 (60), 17 p. — Pradžios mokykla ir v.-p. (P. Daukas).
„ 6—7 (63—64), 21 p. — Pavasario darbai. (A. Goberienė).

- „ 10 (67), 18 p. — Ir jie nori būti uniformoti. (A. Goberienė).
 „ 11 (68), 18 p. — Iškila. (A. Goberienė).
 „ 12—13 (69—70), 15 p. — Kaip vilk.-p. praleidžia atostogas.
 (A. Goberienė).
 „ 17 (74), 15 p. — Kai du stos — visados daugiau padarys.
 (K. Palčiauskas).
 „ 20 (77), 15 p. — Mūsų darbo sąlygos. (K. Palčiauskas).
 „ 21 (78), 15 p. — Mūsų darbo kelias. (K. Palčiauskas).
 „ „ „ — Paskutinį kartą (scenos vaizdelis). (Ge-
 nytė).
 „ 22 (79), 16 p. — Mūsų darbo kelias. (tęs.) (K. Palčiauskas).
 „ 23—24 (80—81), 19 p. — Mūsų darbo kelias. „ (K. Palčiauskas).
 „ „ „ Kalėdų eglutė (scenos vaizd.). (L. Liepsnelė).

1932 m.

- „ 1 (82), 15 p. — Mūsų darbo kelias (tęs.). (K. Palčiauskas).
 „ 8 (89), 22 p. — Pavasario mokyklos pakaitai įvykstant.
 (K. Palčiauskas).
 „ 9 (90), 16 p. — Pavasario mokyklos pakaitai įvykstant.
 (K. Palčiauskas).
 „ 11 (92), 16 p. — Darbo sueiga. (K. Palčiauskas).
 „ 12 (93), 19 p. — Prieš atostogas. (K. Palčiauskas).
 „ 13—14 (94-95), 24 p. — Mūsų raštinė ir darbo knygos. (K.
 Palčiauskas).
 „ 15—16 (96—97), 20 p. — Mūsų raštinė ir darbo knygos. (tęs.)
 (K. Palčiauskas).
 „ 17—18 (98—99), 22 p. — Mūsų raštinė ir darbo knygos. (tęs.)
 (K. Palčiauskas).
 „ 19 (100), 18 p. — Kas reikia dirbti. — Mezgimas, pynimas,
 modeliai, kolekcija. (K. Palčiauskas).
 „ 20 (101), 13 p. — K. r. d. — Albumas, taupomoji kasa, maz-
 gai. (K. Palčiauskas).
 „ 21 (102), 18 p. — K. r. d. — Signalizacija. (K. Palčiauskas).
 „ 22 (103), 17 p. — K. r. d. — Morzė. (K. Palčiauskas).
 „ 23 (104), 18 p. — K. r. d. — Rikiuotė, kūno mankštymai.
 (K. Palčiauskas).
 „ 24 (105), 23 p. — K. r. d. — Mankštos ir žaidimai. (K.
 Palčiauskas).

1933 m.

- „ 3 (108), 41 p. — Skautų Aidas ir pradžios mokykla. (Aug. Ž.).
 „ 4 (109), 39 p. — Kas reikia dirbti? Lizdai. (K. Palčiauskas).

1934 m.

- " 8 (125), 141 p. — Motinos diena ir vilkiukų, paukštyčių įžodžio šventė. (V. Arminaitė).
- " 9 Motinos diena ir vilkiukų, paukštyčių įžodžio šventė (tęs.) (V. Arminaitė).
- " 17 (134), 299 p. — Širdis nugėlėjo. (inscenizuota pasaka) (Teta Valė).
- " 21 (138), 394 p. — Jaunesniųjų skautų-čių draugovės veikimo planas. (V. Arminaitė).
- " 23 (140), 424 p. — Gėlės Kristui. (scenos vaizd.) (V. Arminaitė).
- " 24 (141), 446 p. — Draugovės sueiga. (V. Arminaitė).

1935 m.

- " 1 (142), 14 p. — Draugovės sueiga. (tęsin.) (Sktn. V. Arminaitė).
- " 3 (144), 58 p. — Orientacijos pratimai jaunesniųjų skautų sueigose. (Sktn. V. Arminaitė).
- " 4 (145), 74 p. — Orientacijos pratimai jaunesniųjų skautų sueigose. (Sktn. V. Arminaitė).
- " " " — Kaip vesti pašnekesius jaun. sk. draugovėse. (Sktn. E. Žitkiūtė).

SKAUTŲ VADE.

1933 m.

- " 1 (5), 28 p. — Vilkiukų, paukštyčių draugininkų ir jų vietų rėmėjų darbo pasidalinimas. (V. Arminaitė).

1934 m.

- " 2 (10), 32 p. — Jaunesniojo skauto tipas. (V. Arminaitė).
- " " 36 p. — Drausmė j. sk. vienetė. (V. Šimkus).
- " 4 (12), — Konkursai. (P. Karalius).

1935 m.

- " 1 (13), 19 p. — Jaun. skautų vadų ir vadovių kursai 1935 metais.
- " " 20 p. — Jaunesniųjų skautų vadų ir besirengiančių jais būti mokytojų sąskrydžiai. (Sktn. V. Arminaitė).
- " " 21 p. — Jaunesniųjų skautų draugovės knygos. (Sktn. V. Arminaitė ir psktn. P. Karalius).

VADOVĖJE.

1932 m.

- " 1 9 p. — Vilkiukų, paukštyčių sueiga. (Manumaitytė).
- " 3—4, 10 p. — Paukštyčių sueiga rudenį. (V. A.).
- " " 17 p. — Pašnekėsysis su mažaisiais. (L. Liepsnelė).

1933 m.

- " 2—3, 18 p. — Sapnas miške, (vieno veiksmo scenos vaizdelis), (V. Arminaitė).
- " 4, 18 p. — Žiemos belaukiant, (vieno veiksmo scenos vaizdelis), (V. Arminaitė).

1934 m.

- " 1 (13), 19 p. — Vytuko sapnas, (dviejų paveikslų scenos vaizdelis) (V. Arminaitė).
- " 2 (15), 22 p. — Trupinėliai pavasario sezonui (scenos vaizdelis), (V. Arminaitė).
- " 3 (16), 26 p. — Vadas (vieno veiksmo scenos vaizd.), (Teta Valė).

Skautiška literatūra.

1. Lordas R. Baden-Powellis. **SKAUTYBĖ BERNIUKAMS.** (Pagrindinis skautybės auklėjimo vadovėlis). Autorizuotas vertimas. Iš 16-to leidimo išvertė ir sulietuvino Viktoras Kamantauskas. 328 pslp. Skautų Aido leidinys. 1934 m. Kaina Lt. 2,50.
2. Lordas R. Baden-Powellis. **SKAUTŲ VADAS.** Skautybės auklėjimo vadovėlis skautų vadams, tėvams, dvasininkams, mokytojams ir kt. Išvertė B. Mantvila, iliustravo V. Jomantas. Įvadą parašė J. E. Valstybės Prezidentas Antanas Smetona. 112 pslp. Skautų Aido leidinys. 1933 m. Parduodama po Lt. 3,50.
3. **SKAUTŲ SKILTIS.** Pagrindinis skautų skilčių sistemos vadovėlis, iš dviejų dalių: 1. Roland Philipps — **Skilčių sistema** ir 2. John Lewis — **Kaip vesti skiltį?** Išvertė B. Mantvila, 47+36 pslp. Skautų Aido leidinys. 1932. Kaina Lt. 1,50.
4. Prof. St. Šalkauskis. **SKAUTAI IR PASAULĖŽIŲRA.** Referatas, skaitytas su sutrumpinimais L. Sk. Br. kursuose. 24 (didelio formato) pslp. Kaunas, 1930-V. D.-m. Parduodama po Lt. 0,75.
5. Petras Jurgelevičius. **SKAUTYSTĖ.** Vadovėlis jaunomenei auklėti pagal gen. R. Baden-Powellio sistemą. 272+VII pslp. Kaunas, 1927 m. Parduodama po Lt. 6.
6. Sktn. Dr. K. Avizonis. **KAIP STOVYKLAUTI.** (Pasirngimas stovykloms, stovyklų įrengimas ir stovyklavimas). Su 356 iliustracijomis. Įvadą parašė pulk. J. Šarautskas. 308 pslp. Skautų Aido leidinys. Kaunas, 1933 m. Parduodama po Lt. 5.
7. K. Dineika ir B. Mantvila. **ŽAISKI** 549 žaidimai visiems. Žaidimų vadovas tėvams, mokytojams, skautų ir kitų jaunimo organizacijų vadams. Su 115 iliustracijų. 464 pslp. Skautų Aido leidinys. 1934 m. Kaina Lt. 6,50.
8. Petras Jurgelevičius. **SKAUTYBĖ.** 100 pslp. Kaunas, 1920 m. (Išparduota).
9. Petras Jurgelevičius. **SKAUTŲ VADOVAS.** Praktiškas vadovėlis skautų vadovams. I dalis. 120 pslp. Kaunas, 1929 m. Kaina Lt. 2.
10. **KELIAS Į LAIMĘ.** Įvairių autorių skautystės temomis straipsnių rinkinys. 104 pslp. Kaunas, 1930—V. D.—m. Parduodama po Lt. 2,50.
11. B. Mantvila ir K. Dineika. **SKAUTISKI ŽAIDIMAI.** (Skautų žaidimų skyriaus atspauda iš knygos ŽAISKI). 118 pslp. Skautų Aido leidinys. 1934 m. Parduodama po Lt. 2.
12. Dr. K. Avizonis. **Pašliūžos. KAIP IŠMOKTI PASLIUŽOMIS ŠLIUŽINETI.** Vadovėlis slidininkams. Su 100 iliustracijų. 96 pslp. Skautų Aido leidinys, 1933 m. Kaina Lt. 2,50.

13. **K. Laucius. FOTOGRAFUOTI GALI KIEKVIENAS.** Vadovėlis norintiems išmokti fotografuoti. Su 117 paveikslų. 256 pslp. Skautų Aido leidinys, 1933 m. Parduodama po Lt. 4.
14. **Prof. S. Kolupaila. MŪSŲ VANDENS KELIAI.** Vandens kelionių maršrutai, su paveikslais ir žemėlapiais, 96 pslp. Skautų Aido leidinys, 1933 m. Parduodama po Lt. 1.
15. **Petras Jurgėlevičius. PIRMIEJI SKAUTO ŽINGSNĖLIAI.** 40 pslp. Kaunas, 1920 m. (Išsparduota).
16. **P. Jurgėlevičius. LIETUVOS ATEITIS.** Brošiūra apie skautų judėjimą. 32 pslp. Kaunas, 1925 m. Parduodama po Lt. 0,50.
17. **P. Jurgėlevičius. SKAUTŲ TARNAVIMAS TĖVYNĖI.** Brošiūra apie skautybę. 32 pslp. Kaunas, 1927 m. Parduodama po Lt. 1.
18. **SKAUTŲ KALENDORIUS** 1928 m. 48 psl. Vilnius, 1928 m. (Išsparduota).
19. **SKAUTŲ KALENDORIUS** 1929 m. 96 pslp. Kaunas, 1929 m. (Išsparduota).
20. **SKAUTŲ KALENDORIUS** 1930 m. 129 pslp. Kaunas, 1930 m. (Išsparduota).
21. **Moksleivių ir skautų kalendorius** 1932 m. **BUDĖK.** 298 pslp. Kaunas, 1932 m. Parduodama po Lt. 0,50.
22. **SKAUTŲ ŠVENTĖS.** (Maža brošiūrėlė). 32 pslp. Parnėvėžys, 1930—V. D.—m. Parduodama po Lt. 0,25.
23. **GERI DARBELIAI IR DIDELI DARBAI.** Skautiškas 3 veiksmų vaidinimas. 30 pslp. Skautų Aido leidinys, 1932 m. Parduodama po Lt. 1,50.
24. **Jūras Šaltenis. BUTIES SONATA.** 3 veiksmų skautiška pjesė (Hektografuota). 14 pslp. Kaunas, 1932 m. Kaina Lt. 3.
25. **VI. Kupris. AUDRINGĄ NAKTĮ SKAUTAI BUDĖJO.** Apyskaitė. 16 pslp. Kaunas, 1933 m. Kaina Lt. 0,50.
26. **Lietuvos Skautų Brolijos STATUTAS** ir jo priedai. 90 pslp. Kaunas, 1930—V. D.—m. (Išsparduota).
27. **Lietuvos skautų sąjungos ĮSTATYMAS IR STATUTAS.** 16 pslp. Kaunas, 1935 m. Kaina Lt. 0,50.
28. **SKAUTYBĖ MAŽIEMS VAIKAMS LIETUVOJE.** Vadovėlis jaunesniųjų skautų ir skaučių vadams. 128 pslp. Kaunas, 1935 m. Kaina Lt. 1,50.

Laikraščiai:

1. **SKAUTŲ AIDAS,** iliustruotas skautų ir skaučių laikraštis. Įsteigtas 1923 m. Didelio formato. Plačiai rašo apie skautybę ir skautų-čių veikimą.
2. **VADOVĖ,** skaučių vadovių ir vyresniųjų skaučių laikraštis. Įsteigtas 1929 m.
3. **SKAUTŲ VADAS,** visų skautų vadų laikraštis. Įsteigtas 1932 m.

Adresas: KAUNAS, Nepriklausomybės a. 4.

Kaina 1 lit. 50 ct. *Kap*

KALIND SHIT. B. 101
Aust. Lie
93(47)
Sk. 17

Spausdino „VILNIAUS“ spaustuvė

107/107

25

KAUNO VIESOJI BIBLIOTEKA

Kauno viešojo mokyklų biblioteka
BIBLIOTEKA

A276168-

1

Kaunas, „Raide“ 67-8484